

Azərbaycan dövlətçiliyinin konseptual inkişaf xəritəsi

Bu xəritədə hərbi güc diplomatiya ilə, iqtisadi inkişaf sosial ədalətlə, milli birlik global mövqe ilə uzlaşdırılır

Tarixdə hərbi qələbələr çox baş verib. Ancaq hərbi qələbəni beynəlxalq hüquq və siyasi realıq müstəvisində təsdiqləmək hər ölkəyə nəsib olmur. Prezidentin müraziətində xüsusi vurğulanan əsas məqamlardan biri də məhz budur: Azərbaycan Vətən müharibəsində qazandığı Zəfəri yalnız silah gücü ilə deyil, ardıcıl, məqsədyönlü və uzaqgörən diplomatik fəaliyyətlə möhkəmləndirmişdir.

Bu mərhələdə Azərbaycan diplomatiyasının əsas strategiyası üç istiqamət üzrə formalaşmış, qələbənin hüquqi əsaslarının beynəlxalq auditoriyaya izahı, münaqişə anlayışının beynəlxalq gündəlikdən çıxarılması, postmünaqişə dövründə sülh təşəbbüskarı kimi çıxış etmək istiqamətlərinin hər birində Azərbaycan mühüm nəticələr qazanmışdır. Dövlət rəhbərimizin də vurğuladığı kimi, bu gün bütün dünya Azərbaycanın haqlı olduğunu qəbul

edir. Bu, sadəcə, siyasi bəyanat olmayıb, illərlə düzgün məcrada aparılmış hüquqi-siyasi mübarizənin nəticəsidir. Xüsusilə qeyd edilməli məqam həm də ondan ibarətdir ki, Azərbaycan başqa ölkələrin torpaqlarında gözü olmayan bir dövlətdir. Silahdan istifadə yalnız öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək məqsədi daşıyır. Bu yanaşma beynəlxalq münasibətlər sistemində ölkəmizin mövqeyini ciddi şəkildə gücləndirmişdir.

Ötən ilin ən ciddi nailiyyətlərindən biri ATƏT-in Minsk qrupunun faktiki olaraq tarixin arxivinə göndərilməsi oldu. Bununla 30 ilə yaxın davam etmiş beynəlxalq vasitəçilik modelinin iflası rəsmən etiraf edildi. Məlumdur ki, Minsk qrupu bu illər ərzində "münaqişənin həlli" adı altında, əslində, status-kvonu qoruyan, işğal faktiki olaraq legitimləşdirməyə çalışan mexanizmə çevrilmişdi. Azərbaycan isə bu modeli qəbul etmədi, münaqişənin

yeganə real həllinin beynəlxalq hüququn tətbiqindən keçdiyini hər zaman bildirdi və ordumuzun gücü ilə beynəlxalq hüquq normalarının yerinə yetirilməsini özü təmin etdi.

Vətən müharibəsindən sonra yaranmış yeni realıq Minsk qrupunun mövcudluğunu mənasızlaşdırdı. Prezidentin vurğuladığı kimi, Qarabağ münaqişəsi artıq beynəlxalq gündəlikdən tamamilə silinmişdir. Bu, Azərbaycan üçün də, ümumən regionumuz üçün də tarixi dönüş nöqtəsidir. Çünki 30 il ərzində ölkənin əsas siyasi gündəmi olan məsələ artıq bağlanmış hesab edilir.

Bu mərhələdə Azərbaycan qalib ölkə kimi Ermənistanla sülh əli uzatdı. Bu addım beynəlxalq aləmdə yüksək qiymətləndirildi və Azərbaycanın məsuliyyətli regional aktor imicini daha da möhkəmləndirdi.

Azərbaycan ilə
İordaniya arasında
2025-2027-ci illər üçün
İcraedici Əməkdaşlıq
Proqramı təsdiqlənib

2025-ci il noyabrın 27-də Bakıda imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İordaniya Həşimilər Krallığı Hökuməti arasında 2025-2027-ci illər üçün elm və təhsil, mədəniyyət və incəsənət, gənclər və idman, arxeologiya, səhiyyə və media sahələri üzrə İcraedici Əməkdaşlıq Proqramı" təsdiqlənib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bununla bağlı fərman imzalayıb.

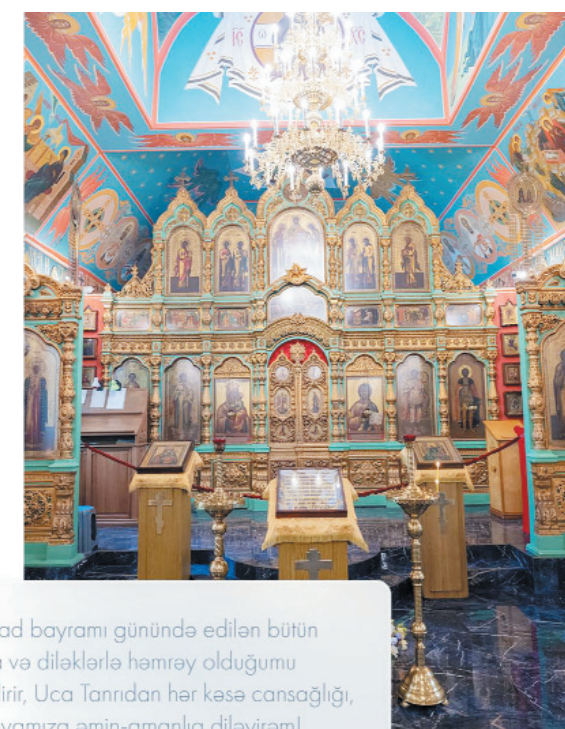
Fərmana əsasən, İcraedici Əməkdaşlıq Proqramı qüvvəyə mindikdən sonra Nazirlər Kabineti onun müddəalarının həyata keçirilməsini təmin etməlidir. Xarici İşlər Nazirliyi isə proqramın qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə İordaniya Həşimilər Krallığı Hökumətinə bildiriş göndərəcəkdir.

Qeyd edək ki, İcraedici Əməkdaşlıq Proqramı ötən il noyabrın 27-də Bakıda Azərbaycan Respublikası Hökuməti və İordaniya Həşimilər Krallığı Hökuməti arasında Ticarət, İqtisadi və Texniki Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiya IV iclası başa çatdıqdan sonra imzalanıb.

Bu sənəd Azərbaycan ilə İordaniya arasında elm, təhsil, mədəniyyət, arxeologiya, idman, səhiyyə və media sahələrində əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsinə imkan yaradacaqdır.

2

Birinci vitse-prezident
Mehriban Əliyeva
Milad bayramı ilə bağlı
paylaşım edib

Milad bayramı günündə edilən bütün dua və diləklərlə hamıya olduğunu bildirir, Uca Tanrıdan hər kəsə cənaətlə, dünyamıza əmin-amanlıq diləyirəm!

Mehriban Əliyeva
Azərbaycan Respublikasının
Birinci vitse-prezidenti

Azərbaycanın strateji mövqeyi:
D-8-dən Mərkəzi Asiyaya

İlham ƏLİYEV: "Bizim rolumuz artıq böyük layihələri icra edə bilən ölkə kimi artacaq"

Prezidentin təbircə də, Azərbaycan nə əhali, nə də iqtisadi göstəricilər baxımından böyük dövlətlər sırasında yer almasa da, bu nüfuzlu təşkilatda rəsmi şəkildə təmsil olunması ölkəmizə göstərilən etimadın və yürüdülməli müstəqil, balanslaşdırılmış siyasətin nəticəsi kimi qiymətləndirilir. D-8 çərçivəsində birleşən ölkələrin ümumi əhalisinin 1 milyardan, ümumi iqtisadi potensialının isə 4 trilyon dollardan artıq olması təsisatın global miqyasını aydın şəkildə ortaya qoyur. Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, Azərbaycan üzv qəbul edildikdən dərhal sonra fəal mövqə tutaraq təşəbbüskar fəaliyyətə başlayıb. Məhz Bakının təşəbbüsü ilə ölkəmizdə media, iqtisadi, ekologiya, energetika və nəqliyyat sahələrini əhatə edən D-8 mərkəzlərinin yaranması Azərbaycanın bu təşkilatda fəal və iddialı üzv olacağını açıq şəkildə nümayiş etdirir. Azərbaycanın D-8 təşkilatına üzv qəbul edilməsi daha bir gerçəyi ortaya qoyur. Bu, ölkəmizin islam dünyasında və yüksələn iqtisadi gücə malik ölkələr arasında artan nüfuzunun artmasının göstəricisidir. İqtisadi potensial baxımından mühüm dövlətləri birləşdirən bu təşkilat Azərbaycanın yeni bazarlara çıxışı, ticarət əlaqələrinin şaxələndirilməsi və investisiya əməkdaşlığının genişləndirilməsi üçün əlavə imkanlar yaradır.

7

ABŞ-Azərbaycan
əlaqələrində tarixi mərhələ

Ağ Ev lideri Azərbaycan Prezidentinin Vaşinqtona səfəri zamanı - ötən il 8 avqustda ölkəmizin rəhbərinin III Şuşa Qlobal Media Forumunda özü ilə bağlı etdiyi çıxışını xüsusi jest olaraq yenidən paylaşması da bunu təsdiqlədi. Ötən il iyulun 19-da III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşü zamanı Donald Trampın müharibələrə başlamamış yeganə ABŞ Prezidenti olduğuna diqqət çəkən İlham Əliyev vurğulamışdı ki, o, beynəlxalq təhlükəsizlik üzrə daha global məsələlərə

məşğul olmasına baxmayaraq, Cənubi Qafqazdakı şəraitə də diqqət mərkəzində saxlayır.

ABŞ-yə tarixi səfər zamanı Ağ Ev rəhbərinin Prezident İlham Əliyevə xüsusi rəğbət göstərməsi də diqqətlərdən yayınmadı. İstər Ağ Ev rəsmi açarının dövlətimizin başçısına təqdim edilməsi, istərsə də "Azadlığa Dəstək Aktı"na edilən ədalətsiz 907-ci düzəlişdən Azərbaycan Prezidentinin iştirakı ilə oval ofisdə imtina edilməsi rəmzi mənə daşıyırdı.

Yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı ölkəmizin rəhbəri söylədi ki, Tramp administrasiyası çox pragmatik, çox peşəkar və Amerikanın milli maraqlarının nə olduğunu çox yaxşı bilən üzvlərdən ibarətdir. Prezident başda olmaq şərti ilə: "Təbii ki, Azərbaycan kimi bölgədə güclü potensialı və nüfuz dairəsi olan ölkə ilə əməkdaşlıq Amerika Birləşmiş Ştatları üçün də önəmlidir. Bizim üçün də. Ona görə bu nöqtəyi-nəzərdən keçən il də dönüş ili sayıla bilər".

5

Leyla Əliyeva Maskatda Oman Sultanlığının Vəliəhdi Sayyid Theyazin bin Haitham Al Saidlə görüşüb

Leyla Əliyevanın Omana səfəri davam edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, Omana səfəri çərçivəsində Leyla Əliyeva Oman Sultanlığının Vəliəhdi, mədəniyyət, idman və gənclər naziri Sayyid Theyazin bin Haitham Al Saidlə görüşüb.

Leyla Əliyeva Azərbaycanda mədəniyyətin və tarixi irsin qorunması, təbliği, eləcə də gənclər və idman siyasəti ilə bağlı dövlət tərəfindən həyata keçirilən ardıcıl tədbirlərdən danışib. Oman Sultanlığının Vəliəhdi Azərbaycan ilə əməkdaşlığın inkişafında maraqlı olduqlarını bildirib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Oman arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyəsindən məmnunluq bildirilib, münasibətlərimizin gələcəkdə daha da genişləncəyinə əminlik ifadə edilib.

Leyla Əliyeva Maskatda Sultan Qabus Böyük Məscidini də ziyarət edib

Leyla Əliyeva Maskat şəhərində Omanın Turizmin İnkişafı Şirkəti tərəfindən həyata keçirilən layihələrlə tanış olub

Leyla Əliyeva Maskat şəhərində Omanın Turizmin İnkişafı Şirkətində ("OMRAN" - "Oman Tourism Development Company") bu qurum tərəfindən həyata keçirilən layihələrlə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 2005-ci ildə yaradılmış bu şirkət Sultanlığın əsas turizm inkişaf şirkətlərindən biridir və ölkənin turizm imkanlarını dünya səviyyəsində tanıtmaya, onun iqtisadiyyatını şaxələndirmək məqsədi daşıyır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, mərhum Sultan Qabus bin Səidin təşəbbüsü ilə inşa edilən və 2001-ci ildə açılan məscid ölkənin ən möhtəşəm dini-memarlıq abidələrindən biridir. Təxminən 20 min nəfərin ibadət edə bildiyi məscid Maskatın memarlıq rəmzinə çevrilib.

Maskata səfəri çərçivəsində Leyla Əliyeva Sultan Qabus Böyük Məscidini də ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, mərhum Sultan Qabus bin Səidin təşəbbüsü ilə inşa edilən və 2001-ci ildə açılan məscid ölkənin ən möhtəşəm dini-memarlıq abidələrindən biridir. Təxminən 20 min nəfərin ibadət edə bildiyi məscid Maskatın memarlıq rəmzinə çevrilib.

Leyla Əliyeva Maskatda Omanın Kiçik və Orta Müəssisələrin İnkişafı Qurumunun sədri ilə görüşüb

Leyla Əliyeva Oman Sultanlığının Kiçik və Orta Müəssisələrin İnkişafı Qurumunun sədri Hayma Al Zari ilə də görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Oman arasında kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı, qadınların iqtisadi fəallığının artırılması, gənclərin biznes təşəbbüslərinin dəstəklənməsi və innovasiyayönümlü layihələrin təşviqi məsələləri müzakirə olunub.

Leyla Əliyeva Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun, o cümlədən sahibkarlığın inkişafı istiqamətində həyata keçirilən dövlət proqramlarından və ictimai təşəbbüslərdən danışib.

Hayma Al Zari Omanın Azərbaycanla əməkdaşlığın genişləndirməkdə maraqlı olduğunu deyib. Söhbət zamanı biznes nümayəndələri arasında birbaşa əlaqələrin qurulması və gələcəkdə konkret əməkdaşlıq mexanizmlərinin formalaşdırılması barədə razılıq əldə olunub.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bu gün Azərbaycanın ən genişmiqyaslı bərpa və quruculuq layihələrinin həyata keçirildiyi əsas bölgələrə çevrilib. Uzun illər işğal, dağıntı, talan və vandalizmə məruz qalan bu ərazilər indi yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoynub. Viran edilmiş şəhər və kəndlərin yerində müasir yaşayış məntəqələri salınır, infrastruktur yenidən qurulur, sosial və iqtisadi həyat ardıcıl şəkildə canlandırılır. Bu proses təkcə yenedənqurma deyil, həm də tarixi ədalətin bərpası, dövlət gücünün və milli iradənin real təzahürüdür.

Bu günün və gələcəyin inkişaf məkanı

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı quruculuq Azərbaycanın qüdrətinin göstəricisidir

Azadlığına qovuşmuş ərazilərdə görülən bütün işlər planlı, mərhələli və uzunmüddətli strateji yanaşmaya əsaslanır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı həyata keçirilən layihələr Azərbaycanın daxili imkanları hesabına maliyyələşdirilir və bu fakt ölkənin iqtisadi dayanıqlılığını açıq şəkildə nümayiş etdirir. Bu miqyasda quruculuq işlərinin qısa müddətdə aparılması yalnız güclü dövlət siyasəti, səmərəli idarəetmə və milli həmrəylik sayəsində mümkün olub. İşğal dövründə bu torpaqlar məqsədlə şəkildə dağıdıldığına görə bərpa prosesinin miqyası daha genişdir. Prezident İlham Əliyev yanvarın 5-də yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibəsində həmin dövrün acınacaqlı mənzərəsini xatırladaraq deyib: "İşğal dövründə oradakı vəziyyət acınacaqlı idi. Siz hamınız - Azərbaycan vətəndaşları o bölgələrdə olarkən, xüsusilə işğaldan azad ediləndən sonrakı ilk aylar ərzində gördükdə ki, vəziyyət çox acınacaqlı idi. Hətta mən özüm də dəfələrlə orada olarkən özümə sual verirdim: bəs bu qədər milyonlar, yüz milyonlarla telemarafonlar, ermənilər hər il yüz milyonlarla pul yığırdılar, - bu pul hara gedirdi? Mən onu orada görmədim".

Bərpa strategiyasının ilk mərhələsində bölgələrarası bağlantıların yaradılması prioritet vəzifə kimi müəyyən edilmişdir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində azad edilmiş ərazilər artıq mərkəzi infrastrukturla faktiki olaraq birləşdirilib. Enerji sahəsində yaradılan dairəvi sistem

Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru istehlakçıdan istehsalçıya çevirib. Son beş il ərzində 307 meqavat gücündə su-elektrik stansiyalarının yaradılması bölgənin enerji təhlükəsizliyini təmin etməklə yanaşı, ölkə üzrə enerji balansına da töhfə verir. Su təchizatı məsələsi bərpa prosesinin əsas dayaqlarından biridir. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, su təchizatı olmadan heç kim o torpaqlara köçməz, orada yaşayamaz. Bu məqsədlə Sərsəng, Suqovuşan, Köndələnçay və Xaçınçay su anbarları əsaslı şəkildə bərpa edilib, Zabuxçay su anbarı isə sıfırdan inşa olunub. Bu layihələr böyük maliyyə vəsaiti və peşəkar işçi qüvvəsi tələb edir. Prezidentin qeyd etdiyi kimi, Kəlbəcər dağlarında sətir iqlim şəraitində elektrik xətlərinin çəkilməsi, körpülərin və onlarla kilometr uzunluğunda tunellərin inşası əsl qəhrəmanlıq nümunəsidir.

Yol-neqliyyat infrastrukturunda regionun inkişafında həlledici rol oynayır. Artıq bir neçə yol layihəsi icra olunub. O cümlədən Bərdə-Ağdam dəmir yolu xətti bərpa olunub, Ağdam-Xankəndi istiqamətində işlər davam etdirilir. Eyni zamanda Cəbrayıl, Laçın, Kəlbəcər, Hadrut və Şuşanı birləşdirən avtomobil yolları və magistralın inşa edilir. Şuşa-Laçın yolunda yeni tunellərin istifadəyə verilməsi isə məsafəni xeyli qısaldaraq hərəkət müddətini 20-25 dəqiqəyə endirib. Bu, region daxilində mobilliyi artırır, əmək bazarının genişlənməsinə və sosial əlaqələrin möhkəmlənməsinə şərait yaradır.

Füzuli, Zəngilan və Laçında beynəlxalq hava limanlarının istifadəyə verilməsi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun regional və beynəlxalq əhəmiyyətini daha da artırır. Bu hava limanları bölgənin iqtisadi, turizm və logistika potensialının inkişafında mühüm rol oynayacaq. Artıq Xankəndi və Ağdam azad edilmiş ərazilərin əsas şəhərlərinə çevrilib, ölkənin müxtəlif bölgələrindən insanlar bu şəhərlərə gəlir, işləyir və yaşayırlar.

Bərpa prosesinin mərkəzində insan amili dayanır. "Böyük qayıdış" proqramı çərçivəsində minlərlə keçmiş məcburi köçkün doğma yurdlarına qayıdıb. Prezident İlham Əliyev müsahibəsində qeyd edib ki, insanların təhlükəsiz, layiqli və rahat şəraitdə yaşaması dövlətin əsas prioritetidir. Bu məqsədlə yaşayış evləri ilə yanaşı, məktəblər, uşaq bağçaları, xəstəxanalar, mədəniyyət ocaqları və digər sosial obyektlər paralel şəkildə tikilir. "Ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyaları əsasında salınan yaşayış məntəqələri ekoloji tarazlıq və dayanıqlı inkişaf prinsiplərinə əsaslanır.

Qarabağda həyata keçirilən genişmiqyaslı quruculuq və bərpa işləri yalnız infrastrukturun yenidən qurulması ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda bölgənin zəngin tarixi və mədəni irsinin dirçəldilməsinə də əhatə edir. Uzun illər ərzində məqsədlə şəkildə dağıdılmış, təhqir edilmiş məscidlər, dini ziyarətgahlar, tarixi abidələr və qəbiristanlıqlar bu gün dövlətin xüsusi nəzarətdədir və beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə bərpa olunur. Hər bir abidənin yenidən qurulması təkcə daş və

divarların bərpası deyil, həm də xalqın tarixi yaddaşının, milli kimliyinin və mənəvi dəyərlərinin yenidən canlandırılması deməkdir.

Bu proses tarixi ədalətin bərpası baxımından da mühüm əhəmiyyət daşıyır. İşğal dövründə məqsədlə şəkildə vandalizmə məruz qalmış mədəni irs nümunələrinin bərpası dünyaya Azərbaycanın öz tarixinə, irsinə və dəyərlərinə necə həssas yanaşdığını nümayiş etdirir. Eyni zamanda Qarabağda təkcə islam mədəni irsinə deyil, digər dinlərə və mədəniyyətlərə aid abidələrin də qorunması Azərbaycanın multikulturalizm siyasətinin real təzahürüdür. Bu torpaqlarda əsrlər boyu formalaşmış birgəyaşayış ənənələrinin bərpası dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi həyata keçirilir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilər yalnız iqtisadi və sosial baxımdan deyil, həm də mənəvi və mədəni baxımdan yenidən dirçəlir. Tarixi abidələrin bərpası gələcək nəsillərə keçmişin dərslərini ötürmək, milli-mənəvi dəyərləri yaşatmaq və bölgəni sülh, tolerantlıq və mədəni müxtəlifliyin məkanına çevirmək məqsədi daşıyır. Bu yanaşma Qarabağın gələcək inkişafının möhkəm mənəvi təməl üzərində qurulduğunu bir daha təsdiqləyir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur keçmişin ağırlı xatirələrindən bu günün və gələcəyin inkişaf məkanına çevrilir. Burada həyata keçirilən bərpa və quruculuq işləri sübut edir ki, Azərbaycan dövləti öz torpaqlarının sahibidir və bu torpaqlarda əbədi yaşayacaq.

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Vilayət Eyvazov Quba rayonunda növbəti vətəndaş qəbulu və sıra baxışı keçirib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığına və bölgələrdə vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov yanvarın 5-də və 6-da Quba Rayon Polis Şöbəsinə növbəti vətəndaş qəbulu keçirib.

Nazir əvvəlcə Quba rayonunda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini böyük hörmət və ehtiramla yad edib.

Sonra polis şöbəsinin inzibati binasında Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən və Xızı rayonlarından, eləcə də digər bölgələrdən qəbula gələn 276 vətəndaşın müxtəlif məsələlərə bağlı müraciətləri dinlənib.

Nazir qəbula gələnlərin müraciətlərinin həlli istiqamətində zəruri addımların atılması və vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması məqsədilə nazirliyin aidiyyəti baş idarə və idarə rəislərinə tapşırıqlar verib. Müraciətlərin mütləq əksəriyyəti

ti yerində öz həllini tapıb, digərləri nəzarətə götürülüb.

General-polkovnik Vilayət Eyvazov polis və daxili qoşunlarda xidmət etmək arzusunda olan gənclərin sıra baxışını da keçirib.

Vətən müharibəsinin 19 iştirakçısının da qatıldığı sıra baxışında xidmətə qəbulun şərtlərinə uyğun gələn 223 nəfər seçim turunun növbəti mərhələsinə buraxılıb.

"Azərbaycan"

907-ci düzəlişin icrasının dayandırılması Prezident İlham Əliyevin siyasi uğurudur

Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində "Azadlığa Dəstək Aktı" barədə və ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə dair fikrini bildirib. O, müxtəlif dövrlərdə ABŞ administrasiyaları tərəfindən 907-ci düzəlişin Azərbaycana tətbiq vasitəsi kimi istifadə edildiyini və bu düzəlişin tamamilə ləğvinin labüdlüyünü əsaslandıraraq, torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən işğalının davam etdiyi bir dövrdə ABŞ Konqresi Azərbaycanın guya Ermənistanla "blokada" tətbiq etməsinə bəhanə kimi göstərərək, Azərbaycana ABŞ-dən dövlət yardımının göstərilməsini qadağan edən düzəlişi təsdiqləyib.

Bunu AZƏRTAC-a müsahibəsində Milli Məclisin deputatı Pərvanə Vəliyeva deyib.

"Aktın 907-ci maddəsi Birinci Qarabağ müharibəsindən başlayaraq 30 il ərzində müxtəlif dövrlərdə Azərbaycana qarşı tətbiq vasitəsi kimi istifadə olunub. Dövlətimizin başçısı isə bu prosedürə xüsusi aktiv olan şəxsin o dövrdə senator kimi, sonra vitse-prezident, daha sonra Prezidentliyi dövründə Co Bayden olduğunu bildirib. Belə ki, Bayden administrasiyası Əfqanıstan əməliyyatlarından sonra nəticəyə gətirən 907-ci düzəlişi yenidən canlandıraraq, bunu Azərbaycana qarşı tətbiq vasitəsi kimi istifadə etməyə çalışıb. Ancaq Azərbaycan Əfqanıstan missiyasına erkən qoşulan, hərbi kontingent göndərən və onu artıran, eyni zamanda ABŞ üçün həyati əhəmiyyət

daşıyan nəqliyyat-logistika dəstəyini təmin edən etibarlı tərəfdaş olub. Buna baxmayaraq, ABŞ qoşunları Əfqanıstanı tərk etdikdə Azərbaycanın dəstəyi heç olmamış kimi unudulub. Aktın 907-ci düzəlişinin, sonrakı dövrlərdə dərin ikili standartlarla Azərbaycanı təşəbbüslərinin həmmüəllifləri arasında ermənipərəst Senator Bob Menendez və Frank Pelsoni kimi şəxslər də olub. Onlar müxtəlif dövrlərdə 907-ci düzəlişin dayandırılması və ləğvinin Prezident səlahiyyətlərindən çıxarılmasına çalışıblar. Bob Menendez həmçinin uzun illər ərzində Azərbaycan haqqında mənfi narrativlərin formalaşdırılmasında mərkəzi rol oynayıb. ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin sədri kimi o, ABŞ-Azərbaycan əməkdaşlı-

ğına ardıcıl şəkildə qarşı çıxıb, 907-ci düzəlişlə bağlı məhdudiyyətləri qətiyyətlə dəstəkləyib, açıq şəkildə Azərbaycanı insan hüquqlarının pozulmasında və aqressiyada ittiham edib. B.Menendez sonradan federal səviyyədə rüşvət və korrupsiya ittihamları ilə məhkum edilib və siyasi etibarlılığını birdəfəlik itirib. Frank Pelsoni də ABŞ Konqresində, xüsusilə də qanunvericilik müstəvisində, Azərbaycanla bağlı mənfi siyasi narrativin formalaşdırılmasında ən fəal fiqurlardan biri olub. Ermənipərəst konqres üzvü kimi tanınan F.Pelsoni erməni diasporu səbəbindən daim birtərəfli qaydada Azərbaycana qarşı lobbini aparıb. 2020-ci il Vətən müharibəsi zamanı və sonrakı mərhələlərdə Azərbaycanın əleyhinə sətir mövqedən çıxış edib", - deyərək deputat vurğulayıb.

P.Vəliyeva 2025-ci il avqustun 8-də Prezident İlham Əliyevin Vaşinqton səfəri zamanı Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin yeni səviyyəyə yüksəldiyini deyib. O qeyd edib ki, Vaşinqtonda imzalanan Birgə Bəyannamə bunun əyani sübutudur. "Prezident İlham Əliyev və Prezident Donald Tramp arasında qurulan uğurlu əməkdaşlığın nəticəsi olaraq "Azadlığa Dəstək Aktı"nın 907 sayılı düzəlişinin icrasını dayandıran sənəd imzalanıb. Həmçinin Azərbaycan-ABŞ strateji tərəfdaşlığı enerji, ticarət və tranzitin də daxil olduğu regional bağlantılar, sənaye, intellekt və rəqəmsal infrastrukturun da daxil olduğu iqtisadi sərmayə, müdafiə sahəsində satış, terrorizmə qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlığın da daxil olduğu təhlükəsizlik sahəsi ilə əhatəli üç əsas istiqaməti əhatə edir. Strateji İşçi Qrupu isə regional bağlantıların infrastrukturunun və enerji sahəsində sərmayələrinin genişləndirilməsi, eləcə də regional iqtisadi-ticarəti əməkdaşlığın irəliləndirilməsi, həmçinin sənaye intellektin inkişafı kimi vacib məsələlərlə məşğul olacaq. ABŞ-Azərbaycan strateji tərəfdaşlığı ABŞ texnologiyasının və sərmayəsinin ölkəmizdəki iqtisadi fəallığı deməkdir", - deyərək deputat əlavə edib.

Azərbaycan həm iqtisadi, həm də hərbi baxımdan güclənib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həm Dünya Azərbaycanlılarının Həm-rəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalqa müraciətində, həm də yanvarın 5-də yerli televiziyalara verdiyi müsahibəsində müasir dünyada güc amilinin oynadığı rol ilə bağlı fikirlərini səsləndirdi. Dövlət başçısı bildirdi ki, onun sözləri indi demək olar ki, həftəlik formatda bu və ya digər bölgələrdə təsdiqlənir.

Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov qəzetimizə açıqlamasında xatırladı ki, Prezident İlham Əliyev bugünkü dünyada "kim güclüdür, o haqlıdır" prinsipinin işlədiyini deyib: "Ölkə rəhbəri, xüsusilə vurğuladı ki, Azərbaycan Vətən müharibəsində güc faktoru hesabına qalib gəlib. Çünki uzun bir tarixi dövrdə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə söykənərək torpaqlarımızın işğaldan azad olunması ilə bağlı danışıqlar aparsaq da, qarşı tərəf danışıqlara yalnız vaxt uzatmaq üçün yanaşmış, onların bizim torpaqları sülh yolu ilə qaytarmaq fikri olmayıb. ATƏT-in Minsk qrupu da sadəcə bu münasibəti dondurmaq məşğul idi".

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan müntəzəm şəkildə həm iqtisadi, həm də hərbi baxımdan güclənib. Güc faktoru və siyasi yolla torpaqlarımızın azadlığını, suverenliyimizi təmin etdik. Dünyada baş verən son hadisələr də bu faktı bir daha təsdiqləyir ki, güc amili həlledicidir.

Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi 2026-cı ilin dövlət büdcəsində də eyni yanaşmanın şahidi oluruq. 2025-ci ilə Azərbaycanın hərbi və təhlükəsizlik büdcəsi 8,4 milyard manat təşkil edirdisə, 2025-ci ildə daha 318 milyon manat əlavə edilərək, bu rəqəm 8,7 milyard manata çatıb. Bu, çox yüksək göstəricidir, həm də onun təsdiqidir ki, güc həlledici amildir. "Güclənsənsə heç kimin sənin torpağında gözü ola bilməz. Bu məntiqə də bu gün Azərbaycanın hərbi təhlükəsizlik büdcəsi formalaşdırılıb və bizim 41 milyard 700 milyonluq xərclərimizin 21 faizi məhz bu istiqamətə ayrılıb. Bu, həm də onun ifadəsidir ki, biz həmişə güclü olmalıyıq. Bu gün dünyada gedən proseslər də, ayrı-ayrı böyük dövlətlərin davranışları da göstərir ki, indiki dünya düzenində hüququn gücü deyil, gücün hüququ işləyir. Prezident İlham Əliyev bu reallığı dəfələrlə öz çıxışlarında bildirib. Ölkə rəhbərinin sözləri praktiki baxımdan da həyatda təsdiqini tapır", - deyə E.Nəsirov bildirib.

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Türkiyəli ekspert:

"Azərbaycan-Türkiyə xətti Avropa üçün strateji dayağa çevrilir"

"Müasir dövrdə global enerji siyasətləri sürətlə şəxslənir və enerji resurslarına sahiblik dövlətlərin geosiyasi mövqeyini müəyyən edən əsas amillərdən biri olaraq qalır".

Bunu AZƏRTAC-a açıqlaması zamanı Türkiyənin Qaziantep Universitetinin professoru Ali Fuat Gökcə deyib.

Onun sözlərinə görə, Birinci Dünya müharibəsinin, əsasən, kömür enerji mənbələrinə nəzarət uğrunda aparılması, İkinci Dünya müharibəsinin isə hidrokarbon enerji resurslarına sahib olmaq mübarizəsi fonunda baş verdiyi nəzərə alınarsa, enerji qaynaqlarının strateji əhəmiyyəti aydın şəkildə görünür.

"Hazırda dünya yeni mərhələyə qədəm qoşub və bu mərhələdə kritik minerallar və nadir torpaq elementlərinə sahiblik uğrunda rəqəbat aparıcı güclər arasında qarşıdurmanı dərinləşdirir. Kritik minerallar və nadir torpaq elementlərinin sənaye məhsullarına çevrilməsi üçün yüksək texnologiyalı avadanlıqlara, həmin avadanlıqların işləməsi üçün isə məhz neft və təbii qaz kimi hidrokarbon enerji mənbələrinə ehtiyac var. Bu baxımdan hidrokarbon enerji hələ də global enerji sisteminin əsas dayaqlarından biri olaraq qalır", - deyə A.F.Gökcə qeyd edib.

Ekspert bildirib ki, Azərbaycanın zəngin neft və təbii qaz ehtiyatlarına malik olması ölkəni strateji baxımdan son dərəcə mühüm mövqeyə yüksəltdir: "Avropada müşahidə olunan enerji çatışmazlığı qitə ölkələrini asılı vəziyyətə salır. Məliyyə imkanlarının mövcudluğuna baxmayaraq, enerji resurslarının məhdudluğu Avropa dövlətlərinin müstəqil və çevik strateji qərarlar qəbul etməsinə çətinləşdirir. Məhz bu səbəbdən Avropa uzunmüddətli perspektivdə enerji ehtiyaclarını təmin edə biləcək etibarlı, hidrokarbon baxımından zəngin tərəfdaşlar axtarır və Azərbaycan bu tələblərə tam cavab verir", - deyə professor vurğulayıb.

Ali Fuat Gökcə sonda əlavə edib ki, Azərbaycan qazının Türkiyə üzərindən Avropa bazarlarına çatdırılması iki qardaş ölkənin koordinasiyalı şəkildə hərəkət etməklə Avropa üçün mühüm enerji və təhlükəsizlik aktorlarına çevrildiyini nümayiş etdirir.

ABŞ-Azərbaycan əlaqələrində tarixi mərhələ

Azərbaycan ilə ABŞ arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin 33 ildən artıq tarixi var. Lakin iki ölkənin əlaqələrinin hazırda özünün ən yüksək mərhələsinə yaşadığı da danılmaz reallıqdır. Çünki müstəqilliyini yenidən qazanan ölkəmizin işğal faktı ilə üz-üzə qaldığı ağır dövrdə "Azadlığa Dəstək Aktı"na edilən 907-ci düzəliş kimi ədalətsiz qərar ötən dövrdə Vaşinqton-Bakı münasibətlərinin üstünə daim kölgə salırdı. Bu münasibətlər Bayden-Blinken administrasiyasının fəaliyyəti dövründə isə siyasi böhran həddinə çatmışdı.

Amerika-Azərbaycan arasında ikitərəfli əlaqələr yalnız Prezident Donald Trampın Ağ Evə hər iki rəhbərliyi dövründə müsbət dinamika qazanmışdı. Ağ Ev rəhbəri Donald Tramp və Prezident İlham Əliyev arasındakı səmimi dostluq münasibətlərindən bəhrələnərək inkişaf edən bu əlaqələr liderlərin xüsusi səyləri ilə strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməkdədir.

Yanvarın 5-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı Azərbaycan-Amerika münasibətlərindən geniş bəhs edən Prezident İlham Əliyev bu kontekstdə 2025-ci ilin tarixi il sayılı biləcəyini vurğuladı: "Azərbaycanla Amerika arasındakı əlaqələr çox praktik və nəticəyə hesablanmış istiqamətdə cərəyan edir. Oktyabr ayından bu yana mənim tərəfimdən Amerikaya nazirlərdən və özəl sektor nümayəndələrindən, digər məsul şəxslərdən ibarət dörd rəsmi heyət eza edilmişdir. Demək olar ki, əsas istiqamətlər üzrə strateji xərtiyanın hazırlanması və qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu, onun təşkili və münasibətlərimizin iqtisadiyyat, ticarət, nəqliyyat, hərbi-sənaye istiqamətlərinin əhatə edilməsi məsələləri müzakirə olunur. Yəni ümidlərimiz böyükdür, nəticələr də kifayət qədər təsirlidir. Ona görə bu nöqteyi-nəzərdən 2025-ci ili təbii ki, çox uğurlu və tarixi il saymaq olar".

Ölkəmizlə əməkdaşlıq ABŞ üçün də önəmlidir

Donald Tramp administrasiyasının obyektiv və konstruktiv fəaliyyəti ilə Azərbaycan-ABŞ münasibətləri çoxşaxəli inkişaf mərhələsinə qədəm qoşub.

Ötən ilin 7-8 avqust tarixlərində Prezident İlham Əliyevin Donald Trampın dəvəti ilə Vaşinqtona işğar səfərinin ol-duca zəngin və məhsuldar keçməsi də ölkələrimiz arasında əlaqələrin qarşılıqlı etimada, dostluğa dayandığını göstərir.

Ağ Ev lideri Azərbaycan Prezidentinin Vaşinqtona səfəri zamanı - ötən il 8 avqust-da ölkəmizin rəhbərinin III Şuşa Qlobal Media Forumunda özü ilə bağlı etdiyi çıxışını xüsusi jest olaraq yenidən paylaşması da bunu təsdiqlədi.

Ötən il iyulun 19-da III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşü zamanı Donald Trampın müharibələrə başlamamış yeganə ABŞ Prezidenti olduğuna diqqət çəkən İlham Əliyev vurğulamışdı ki, o, beynəlxalq təhlükəsizlik üzrə daha qlobal məsələlərlə məşğul olmasına bax-

mayaraq, Cənubi Qafqazdakı şəraitə də diqqət mərkəzində saxlayır.

ABŞ-yə tarixi səfər zamanı Ağ Ev rəhbərinin Prezident İlham Əliyevə xüsusi rəğbət göstərməsi də diqqətlərdən yayınmadı. İstər Ağ Evin rəsmi açarının dövlətimizin başçısına təqdim edilməsi, istərsə də "Azadlığa Dəstək Aktı"na edilən ədalətsiz 907-ci düzəlişdən Azərbaycan Prezidentinin iştirakı ilə oval ofisdə imtina edilməsi rəsmi mənada daşıyırdı.

Yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı ölkəmizin rəhbəri söylədi ki, Tramp administrasiyası çox pragmatik, çox peşəkar və Amerikanın milli maraqlarının nə olduğunu çox yaxşı bilən üzvlərdən ibarətdir. Prezident başda olmaqla şerti ilə: "Təbii ki, Azərbaycan kimi bölgədə güclü potensialı və nüfuz dairəsi olan ölkə ilə əməkdaşlıq Amerika Birləşmiş Ştatları üçün də önəmlidir. Bizim üçün də. Ona görə bu nöqteyi-nəzərdən keçən il də dönüşü il sayıla bilər".

Prezident İlham Əliyevin ötən il Vaşinqtona etdiyi tarixi səfər çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası və Amerika Birləşmiş Ştatları arasında strateji tərəfdaşlığa dair xərtiyanın inkişaf etdirilməsi məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Amerika Birləşmiş Ştatları Hökuməti arasında Anlaşma Memorandumu" imzalandı.

Azərbaycan-ABŞ strateji tərəfdaşlığı - enerji, ticarət və tranzitin də daxil olduğu regional bağlamlar, süni intellekt və rəqəmsal infrastrukturun da daxil olduğu iqtisadi sərmayə, müdafiə sahəsində satış, terrorizmə qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlığın da daxil olduğu təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq kimi üç istiqamətə əhatə edir.

Müsahibəsində dövlətimizin rəhbəri söylədi ki, uzun illər arzuladığımız Azərbaycanın əsas hissəsi ilə onun Naxçıvan Muxtar Respublikası arasındakı coğrafi bağlamların yaradılması da məhz 8 avqust tarixində reallaşdı: "Yəni Zəngəzur dəhlizinin açılması artıq Amerika Prezidenti tərəfindən də təsdiqlənmişdir. Artıq mən də əminəm, Azərbaycan vətəndaşlarında şübhə yoxdur ki, Zəngəzur dəhlizi açılacaq. Onun adı fərqli ola bilər, amma mahiyyət dəyişmir".

Ağ Ev Azərbaycanın sülh səylərini daim dəstəkləyir

ABŞ Azərbaycanın regionda sülh səylərini də daim dəstəkləyir. Bu baxımdan,

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycana dünyada böyük hörmətlə yanaşılır

Prezident İlham Əliyevin 2025-ci ilin yekunlarına dair müraciəti Azərbaycanın müasir inkişaf mərhələsinin əsas siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik və xarici siyasət prioritetlərini sistemli şəkildə əks etdirən mühüm tezis xarakteri daşıyır. Müraciətdə ötən il ərzində əldə olunmuş nailiyyətlərə diqqət çəkilməklə yanaşı, eyni zamanda ölkənin gələcək inkişaf istiqamətləri və strateji hədəfləri aydın şəkildə ifadə olunur.

Milli Məclisin deputatı Zaur Şükürov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, dövlət başçısının müraciətində 2025-ci ilin Azərbaycan üçün ümumilikdə uğurlu il olduğu qeyd edilərək, xalqımızın sülh, təhlükəsizlik, əmin-amanlıq şəraitində yaşadığı vurğulanır. Həqiqətən də, bu qiymətləndirmə ölkədə daxili sabitliyin qorunmasını, ictimai-siyasi mühitin dayanıqlılığını və dövlət idarəçiliyinin effektivliyini əks etdirir. "2025-ci il Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi zəfərin beşinci ildönümü ilə də əlamətdar olub. Prezidentimiz müraciətində bu məsələyə xüsusi yer ayırıaraq, Vətən müharibəsi zamanı əldə etdiyimiz tarixi qələbəmizin bizimlə əbədi olacağını qeyd etdi. Otuz ilə yaxın davam etmiş işğala son qoyan, ərəzi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam şəkildə bərpası ilə nəticələnmiş bu zəfərin Azərbaycan xalqının milli ləyaqətinin və tarixi ədalətin bərpası baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır", - deyə o əlavə edib.

Deputat qeyd edib ki, Zəfərin beşinci ildönümü münasibətilə keçirilmiş hərbi parad Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin son illər ərzində keçdiyi inkişaf yolunu nümayiş etdirib. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, son beş il ərzində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri öz gücünü böyük dərəcədə artırıb. Ordunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, yeni silah və texnikanın istismara verilməsi, eləcə də şəxsi heyətin peşəkarlığının artırılması nəticəsində Azərbaycan Ordusu bu gün istənilən vəzifəni yerinə yetirmək iqtidarındadır. Xüsusi təyinatlı qüvvələrin sayının artırılması və komanda qüvvələrinin formalaşdırılması ordunun döyüş qabiliyyətinin keyfiyyət-cə yeni mərhələyə yüksəldiyini göstərir. Bununla yanaşı, Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın hərbi siyasətinin müdafiə xarakteri daşıdığı xüsusi vurğuladı. Dövlət başçısının sözlərinə görə, bəz yeni müharibəyə hazırlaşmıyıq. Bizim üçün müharibələr arxada qaldı. Eyni zamanda müraciətdə qeyd olunur ki, müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində beynəlxalq hüquq normalarının effektiv işləmədiyi, global miqyasda silahlanma prosesinin genişləndiyi bir şəraitdə hər bir dövlət öz təhlükəsizliyini təmin etməlidir. Bu kontekstdə Azərbaycanın güclü orduya malik olması milli təhlükəsizliyin əsas təminatçısı kimi dəyərləndirilir.

Deputatın sözlərinə görə, Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə Azərbaycanın əsas prioritetlərindən biri əldə edilmiş zəfərin beynəlxalq-siyasi müstəvidə möhkəmləndirilməsi olub: "Bu istiqamətdə aparılan ardıcıl siyasət nəticəsində Azərbaycanın haqlı mövqeyi beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən qəbul edilib. Keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin həlli üçün mandat verilmis, lakin səmərəli fəaliyyət göstərməmiş Minsk qrupu və əlaqəli orqanların ləğv edilməsi və Qarabağ məsələsinin beynəlxalq gündəlikdən çıxarılması məhz bu siyasətin məntiqi nəticəsidir. Azərbaycan qalib dövlət kimi regionda davamlı sülhün təmin olunmasında maraqlı olduğuna boyan edib və Ermənistanla sülh təşəbbüsü ilə çıxış edib. Prezident İlham Əliyev bu mövqeni belə ifadə edir: "Biz əbədi müharibə aparmaq fikrində deyilik. Bizim başqa ölkələrin torpaqlarında gözümlər yoxdur". Ermənistanla paraflanmış sülh müqaviləsi Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sabitliyin yaradılması baxımından mühüm siyasi hadisə kimi dəyərləndirilir".

Z.Şükürov qeyd edib ki, müraciətdə Azərbaycanın xarici siyasət sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə də toxunulur. 2025-ci ildə ölkəmizin D-8 beynəlxalq təşkilatına üzv qəbul edilməsi, həmçinin Orta Asiya ölkələrinin Məşvərət Şurasında tamhüquqlu üzv statusu qazanması Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artıdığını göstərir. "Prezident İlham Əliyev də bildirdi ki, bu faktlar Azərbaycana dünyada böyük hörmətlə yanaşıldığını bir daha təsdiqləyir. Ölkədə keçirilmiş beynəlxalq tədbirlər də Azərbaycanın regional və global əməkdaşlıq platformalarında fəal rol oynadığını nümayiş etdirir. Xankəndidə keçirilmiş İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Zirvə Görüşü və Qəbələdə təşkil olunmuş Türk Dövlətləri Təşkilatının Zirvə Görüşü Azərbaycanın həm regional, həm də türk dünyası miqyasında əməkdaşlıq proseslərinə verdiyi töhfənin göstəricisidir", - deyə o əlavə edib.

İqtisadi sahədə əldə edilmiş nəticələrin müraciətdə xüsusi yer tutduğunu diqqətə çatdıran deputat deyib ki, Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın valyuta ehtiyatlarını 80 milyard dolları ötərək tarixi maksimum səviyyəyə çatdığını bildirib: "Xarici borcun ÜDM-in 6,3 faizini təşkil etməsi ölkənin maliyyə dayanıqlılığını və iqtisadi müstəqilliyini nümayiş etdirir. Prezidentin qeyd etdiyi kimi, bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcumuzu 16 dəfə üstələyir. Bu göstəricilər beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən də müsbət qiymətləndirilib və Azərbaycanın kredit reytingi yüksəldilib. Nəticə etibarilə, Prezident İlham Əliyevin 2025-ci ilin yekunlarına dair müraciəti Azərbaycanın güclü dövlətçilik əsaslarına malik olduğunu, müstəqil və milli maraqlara əsaslanan siyasət yürütdüyünü və gələcəyə inamla baxdığını bir daha nümayiş etdirir".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Ötən il Türkiyədən Azərbaycana olan məhsul ixracının həcmi açıqlanıb

Ötən il Türkiyədən Azərbaycana 2,4 milyard dollarlıq məhsul ixrac edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu göstərici 2024-cü ilin göstəricisi (3,1 milyard dollar) ilə müqayisədə 7 milyon dollar və ya 22,6 faiz azdır. 2025-ci ildə Türkiyənin qonşuları Azərbay-

can, Bolqarıstan, Gürcüstan, İraq, İran, Suriya və Yunanıstana ixracı əvvəlki ilə müqayisədə 4,6 faiz artımla 28 milyard 352 milyon 370 min dollara çatıb. Bu rəqəm 2024-cü ildə 27 milyard 92 milyon 772 min dollar təşkil edib.

Türkiyənin ən çox məhsul ixrac etdiyi ölkə 10,3 milyard dollarla İraq

olub. Daha sonra siyahıda 4,7 milyard dollarla Bolqarıstan, 3,5 milyard dollarla Yunanıstan və 2,6 milyard dollarla Suriya qərarlaşıb.

2025-ci ildə ən yüksək illik ixrac artımı qeydə alınan ölkələr təxminən 70 faizlə Suriya, 6,8 faizlə Bolqarıstan və 4,5 faizlə Yunanıstan olub. İxracda "kimyəvi maddələr və məhsul-

lar" sektoru birinci yeri tutub. Bu sektor üzrə 4 milyard 342 milyon 989 min dollarlıq məhsul ixrac edilib. Ən az ixrac isə 38 milyon 43 min dollarla "dekorativ bitkilər və məhsullar" üzrə qeydə alınıb.

Qeyd edək ki, Naxçıvanla bağlı rəsmi məlumat olmadıq üçün hesablamağa daxil edilməyib.

Tarix bəzən hadisələrlə yanaşı, həmin hadisələrin necə ifadə olunması ilə də yazılır. Dünyanın müxtəlif ölkələrində dövlət başçılarının il dəyişikliyi anında xalqa müraciətləri bu baxımdan sadəcə bayram təbriki kimi yox, müəyyən bir dövrün siyasi fəlsəfəsini, ideoloji çərçivəsini və gələcəyə dair strateji baxışı əks etdirən mühüm sənədlər kimi görünür.

Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 31 Dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalqa müraciəti tarixi Zəfərimizdən sonrakı 5 möhtəşəm ildə formalaşan yeni Azərbaycan reallığının sistemli izahı, dövlətçilik fəlsəfəsinin açıq manifesti kimi yadda qaldı.

Vahid ideoloji xətt üzərində

2025-ci il Azərbaycanın müasir tarixində artıq təkcə müharibədən sonrakı bərpa mərhələsi kimi deyil, Zəfərin tam legitimləşdirildiyi, suverenliyin beynəlxalq miqyasda möhkəmləndiyi və dövlətin yeni güc mərhələsinə keçdiyi il kimi dəyərləndirilir. Prezidentin müraciətində bu xətt ardıcıl şəkildə aparılır: daxili sabitlikdən başlayaraq, hərbi gücə, diplomatik qələbədən iqtisadi dayanıqlığa, milli birlikdən global mövqeyə qədər bütün istiqamətlər vahid ideoloji xətt üzərində birləşdirilir.

2025-ci ilin Azərbaycan üçün uğurunu müəyyən edən əsas göstəricilər sülhün, təhlükəsizliyin, əmin-amanlığın qorunaraq daha da möhkəmləndirilməsidir. Bu anlayışlar tarixi Zəfərimizdən sonrakı dövr üçün həssas siyasi göstəriciləridir. Müharibədən çıxmış ölkələr üçün ən böyük çağırış, adətən, daxili sabitliyi qorumaq sayılır. Azərbaycan bu mərhələdə sabitliyi qorumaqla yanaşı, onu inkişafın əsas dayacağına çevirə bilmişdir.

Prezident xüsusi olaraq xalq-iqtidar birliyi anlayışını ön plana çəkir və bunu ölkəmizin nailiyyətlərinin əsas amili kimi təqdim edir. Bu vurğu da təsdiqi deyil. Müasir dövlətçilikdə legitimliyin əsas mənbəyi yalnız hüquqi mexanizmlərlə məhdudlaşmır, eyni zamanda möhiz ictimai etimada söykənir. Azərbaycan modelində bu ictimai etimad müharibə dövründə formalaşan milli həmrəylik üzərində daha da möhkəmlənmişdir.

Xalq-iqtidar birliyi burada yalnız emosional çağırış kimi nəzərə çarpmır, siyasi sabitliyin institutional əsaslandırılması kimi diqqəti çəkir. Dövlət rəhbərimiz bu birliyi gələcəyin təminatı kimi təqdim edərək 2026-cı ilin də ölkəmiz və xalqımız üçün uğurlu keçəcəyinə əminliyini bildirdi. Bu əminlik əsla ritorik optimizm deyil, əvvəlki nəticələrə əsaslanan siyasi proqnozdur.

Zəfərin 5 ili - dövlət yaddaşına çevrilən tarix

2025-ci ilin ən mühüm siyasi-simvolik hadisələrindən biri Vətən müharibəsində öldə etdiyimiz möhtəşəm Zəfərin beşinci ildönümünün qeyd edilməsi oldu. Dövlətimizin rəhbəri də bu faktı böyük fəxrətlə hissi ilə xatırladı və vurğuladı ki, bu Zəfər bizimlə əbədi qalacaqdır.

Zəfər təkcə hərbi notica olmayıb, artıq Azərbaycan xalqının milli identikliyi aynırılmaz hissəsidir. Otuz il davam etmiş işğalın sona çatdırılması Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi ilə yanaşı, milli ləyaqətimizin də bərpəsidir.

Cənab İlham Əliyevin təbrik nitqində vurğuladığı digər mühüm məqam ötən illərdə ordu quruculuğu sahəsində görülmüş işlərdir. Zəfərin 5 illiyinə həsr olunanş hərbi paradda nümayiş etdirilən texnika, silahlı qüvvələrimizdə aparılmış struktur dəyişiklikləri də Azərbaycanın təhlükəsizlik siyasətinin mahiyyətini nümayiş etdirərək həm texnologiyə modernləşmə, həm də insan resurslarının gücləndirilməsi baxımından ordumuzun inkişaf nailiyyətlərini göstərir. Yerli istehsal olan silahlardan istifadə ilə xaricdən alınmış müasir texnikanın sintezi Azərbaycanın müdafiə sənayesindəki balanslı yavaşmanın uğurudur. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin say tərkibinin bir neçə dəfə artırılması, yeni yaradılmış Komando Qüvvələrinin say tərkibinin minlərlə əsgər və zabıtdən ibarət olması ordumuzun çevik, peşəkar və yüksək döyüş qabiliyyətinə malik struktur kimi formalaşdırıldığını sübuta yetirir.

Prezident İlham Əliyev bir daha boyan etdi ki, Azərbaycan qətiyyətlə yeni müharibəyə hazırlaşmır. Lakin bununla yanaşı, müasir dünyada təhlükəsizliyin yalnız niyyətlə deyil, güclə də qorunduğu reallıqdır. "Kim güclüdür, o da haqlıdır" prinsipinin global səviyyədə yayılması fonunda Azərbaycan öz seçimlərini və suverenliyini qorumağa hazır olmalıdır.

Azərbaycan Prezidenti xalqa müraciətində Vətən müharibəsi zamanı şəhid olmuş hərbiçiləri xüsusi ictimai xatırladı. Prezident bununla ölkəmizin azadlığı, ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canını fəda etmiş Vətən övladlarının əziz xatirəsinə əbədi hörmətlə şəhidlərimizə ehtiram yaddaşını dövlətin kollektiv şüurunun bir hissəsinə çevirmiş oldu. Bu, postmüharibə dövründə milli kimliyin konsolidasiyası baxımından son dərəcə mühüm məqamdır.

Bu gün bütün dünya Azərbaycanın haqlı olduğunu qəbul edir

Tarixdə hərbi qələbələr çox baş verib. Ancaq hərbi qələbəni beynəlxalq hüquq və siyasi reallıq müstəvisində təsdiqləmək hər ölkəyə nəsib olmur. Prezidentin müraciətində xüsusi vurğulanan əsas məqamlardan biri də möhiz budur: Azərbaycan Vətən müharibəsində qazandığı Zəfəri yalnız silah gücü ilə deyil, ardıcıl, məqsədyönlü və uzaqgörən diplomatik fəaliyyətlə möhkəmləndirmişdir.

Bu mərhələdə Azərbaycan diplomatiyasının əsas strategiyası üç istiqamət üzrə formalaşmış, qələbənin hüquqi əsaslarının beynəlxalq auditoriyaya izahı, münasibətlərin beynəlxalq gündəlikdən çıxarılması, postmünasibətlə dövründə sülh təşəbbüskarı kimi çıxış etmək istiqamətlərinin hər birində Azərbaycanın mühüm nəticələr qazanmışdır. Dövlət rəhbərimizin də vurğuladığı kimi, bu gün bütün dünya Azərbaycanın haqlı olduğunu qəbul

edir. Bu, sadəcə siyasi boyanat olmayıb, illərlə düzgün məcrada aparılmış hüquqi-siyasi mübarizənin nəticəsidir. Xüsusilə qeyd edilməli məqam həm də ondan ibarətdir ki, Azərbaycan başqa ölkələrin torpaqlarında gözü olmayan bir dövlətdir. Silahdan istifadə yalnız öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək məqsədi daşıyıb. Bu yanaşma beynəlxalq münasibətlər sistemində ölkəmizin mövqeyini ciddi şəkildə gücləndirmişdir.

Ötən ilin ən ciddi nailiyyətlərindən biri ATƏT-in Minsk qrupunun faktiki olaraq tarixin arxivinə göndərilməsi oldu. Bununla 30 ilə yaxın davam etmiş beynəlxalq vasitəçilik modelinin iflası rəsmən etiraf edildi. Məlumdur ki, Minsk qrupu bu illər ərzində "münasibətin həlli" adı altında, əslində, status-kvonu qoruyan, işğalı faktiki olaraq legitimləşdirəyən mexanizmə çevrilmişdi. Azərbaycan isə bu modeli qəbul etmədi, münasibətin yeganə real həllinin beynəlxalq hüququn tətbiqindən keçdiyini hər zaman bildirdi və ordumuzun gücü ilə

Azərbaycan dövlətçiliyinin konseptual inkişaf xəritəsi

Bu xəritədə hərbi güc diplomatiya ilə, iqtisadi inkişaf sosial ədalətlə, milli birlik global mövqe ilə uzlaşdırılır

beynəlxalq hüquq normalarının yerinə yetirilməsini özü təmin etdi.

Vətən müharibəsindən sonra yaranmış yeni reallıq Minsk qrupunun mövcudluğunu mənasızlaşdırdı. Prezidentin vurğuladığı kimi, Qarabağ münasibəti artıq beynəlxalq gündəlikdən tamamilə silinmişdir. Bu, Azərbaycan üçün də, ümumən regionumuz üçün də tarixi dönüş nöqtəsidir. Çünki 30 il ərzində ölkənin əsas siyasi gündəmi olan məsələ artıq bağlanmış hesab edilir.

Bu mərhələdə Azərbaycan qalib ölkə kimi Ermənistanla sülh əli uzatdı. Bu addım beynəlxalq aləmdə yüksək qiymətləndirildi və Azərbaycanın məsuliyyətli regional aktor imicini daha da möhkəmləndirdi.

Sülhə doğru

Prezidentin müraciətində xüsusi vurğulanan məqamlardan biri də ötən ilin avqustunda, Vaşinqtonda, Ağ Evdə Ermənistanla sülh müqaviləsinin parafırlanmasıdır. Tarixi baxımdan bu hadisənin əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Çünki Azərbaycan cəmi beş il ərzində müharibədən sülh mərhələsinə keçə bilmişdir. Bu fakt iki mühüm həqiqəti də ortaya qoyur: Azərbaycan hər zaman müharibəni məqsəd deyil, vasitə kimi görmüş, tarixi qələbəmizlə məqsəddə qatıqdən sonra əsas prioritet məhiz sabitlik və inkişaf olmuşdur.

Azərbaycan Prezidentinin "Biz əbədi müharibə aparmaq fikrində deyilik" fikri bu kontekstdə xüsusi önəm kəsb edir. Dövlətimiz öz gələcəyini qətiyyətlə münasibətlər üzərində deyil, məhiz sülh və əməkdaşlıq üzərində qurmaq niyyətindədir. Bu yanaşma region üçün də yeni imkanlar açır.

Sülh müqaviləsinin cəmi beş il sonra parafırlanması Azərbaycan dövlətinin həmin siyasi iradəsinin, həm də diplomatik çevikliyinin göstəricisidir. Bu, postsəvət məkanında nadir rast gəlinən bir presedentdir.

Prezident müraciətində Azərbaycanın öz Qələbəsinin dünyanın ən mötəbər siyasi məkanlarından birində - Ağ Evdə, ABŞ Prezidentinin iştirakı ilə möhürləndiyini xüsusi vurğu ilə qeyd etdi. Bu detallı qeyd olunması əsla təsadüfi deyildir. Ağ Ev faktorı burada Azərbaycanın qələbəsinin global güc mərkəzləri tərəfindən qəbul edilməsi, postmünasibətlə reallığının beynəlxalq siyasi sisteme inteqrasiyası, Azərbaycanın regional aktordan global etibarlı tərəfdaşa çevrilməsi və sair bu kimi çox əhəmiyyətli məqamları özündə ehtiva edir. Bu mühüm hadisə ilə 30 il ərzində Azərbaycanın qarşısında duran əsas vəzifə - ərazi bütövlüyünün bərpası və bunun dünya tərəfindən qəbul edilməsi tam şəkildə öz həllini tapmışdır.

Gələcək inkişafın platforması

Prezident İlham Əliyev müraciətində 2025-ci ildə Azərbaycanda keçirilmiş beynəlxalq tədbirlərə xüsusi yer ayırdı. Ölkəmizin əvəsbilibliyi etdiyi global tədbirlər Azərbaycanın getdikcə güclənən beynəlxalq mövqeyini, regional əhəmiyyətini, ölkəmizə olan etimadı göstərir və Azərbaycan bu tədbirlərlə təkcə iştirakçı deyil, gündəm formalaşdıran aktor olduğunu nümayiş etdirir.

Xüsusilə ötən il Xankəndidə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) Zirvə Görüşünün keçirilmə

si tarixi-siyasi baxımdan son dərəcə əhəmiyyətli-dir. Xankəndi uzun illər separatizmin və beynəlxalq hüquqsuzluğun simvolu kimi təqdim edilirdi. Bu şəhərdə beynəlxalq zirvənin keçirilməsi isə Azərbaycanın suverenliyinin artıq mübahisə mövzusu olmadığını, fakt və reallıq səviyyəsində qəbul edildiyini göstərir.

Bu tədbir eyni zamanda postmünasibətlə mərhələsində Azərbaycanın regional əməkdaşlıq mərkəzinə çevrilmək iddiasını açıq şəkildə ortaya qoyur. Qarabağ artıq yalnız keçmiş münasibətin xatirəsi deyil, gələcək inkişafın platforması kimi təqdim olunur.

Prezident müraciətində Türk Dövlətləri Təşkilatının Qəbüləddə keçirilmiş Zirvə görüşünü də ayrıca qeyd etdi. Bu vurğu Azərbaycan üçün türk dünyasının strateji birlik platforması olduğunu göstərir.

Türk Dövlətləri Təşkilatı son illər ərzində simvolik birlikdən real siyasi-iqtisadi əməkdaşlıq mexanizminə doğru sürətlə inkişaf etməkdədir. Qəbüləddə Zirvəsi bu prosədə mühüm mərhələ kimi qiymətləndirilir. Azərbaycanın bu prosədə fəal və təşəbbüskar mövqedə çıxış etməsi ölkənin regional liderlik gücünü də nümayiş etdirir.

Burada diqqət çəkmək məqam həm də ondan ibarətdir ki, Azərbaycan öz xarici siyasətini yalnız bir istiqamət üzrə deyil, çoxvektorlu və balanslaşdırılmış şəkildə aparır. Türk dünyası ilə yaxınlaşma digər beynəlxalq tərəfdaşlıqlara alternativ deyil, onları tamamlayan strateji xətt kimi təqdim olunur.

Müstəqil siyasətin iqtisadi təminatı

Prezidentin nitqində xüsusi vurğulanan məqamlardan biri də Azərbaycanın heç bir xarici dikəti qəbul etməməsi ilə bağlıdır. Bu, müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində olduqca önəmli siyasi mövqedir. "Biz heç vaxt imkan verməmişik ki, kimsə bizim işimizə qarışsın" fikri Azərbaycan dövlətçiliyinin əsas prinsiplərindən birini açıq şəkildə ifadə edir: bu, suveren qərarvermə hüququdur. Bu prinsip təkcə siyasi ritorika deyil, praktiki siyasətdə də ardıcıl şəkildə tətbiq olunur.

Azərbaycan öz tərəfdaşları ilə münasibətləri bərabərhuquqlu əsasda qurur. Bu yanaşma ölkənin həm Qərbi, həm Şərqi, həm də regional aktorlarla münasibətlərində özünü göstərir. Son illərdə təzyiq cəhdlərinin təcridən azalması isə Prezidentin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın artan gücünün və müstəqil siyasətinin nəticəsidir.

Azərbaycanın artan gücü isə yalnız hərbi potensialla məhdudlaşmır, bura güclü siyasi iradə, xalq-iqtidar birliyi, iqtisadi imkanlar, düzgün enerji siyasəti, neqliyyat-logistika üstünlükləri və onlardan məqsədyönlü istifadə strategiyası da daxildir. Bu amillərin sintezi Azərbaycanın müasir dövrdə regional gücdən orta ölçülü global aktora doğru inkişaf edərək irəlilədiyini göstərir. Xüsusilə enerji və neqliyyat layihələri Azərbaycanın beynəlxalq sistemdəki rolunu gücləndirən əsas amillərdəndir.

Prezidentin müraciətində təqdim olunan iqtisadi göstəricilər də diqqəti çəkir. 80 milyard dollar-dan artıq valyuta ehtiyatları, xarici borcun ÜDM-in cəmi 6,3 faizini təşkil etməsi Azərbaycanın iqtisadi dayanıqlığını açıq şəkildə göstərir.

Bu rəqəmlər dövlətin müstəqil qərarvermə qabiliyyətinin iqtisadi təminatıdır. Xarici borcun az

olması, valyuta ehtiyatlarının isə onu dəfələrlə üstələməsi Azərbaycanı xarici təsirlərdən qoruyur. Beynəlxalq reyting agentliklərinin Azərbaycanın kredit reytingini yüksəltməsi bu reallığın beynəlxalq maliyyə dairələri tərəfindən də qəbul edildiyini sübut edir.

Böyük qayıdış - yeni sosial həyat modeli

Prezidentin müraciətində xüsusi yer tutan mövzuların biri də Böyük qayıdış proqramıdır. Bu proqram sosial və infrastruktur layihəsi olmaqla yanaşı, həm də tarixi ədalətin bərpasının institutional mexanizmidir. Otuz ilə yaxın müddətdə doğma yurdlarından didərgin salınmış insanların geri dönüşü Azərbaycan dövlətçiliyinin mənovi borcu idi və bu borc sistemli şəkildə yerinə yetirilir.

Artıq 70 minə yaxın insan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşayır, çalışır, təhsil alır. Bu rəqəm postmünasibətlə dövrü üçün son dərəcə əhəmiyyətli-dir. Çünki müharibədən sonra ərazilərin bərpası qədər, insanların orada real və dayanıqlı şəkildə yerləşdirilməsi də əsas məsələdir. Keçmiş məcburi köçkünlərin 32 kənd, qəsəbə və şəhərdə yerləşdirilməsi göstərir ki, proses simvolik deyil, genişmiqyaslı və mərhələli şəkildə aparılır. Bu, dövlətin planlı inkişaf modelinin açıq göstəricisidir.

Böyük qayıdış yalnız evlərin tikintisi ilə məhdudlaşmır, Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə yeni sosial həyat modeli formalaşdırılır. Bu modelin əsas xüsusiyyətləri müasir infrastruktur, təhsil və səhiyyə xidmətlərinə çıxış, daimi iş yerlərinin yaradılması, rəqəmsal və "yaşıl" texnologiyaların tətbiqidir.

İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımız artıq keçmiş ağırsını daşıyan məkan yox, gələcəyin nümunəvi həyat modeli sayılır. Burada yaradılan şərait insanların yalnız fiziki deyil, psixoloji və sosial reinteqrasiyasını da təmin edir. Dövlət keçmiş məcburi köçkünləri layiqli vətəndaş həyatına qaytarır.

Prezidentin də bəyan etdiyi kimi, dünyanın hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlının taleyi Azərbaycan dövləti üçün önəmlidir. Bu yanaşma Azərbaycan diasporunu milli varlığın global şəbəkəsi kimi təqdim edir. Bununla Azərbaycan dövləti göstərir ki, xaricdə yaşayan vətəndaş və soydaşlarımızın hüquqları, təhlükəsizliyi və ləyaqəti onun diqqət mərkəzindədir. Ona görə ölkə iqtisadiyyatı inkişaf etdikcə, ölkənin valyuta ehtiyatları artdıqca, əlbəttə ki, sosial sahəyə daha da böyük vəsait ayrılacaq".

Ölkəmizdə yeni iş yerlərinin yaradılması daimi bir prosedir. Yeri qəbulmuş, Dövlət Statistika Komitəsinin təqdim etdiyi bir neçə rəqəmi misal gətirək. Təkcə keçən ilin 9 ayı ərzində Azərbaycan 77,7 min yeni iş yeri yaradıb. Bunların 91,4 faizi qeyri-dövlət sektorunda açılıb. Yeni iş yerləri iqtisadi rayonların hamısında, həm yeni, həm də mövcud müəssisə və təşkilatlarda yaradılıb.

Əhalinin işlə təmin olunması sahəsində özünüməşğulluq da özünə geniş yer alır. Özünüməşğulluq vətəndaşlar üçün olverşici qazanc forması

Prezident bir daha bəyan etdi

"Siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır"

Yola saldıgımız 2025-ci ildə dövlətimizin sosial siyasətinin nəticələri necə olub. Bu il əhalinin sosial rifah halının daha da yaxşılaşdırılması üçün hansı layihələr həyata keçiriləcək. Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində bu məsələdən də bəhs edib.

Dövlətimizin başçısı sosial məsələnin həmişə siyasətimizin ana xəttini müəyyən edən istiqamət olduğunu bir daha vurğulayıb: "Mən uzun illərdir deyirəm və bunu əməli işlərdə də biz görürük ki, siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Bu, sadəcə olaraq, şüar deyil. Bizim bütün siyasətimiz həm sosialyönümlüdür, həm də ki, investisiyayönümlüdür. Hər ikisi arasında çox həssas balans, tarazlıq olmalıdır. Əgər olmasa, onda heç bir ölkə uğur qazana bilməz, bu birincisi. İkincisi, həmişə çalışmışam və bu gün də çalışıram populyizmdən uzaq olum və mümkün olmayan vədələri verməyim. Mümkün olan inkişafı bağlı Azərbaycan ictimaiyyətinə münəzəm olaraq məlumatlandıraram. Əgər son 20 ilin statistikasına baxsaq, təkcə onu demək kifayətdir ki, minimum əməkhaqqı Azərbaycanda 40 dəfədən çox artıb. Düzüldür, ilkin baza çox aşağı idi, amma bu artım da öldə edilmiş vəsait hesabına mümkün olmuşdur".

Bu istiqamətdə qazanılan nailiyyətlər aparılan iqtisadi islahatların, həyata keçirilən neft-qaz layihələrinin, bir sözlə, iqtisadi gücün artması, maddi imkanların çoxalması nəticəsində mümkün olub. Dövlət öldə edilən gəlirləri, ilk növbədə, sosial sahəyə yönəldir. Torpaqlarımız işğal altında olarkən 300 mindən çox köçkün yeni evlərə, mənzillərə təmin edildi, 100-dən çox şəhərcik salındı.

Təkcə bir faktı xatırlatmaq kifayətdir ki, son 7 il ərzində 5 sosial islahat paketi icra olunub. Bu islahatlar 4 milyon insanı əhatə edib və təqribən 8 milyard manata yaxın olan vəsait təşkil edib. Təkcə keçən il bu məqsədlər üçün 1,4 milyard bütdcə vəsaiti xərclənib. Başqa sözlə, maşınlar, pensiyalar, müavinətlər müntəzəm olaraq artırılır, pensiyalar indeksləşdirilir.

Prezident gələcəkdə sosial sahəyə daha çox vəsait ayrılacağını da bildirib: "Əlbəttə, istərdik ki, daha da çox olsun. Amma bir atalar sözü var: "Görək ayağın yorganına görə uzadasan". Yəni də deyirəm, biz heç vaxt populyizmle məşğul olmamışıq, heç vaxt həlli mümkün olmayan vədələr verməmişik, heç vaxt gələcək nəsilləri borca salmaq üçün haradansa böyük məbləğdə pul alıb onu paylamamışıq. Biz strateji inkişafıla bağlı tam, necə deyərlik, aydın mənzərəyə sahibik. Ona görə ölkə iqtisadiyyatı inkişaf etdikcə, ölkənin valyuta ehtiyatları artdıqca, əlbəttə ki, sosial sahəyə daha da böyük vəsait ayrılacaq".

Ölkəmizdə yeni iş yerlərinin yaradılması daimi bir prosedir. Yeri qəbulmuş, Dövlət Statistika Komitəsinin təqdim etdiyi bir neçə rəqəmi misal gətirək. Təkcə keçən ilin 9 ayı ərzində Azərbaycan 77,7 min yeni iş yeri yaradıb. Bunların 91,4 faizi qeyri-dövlət sektorunda açılıb. Yeni iş yerləri iqtisadi rayonların hamısında, həm yeni, həm də mövcud müəssisə və təşkilatlarda yaradılıb.

Əhalinin işlə təmin olunması sahəsində özünüməşğulluq da özünə geniş yer alır. Özünüməşğulluq vətəndaşlar üçün olverşici qazanc forması

dır. Belə ki, hər ailənin öz bütdcəsi olur, bunun sayəsində də insanlar müəyyən iş qura bilirlər. Əlbəttə, dövlətin köməyi ilə. Bu proqram insanların dolanışığını yaxşılaşdırmaqla yanaşı, iqtisadi inkişafa tökən verir. Əhalinin məşğulluğunun təmin olunması istiqamətində atılan uğurlu addımlardan biri də ictimai iş yerlərinin yaradılmasıdır.

Dövlətimizin başçısı sözügedən müsahibədə də bu mövzudan bəhs edib: "Biz bir neçə ildir ki, özünüməşğulluq proqramı ilə məşğuluq, əgər belə demək mümkündürsə və 100 mindən çox insan bu proqramla əhatə olunub. Yəni cəmiyyətdə ələxəməlik olmamalıdır. Bunu tam aradan qaldırmışıq? Yox, yəni də var. İş yerləri yaradıdır, o cümlədən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə böyük tikinti meydançasıdır. Yəni işləmək istəyən Azərbaycanlıda özü üçün iş tapa bilər, ya inşaatda, ya kənd təsərrüfatında, ya başqa sahələrdə. İşsizlik aşağı səviyyədedir, ancaq işsizlər var və bu, hər bir ölkədə var. İnkişaf etmiş ölkələrdə bizdən də böyük faizlə ölçülən işsizlik var. Amma mənəm sözüm odur ki, bu gün Azərbaycan kimi ölkədə, gənç imkanları olan ölkədə iş tapmaq qədər də çətin məsələ deyil. Sadəcə olaraq, beziyləri bəlkə də onlara təklif olunan işlərə razı deyillər, ona görə iş axtarmağa davam edirlər. Özünüməşğulluq proqramı işsizliyin böyük hissəsini faktiki olaraq aradan qaldırır və bu insanların verənlə vasitələrlə onlar öz ailə bütdcələrini təmin edə bilirlər".

Onu da qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə özünüməşğulluq proqramlarının icrası zamanı şəhid ailələrinə və qazilərə üstünlük verilir. Yeri qəbulmuş, son illərdə 16 min şəhid ailəsi və müharibə əli, onların ailələri dövlət tərəfindən mənzillə təmin olunub.

"Burada da Azərbaycan qədər bu sahəyə diqqət yetirən ikinci ölkə yoxdur. Müharibələr olub, İkinci Dünya müharibəsi, onda sonrakı müharibələr. Mən bilirməm hansı ölkədə şəhid olanlara dövlət tərəfindən mənzillər verilir, bəlkə verilir, amma mən bilirməm, eşitməmişəm. Minik avtomobilləri verilir. Biz müharibə zamanı əlil olmuş hərbiçiləri dövlət tərəfindən ən müasir protezlərə təmin etmişik. Beş yüzədən çox insan protezlərlə təmin edilib və normal həyata qayıdıblar. Bu, ən son model protezlərdir. Müntəzəm olaraq onlara xidmət göstərilməlidir, dəyişdirilməlidir. Çünki bunu fizioloji nöqtəyindən nəzərdən deyişməyə ehtiyac var. Əlbəttə, biz bunu edirik, o insanlar qarşısında bizim vətəndaşlıq borcumuzdur", - deyə dövlətimizin başçısı bəyan edib.

Çoxsaylı sosial infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi də dövlətimizin sosial-iqtisadi siyasətinin mühüm və ayrılmaz bir hissəsidir. Son 20 il ərzində Azərbaycanda 3 min 600 məktəbin, yüzlərlə xəstəxananın tikildiyini və əsaslı təmir edildiyini xatırlatmaq kifayətdir.

Prezidentimiz bu dəfə də deyib ki, iqtisadiyyatımız nə qədər artsa, ilk növbədə, o qədər də sosial məsələlərə diqqət yetiriləcək və maliyyə ayrılacaq. Deməli, dövlətimizin siyasətinin mərkəzində həmişə olduğu kimi, yəni də Azərbaycan vətəndaşı dayanır.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Ordumuzun təchizatı və texnoloji modernləşmə

Azərbaycanın müdafiə sənayesi
sürətli inkişaf yolundadır

Müasir dünyada müdafiə sənayesi hərbi təhlükəsizlik anlayışı ilə məhdudlaşmışdır. Bu sahə dövlətlərin siyasi çəkisini artırır, texnoloji inkişafı sürətləndirən, həmçinin gəlir gətirən strateji istiqamətə çevrilir. Azərbaycan da bu real-liqları nəzərə alaraq müdafiə sənayesinə yanaşmasını son illərdə əsaslı şəkildə yenidən formalaşdırıb.

Uzun müddət Azərbaycan müdafiə sənayesinə klassik dövlət modeli ilə yanaşırdı. Bu sahə əsasən daxili tələbatın ödənilməsi-nə yönəlmişdi. Lakin zaman göstərdi ki, beynəlxalq təcrübədə ən uğurlu modellərdən biri dövlət nəzarəti ilə özəl sektorun fəal iş-tirakının uzlaşdırılmasıdır. Məhz bu yanaşma son iki ildə Azər-baycanda təbiiq olunmağa başlayıb.

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 5-də yerli televiziya kanal-larına müsahibəsində vurğuladığı kimi, son iki il ərzində bu sahə-də dövlət şirkəti ilə bərabər özəl şirkətlərdə imkanlar yaradıldı. Bu qərar həm maliyyə yükünün azalmasına, həm də istehsal im-kanlarının daha çevik və effektiv qurulmasına şərait yaratdı. Ha-zırda bu sahə ciddi lisenziya mexanizmi ilə tənzimlənir və indiyə-dək 15 özəl şirkətə fəaliyyət icazəsi verilib, onların 7-si artıq hər-bi təyinatlı məhsul istehsalına başlayıb.

Müdafiə sənayesinin real gücü rəqəmlərdə özünü açıq şəkildə göstərir. 2024-2025-ci illər ərzində yeni istehsal sahələrinin yara-dılması və mövcud müəssisələrin genişləndirilməsi üçün 1 mil-yard manat sərmayə qoyulub. Bu vəsaitin təxminən yarısı özəl sektorun payına düşür ki, bu da sahəyə biznes marağının artdığını göstərir.

İstehsal həcmələri də diqqətçəkicidir. Dövlətimizin başçısı mü-sahibəsində deyib ki, keçən il 1,4 milyard manat dəyərində hərbi təyinatlı məhsul istehsal olunub. Bu məhsulların əsas hissəsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin təminatına yönəlsə də, ölkə-mizin ixracatında da hərbi sənaye mühüm yer tutur. Azərbaycan bu gün hərbi təyinatlı məhsullarını 20-yə yaxın ölkəyə ixrac edir. Bu fakt göstərir ki, ölkəmiz həm istehlakçı, həm də regional və bey-nəlxalq bazarlarda tanınan istehsalçıya çevrilməkdədir. Beləliklə, müdafiə sənayesi artıq təhlükəsizlik məsələsi ilə yanaşı, eyni za-manda gəlir gətirən sahədir. "Biz buna, o cümlədən biznes istiq-a-məti kimi baxırıq", - deyə Prezident İlham Əliyev bildirib. Xüsu-silə qlobal silah bazarında qiymətlərin kəskin artması fonunda bu sahə Azərbaycan üçün alternativ valyuta mənbəyi rolunu oynaya bilər. Qarşısı qoyulan qisməddətlili hədəf isə kifayət qədər iddia-lıdır: "Qisməddətli hədəf ixracı bir milyard dollara çatdırmaq-dır". Bu hədəfin 3-4 il ərzində reallaşdırılması real hesab olunur.

Müdafiə sənayesinin inkişafı yalnız məhsul istehsalı ilə məh-dudlaşmışdır. Azərbaycan dünyanın aparıcı müdafiə sənayesi şirkə-tləri ilə birgə müəssisələr yaradaraq pilotsuz uçuş aparatları, artil-leriya qurğuları və müxtəlif silah-sursat növlərinin istehsalını planlaşdırır. Prezidentin sözləri ilə desək: "Biz bu sahəyə bir ne-çə prizmadan baxırıq... müasir kadr potensialı yaratmaq və ixrac imkanlarımızı genişləndirmək".

Bu yanaşma uzummüddətli perspektivdə ölkənin texnoloji müstəqilliyini gücləndirəcək və ixtisaslı kadrların formalaşması-na xidmət edəcək. Azərbaycanın müdafiə sənayəsi artıq ilkin mərhələdəki "ixdaldan asılılığı azaltmaq" məqsədini geridə qo-yub. Müdafiə sənayesi Silahlı Qüvvələrimizin təchizatı ilə yana-şı, iqtisadi inkişafın, ixracın və texnoloji modernləşmənin mühüm alətinə çevrilir. Prezident İlham Əliyevin ifadə etdiyi kimi, bu proses sürətlə genişlənir və yaxın illərdə cəmiyyət bu sahədə əl-də olunan nəticələri daha açıq şəkildə görəcek.

*Təhminə VERDİYEVA,
"Azərbaycan"*

Azərbaycan internet xidmətləri üzrə dünyanın TOP-5 ölkəsi sırasında yer alıb

"Dünya Bankının "Business Ready" (B-READY) 2025" hesabatına əsasən, Azərbaycan kommunal xidmətlər sahəsində, xüsusilə internet xidmətləri üzrə yüksək nəticə əldə edib.

Informasiya Kommunikasiya Texnologiyaları Agentliyindən (İKTA) AZƏRTAC-a bildirilib ki, hesabatə görə, Azərbaycan internet xidmətlə-rinin əməliyyat effektivliyi üzrə 101 ölkə arasında 5-ci yerdə qərar-laşıb (31.05 xal ilə 5-ci yer). Eyni zamanda tənzimləyici keyfiyyət (30.83 xal ilə 17-ci yer) və idarəetmə-şəffaflıq göstəriciləri (29.17 xal ilə 27-ci yer) üzrə də ölkə ilk 30-luqda yer alıb.

Ümumilikdə kommunal xidmətlər indikatoru üzrə Azərby-can 83.05 xal ilə 25-ci mövqedə qərarlaşıb və bu nəticə ilə region ölkələrini qabaqlayıb. Qeyd edək ki, kommunal xidmətlər sahə-sində ölkəyə ən çox töhfə verən alt-indikator məhz internet xid-mətləri olub.

"Business Ready" qiymətləndirməsi dövlət xidmətlərinin key-fiyyəti, tənzimləmə mühiti və əməliyyat effektivliyini ölçən bey-nəlxalq metodologiyaya əsaslanır və 2025-ci il hesabatında 101 ölkəni əhatə edir.

Azərbaycanın strateji mövqeyi: D-8-dən Mərkəzi Asiyaya

İlham ƏLİYEV: "Bizim rohumuz artıq böyük layihələri
icra edə bilən ölkə kimi artacaq"

2025-ci il Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərinin möh-kəmlənməsi baxımından əlamətdar il kimi tarixə düşdü. Qısa müddət ərzində ölkəmizin həm D-8, həm də Mər-kəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvəratı Şurasına üzv qəbul edilməsi Bakının regional çərçivələri aşan diplo-matik fəallığını aydın şəkildə nümayiş etdirdi. Təbii ki, bu addım yalnız formal üzlülük deyil, eyni zamanda Azərbaycanın iqtisadi əməkdaşlıqdan siyasi dialoqa qə-dər söz sahibi olmaq niyyətinin göstəricisidir.

Əncə xatırladaq ki, D-8-in yaranma ideyası İslam Əmək-daşlıq Təşkilatının 1996-cı il oktyabrın 22-də İstanbulda ke-çirilmiş toplantısında irəli sürü-lüb və növbəti il iyunun 15-də İstanbulda keçirilən dövlət və hökumət başçılarının Zirvə gö-rüşündə rəsmi olaraq təsis edi-lib. Quruma Türkiyə, İran, Pa-kistan, Bəqləndəş, Malayziya, İndoneziya, Misir və Nigeriya daxildir. Təşkilatın üzvlərindən ikisi - Türkiyə və İndonezi-ya "Böyük iymirlər"in (G-20) üzvüdür. D-8-in fəaliyyətinin əsas məqsədi üzv ölkələr ara-sında əməkdaşlığı inkişaf etdir-mək, iqtisadi və sosial sahələr-də əlaqələri gücləndirməkdir. 2017-ci ilin aprel ayından D-8-ə müşahidəçi ölkə statusunda qo-şulan Azərbaycan təşkilatın 2024-cü ilin dekabrında Misi-rin paytaxtı Qahirədə baş tutan XI sammiti zamanı yekdilliklə ona üzv seçilib. Bununla da təşkilatın sıraları ilk dəfə ge-nişlənməyə başlayıb. D-8 ölkə-lərinin böyük və tanınmış qey-ri-hökumət təşkilatları, adətən, sosial və iqtisadi sahələrdə əməkdaşlıq edirlər. Belə əməkdaşlıq mühiti və D-8-in beynəlxalq çəkisi Azərbaycanın təşkilata üzv qəbul edilmə-sinin təsədüfii olmadığını gös-tərir.

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 5-də yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə D-8-ə üzvlüklə bağlı səsləndir-diyi fikirlərdə də bu məqam aydın şəkildə ifadə olunur: "Biz D-8 təşkilatına üzv olduq. Mən bunu da çox böyük naili-yət kimi qiymətləndirirəm. Çünki bu təşkilat 30 ilə yaxın-dır ki, yaradılmışdır və yaran-dığı gündən yeni üzv qəbul et-məmişdir. Ona görə bu günə qədər adı da D-8-dir. Yəgənə yeni üzv Azərbaycan olmuş-dur. Nəzərə alsaq ki, bu təşki-latda müsəlman dünyasının ən böyük ölkələri birləşir, Azər-baycanı dəvət etmək və bizi seçmək, əgər belə demək

mümkündürsə, əlbəttə ki, bö-yük uğur sayıla bilər".

Prezidentin təbircinə desək, Azərbaycan nə əhali, nə də iqtisadi göstəricilər baxımından böyük dövlətlər sırasında yer almısa da, bu nüfuzlu təşkilat-da rəsmi şəkildə təmsil olun-ması ölkəmizə göstərilən eti-madın və yürüdülmə müstəqil, balanslaşdırılmış siyasətin nəti-cəsi kimi qiymətləndirilir. D-8 çərçivəsində birləşən ölkələrin ümumi əhalisinin 1 milyard-dan, ümumi iqtisadi potensialı-nın isə 4 trilyon dollardan artıq olması təsədüfii global miqya-sını aydın şəkildə ortaya qoyur. Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, Azərbaycan üzv qəbul edildikdən dərhal sonra fəal mövqə tutaraq təşəbbüskar fəaliyyətə başlayıb. Məhz Ba-kının təşəbbüsü ilə ölkəmizdə media, iqlim, ekologiya, ener-getika və nəqliyyat sahələrini əhatə edən D-8 mərkəzlərinin yaradılması Azərbaycanın bu təşkilatda fəal və iddialı üzv olacağını açıq şəkildə nümayiş etdirir. Azərbaycanın D-8 təş-kiatına üzv qəbul edilməsi da-ha bir gərəqəyi ortaya qoyur. Bu, ölkəmizin islam dünyasında və yüksələn iqtisadi gücə malik ölkələr arasında artan nüfuzu-nun artmasının göstəricisidir. İqtisadi potensial baxımından mühüm dövlətləri birləşdirən bu təşkilat Azərbaycanın yeni bazarlara çıxışı, ticarət əlaqə-lərinin şaxələndirilməsi və in-vestisiya əməkdaşlığının geniş-ləndirilməsi üçün əlavə imkan-lar yaradır. Enerji, nəqliyyat və logistika sahəsində strateji üs-tünlüklərə malik olan Azərby-can D-8 çərçivəsində istehlakçı və təşəbbüskar tərəfdaş kimi çıxış etmək niyyətini ortaya qoyur.

D-8 çərçivəsində iqtisadi təşəbbüskərlik nümayiş etdirən Azərbaycan üçün növbəti mü-hüm istiqamət Mərkəzi Asiya məkanıdır. Məhz bu kontekst-də ölkəmizin Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərat

Şurasına üzvlüyü xüsusi əhə-miyyət kəsb edir. Məhz bu amili dövlət başçısı sözügedən müsahibədə xüsusi qeyd edib: "Xarici siyasətlə bağlı digər önəmli nailiyyəti Mərkəzi Asi-ya Məşvərat Şurasına tamhü-quqlu üzv seçilməyimizdir. He-sab edirəm ki, bu da nadir hədi-sə sayıla bilər. Çünki təbii ki, coğrafi nöqtəyi-nəzərdən biz Mərkəzi Asiyada yox, Cənubi Qafqazda yerləşirik. Ancaq Mərkəzi Asiya ölkələri ilə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatlarda o qədər sıx əlaqə-lərimiz var və son illər o qədər çox layihələr icra edilir ki, artıq bu ölkələr yekdilliklə bizi tam-hüquqlu üzv seçdilər. Biz bunu da böyük bir siyasi və diploma-tik uğur hesab edə bilərik. Mən Prezident kimi artıq iki il ardi-cılıqla fəxrli qonaq kimi Zirvə görüşlərinə dəvət olunurdum. Amma iştirakımla keçirilən üçüncü Zirvə görüşündə artıq tamhüquqlu üzv seçildik".

Qeyd edək ki, bu platforma Mərkəzi Asiya ölkələrinin li-derlərinə regional əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, sabitliyi tə-min etmək və iqtisadi məsələ-ləri müzakirə etmək imkanı ya-radır. 2018-ci ildə Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoye-vin təşəbbüsü ilə təsis olunan platforma çərçivəsində Daş-kənd, Nur-Sultan, Aşqabad və digər şəhərlərdə baş tutan gö-rüşlərdə iştirakçılar regional məsələlər və beynəlxalq əməkdaşlıq gündəliyini müza-kirə ediblər. Ötən il noyabrın 16-da isə Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə "Mərkəzi Asiya + Azərbaycan" formatında Mər-kəzi Asiya Dövlət Başçılarının 7-ci Məşvərat Görüşü keçirildi. Bu toplantıda Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələrinin məşvərat görüşləri formatına tamhüquqlu üzv olaraq qəbul edilməsi barədə qərar rəsmi şəkildə təsdiqləndi.

Bu gün Mərkəzi Asiya - Azərbaycan birliyi həm region, həm də global miqyasda ciddi strateji əhəmiyyət daşıyır. Müasir beynəlxalq münasibət-lərdə bağlantılar, nəqliyyat və logistika əsas geosiyasi alətlər-dən birinə çevrildiyi dövrdə Mərkəzi Asiyamı Qərblə eti-barli şəkildə birləşdirə bilən yeganə real ölkə məhz Azər-baycandır. Fakt olaraq alterna-tiv marşrutlardan danışmaq

mümkün olsa da, mövcud geo-siyasi reallıqlar fonunda bu va-riantların Qərb üçün qəbul edi-lən olmadığı artıq aydın görü-nür. Məhz bu səbəbdən Azər-baycanın "canlı körpü" və eti-barlı tərəfdaş kimi rolu sürətlə artır. Ölkəmiz təkə tranzit ərazisi deyil, böyük regional la-yihələri icra edən əsas mərkəz kimi diqqət çəkir. Bunun əmə-li nəticələri də göz önündədir: Azərbaycan arazisindən keçən yüklərin həcmi davamlı şəkil-də artır və ilk dəfə olaraq 100 min ədəd konteyner tranzit yük kimi ölkəmizin ərazisindən ke-çib. Üstəlik, bu rəqəm son nöq-tə də deyil. Artan tələbat fo-nunda Azərbaycan nəqliyyat infrastrukturunun genişləndiril-məsinə əlavə investisiyalar yö-nəldilir.

Strateji əməkdaşlıq yalnız nəqliyyatla məhdudlaşmış. 2024-cü ilin noyabrında Azər-baycan, Qazaxıstan və Özbə-kistan prezidentləri arasında Bakıda imzalanən enerji kabeli layihəsi regionlararası inteqra-siyanın yeni mərhələsindən xəbər verir. Xəzrin dibi ilə çəkiləcək fiber-optik kabel və digər kommunikasiya layihə-ləri Mərkəzi Asiya ilə Azərby-can arasında fiziki və rəqəmsal bağlantıları daha da gücləndi-rəcək. "Ona görə Azərbaycanı bu qrupa rəsmən qəbul etməklə Mərkəzi Asiya ölkələri, on-ların rəhbərləri həm bizə bö-yük hörmət göstərmiş oldular, həm də ki, öz uzaqgörənlikləri-ni nümayiş etdirdilər. Çünki bu, bölgədə olan geosiyasi və-ziyyəti tamamilə dəyişir", - de-yə Prezident İlham Əliyev mə-lum müsahibədə vurğulayıb.

Hər iki təşkilata paralel üzvlük Azərbaycanın bir tərəf-dən İslam dünyası və Qlobal Cənub ölkələri ilə iqtisadi əməkdaşlığını gücləndirir, di-gər tərəfdən isə türk dünyası və Mərkəzi Asiya ilə siyasi və strateji əlaqələrini dərinləşdi-rir. Nəticə etibarilə, D-8 və Mərkəzi Asiya Dövlət Başça-larının Məşvərat Şurasında təm-silçilik Azərbaycanın beynəlx-alq sistemdə artan çəkisinin növbəti təsdiqidir. 2025-ci il bu baxımdan Azərbaycanın yalnız iştirakçı deyil, proseslərdə təsir göstərən ölkə kimi mövqeyini möhkəmləndirdiyi bir dövr ki-mi qiymətləndirilə bilər.

*Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"*

Regional və qlobal realılıqlar "907-ci düzəliş"in ləğvini şərtləndirir

1992-ci ildə Amerika Birləşmiş Ştatları Konqresi tərə-findən qəbul edilən və "Azadlığa Dəstək Aktı"na əlavə olunan 907-ci düzəlişin ləğv olunma prosesi real siyasi müzakirə mərhələsindədir. ABŞ Administrasiyası və Konqresdə bu məsələ artıq gündəmdədir. 2025-ci ilin avqust ayında ABŞ Prezidenti Donald Tramp tərəfin-dən "Azadlığa dəstək qanununa" 907-ci düzəlişin təbii-qinin müvəqqəti olaraq dayandırılması ilə bağlı sərən-cam imzalanıb. Həmin ilin dekabrın 10-da isə ABŞ Nü-mayəndələr Palatasının üzvü Anna Paulina Luna 907-ci düzəlişi tam ləğv etməyə yönəlmiş qanun layihəsini təq-dim edib.

"907-ci düzəliş" - Amerika Birləşmiş Ştatlarının 1992-ci il "Azadlığa Dəstək Aktı"na daxil edilmiş bir maddədir. Bu maddə ABŞ tərəfindən Azərbaycana birbaşa yardım göstərilməsini uzun illər məhdudlaşdırıb. Sözügedən düzəliş Ermənistanın Azərby-can torpaqlarını işğal etməsi, etnik təmizləmə aparması və BMT qətnamələrini pozmasına baxmayaraq, işğalçı Ermənistanə deyil, təcavüzə məruz qalmış Azərbaycana sanksiya tətbiq edirdi ki, bu da beynəlxalq hüquq və ədalətlə qətiyyəən uzlaşmırdı. Məntiqlə təcavüzə məruz qalmış, torpaqlarının 20 faizi işğal edimiş, soyqı-rımı və qətləmlərlə üzləşmiş Azərbaycan yox, həqiqi təcavüzkar Ermənistan cəzalandırılmalı idi. Ancaq əfsuslar olsun ki, dövləti-miz dəfələrlə olduğu kimi, "907-ci düzəliş" məsələsində də Qər-bin qərəzli yanaşması ilə üzləşmişdi. O baxımdan, 907-ci düzəli-şin ən tez müddətdə ləğvinə nail olmaq, ilk növbədə, ABŞ-nin əvvəlki hökumətlərinin yanlışlarının, qeyri-obyektiv münasibət-lərinin də aradan qaldırılması anlamına gəlir.

2025-ci il 8 avqust tarixində Vaşinqtonda Azərbaycan Prezi-denti İlham Əliyev, ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Ermənis-tan Baş naziri Nikol Paşinyan arasında imzalanmış mühüm sən-ədər, o cümlədən sülh sənədinin mətninin paraflanmasının özü də Ağ Evin sülh prosesinə töhfəsini zəruri edir. Yeni reallıqlar fonunda ABŞ-nin balanslı və obyektiv siyasət yürütməsi gözəlön-ləndir. Digər yandan, ikitərəfli siyasi, iqtisadi və hərbi əlaqə-lərin inkişafı üçün "907-ci düzəliş" adlı maneə mütləq aradan qal-dırılmalıdır. Sülh təşəbbüslərinin qarşısında siyasi və hüquqi əng-əllər olmamalıdır. Bugünkü regional və global geosiyasi reallıq-lar bu ədalətsiz qərarın ləğvini zərurət halına gətirir. ABŞ Kon-qresi bu düzəlişi ləğv etməklə təkə gecikmiş ədaləti bərpə et-məyəcek, həm də Cənubi Qafqazda uzummüddətli sabitliyə mü-hüm töhfə verəcək.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 5-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində 907-ci düzəlişin qəbul edildiyi ağır dövrdən və bu düzəlişin ləğvini zəruri edən faktorlardan danışdı. Dövlət başçısı haqlı olaraq "907-ci düzəlişi" mənfur sənəd adlandırdı: "Azərbaycan dövlət müstəqilliyini qə-zandıqdan sonra Amerika-Azərbaycan əlaqələrinin üzərində bir qara bulud kimi mənfur 907-ci düzəliş, necə deyirlər, fırlanırdı və Azərbaycan gənə, müstəqil ölkə olmasına baxmayaraq, Ame-rika kimi dünya miqyasında birməmrəli dövlətlə lazımi səviyyədə münasibətlər qura bilməmişdi - Amerikadakı anti-Azərbaycan qüvvələrin fəaliyyəti, erməni lobbisinin fəaliyyəti nəticəsində. Azərbaycan tərəfindən belə cəhdlər dəfələrlə göstərilmişdi".

"907-ci düzəliş" in qəbuluna kimi kimi guya "Ermənistan qar-şı blokada" iddiası irəli sürülmüşdü. Lakin Prezident İlham Əliye-vin də vurğuladığı kimi, bu gün reallıq tamamilə fərqlidir və Azər-baycan ərazisində Ermənistanə müxtəlif yerlərdən yüklərin get-di-yi, yolların açıldığı və hətta Azərbaycanın neft məhsullarının Ermənistanə ixrac edildiyi şəraitdə blokada anlayışından söhbət gedə bilməz: "Bizə qarşı böyük ədalətsizlik olmuşdur. Çünki 907-ci düzəliş 1992-ci ilin oktyabrında qəbul edildi. O vaxt bizim torpaq-larımız artıq işğal altında idi, Şuşa, Laçın işğal altında idi. Ermə-nistan dövləti tərəfindən Xocalı soyqırımını törədilmişdi, xalqımıza qarşı hərbi cinayət törədilmişdi və Azərbaycanın torpaqlarının iş-ğal altında olması, təbii ki, Ermənistanı blokadaya almaq imkan-larını da sifə endirirdi. Yəni ki, hansı blokadadan söhbət gedə bil-ərdi?! Nəzərə alsaq ki, Ermənistanın Gürcüstanla, İranla sərhəd-ləri açıq idi, hətta Türkiyə-Ermənistan sərhədi 1993-cü ildə bağ-lanmışdır. Ona görə hər hansı bir blokadadan söhbət gedə bilməz-di. Ancaq erməni lobbisi və onun əhatə dairəsində olan senator və konqresmenlər belə bir ədalətsiz düzəlişi qəbul ediblər".

Hazırkı gündəmdə Azərbaycan və Ermənistan arasında kiç-qemiş münacişə yox, aktiv sülh gündəliyi müzakirə olunmaqdadır. Tərəflər sülh prosesində kifayət qədər uğurlu məsafə qət ediblər və mühüm noticələr əldə olunub. Cənab Prezidentin televiziya ka-nallarına müsahibəsində bu məqamı diqqətə çatdırıb. Dövlət baş-çısı qeyd edib ki, Ermənistan-Azərbaycan müharibəsinin rəsmən sona çatması və Amerikada Prezident Tramp administrasiyasının hakimiyyətdə olması "907-ci düzəliş" in ləğvini şərtləndirir: "Ağ Evdə Prezident Tramp mənim orada iştirakımla keçirilən məra-simə 907-ci düzəlişə son qoydu, bunu aradan qaldırdı. Halbuki hələ konqres bunu rəsmən aradan qaldırmadıdır. Amma xüsusilə mənim iştirakımla Prezident tərəfindən atılan bu addım, təbii ki, rəmzi mənə daşıyır".

Azərbaycan regionda sülh və əməkdaşlıq platformasının əsas təşəbbüskarlarından biridir. Ermənistanla münasibətlərin normal-laşması, yolların açılması və iqtisadi inteqrasiya istiqamətində atı-lan addımlar, Azərbaycanın sülhə nə qədər sadıq olduğunu göstə-rir. Bu kontekstdə 907-ci düzəlişin aradan qaldırılması təkə hü-quqi deyil, həm də siyasi və mənəvi ədalətin bərpası olardı. Belə bədnam bir düzəlişin hüquqi və siyasi olaraq qüvvədə saxlanılma-sı sülh prosesinə ziddir və eyni zamanda ABŞ-nin regionda ob-yektiv vasitəçi olmaq statusuna xələf gətirir. 907-ci düzəlişin ləğ-vi istiqamətində addımların atılması sadəcə Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycan Respublikası münasibətlərində yeni mərhələnin başlanğıcı yox, eyni zamanda Ağ Evin Cənubi Qafqaz re-gionunda mövcud realılıqları daha obyektiv dəyərləndirməyə baş-ladığının siyasi siqnalı kimi də başa düşülməlidir. Dövlətimizə qarşı ədalətsiz və birtərəfli yanaşmanın hüquqi simvoluna çevril-miş 907-ci düzəlişin faktiki olaraq neytrallaşdırılması yönündə başlanılan təşəbbüs regionda güc balansının dəyişdiyinin, Azər-baycanın diplomatik, hərbi və geosiyasi baxımdan daha güclü ak-tora çevrildiyinin bariz göstərici və noticəsidir.

*İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"*

Gənclik

Dövlət siyasəti

Gənclər Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu siyasəti dəstəkləyirlər

Gündən-günə inkişaf edən, getdikcə dünyada nüfuz qazanan, region-da söz sahibi olan Azərbaycanın dayanıqlı inkişafında, siyasi və mədəni həyatında, cəmiyyətin aparıcı qüvvəsi sayılan gənclik aparıcı rol oynayır. Azərbaycan gəncləri dövlət quruculuğunda, ictimai-siyasi həyatda, ordu quruculuğunda, elm və təhsil sahələrində fəal iştirak edir, ullaqcaan uğurlar qazanırlar.

Dövlətin yaratdığı geniş imkanlar sayəsində gənclər cəmiyyətin avanqard qüvvəsinə çevrilə bilər. Azərbaycan gəncliyi ictimai həyatın bütün sahələrində fəal çalışaraq siyasi, iqtisadi, humanitar, sosial tədbirlərin həyata keçirilməsində bacarıq nümayiş etdirir, şəxsi keyfiyyətləri, bacarıqları, istedadları ilə xalqımızın hörmət və etimadını qazanırlar. Bütün bunlar onu göstərir ki, daim axtarıda olan, yeniliklə nəfəs alan gənclərimiz vətənpərvərdirlər, dövlətə, xalqa, Vətənə sadıqdırlar.

Azərbaycanda gənclər siyasəti dövlətin davamlı diqqət yetirdiyi, qayğı göstərdiyi aparıcı sahələrdəndir. Gənclərimiz də dövlətin onlar üçün yaratdığı bütün imkan və şəraitdən bacarıqla istifadə edərək cəmiyyətin inkişafına, dövlətimizin, dövlətçiliyimizin daha da möhkəmlənməsinə əməli işləri ilə böyük töhfələr verir, çalışdıqları sahələrdə uğurlar qazanırlar.

Milli-mənəvi dəyərlərə dərinliklə yiyələnmiş bu nəsil Vətənimizi uğurlu gələcəyə aparar, tükənməyən gücə malik olan bir qüvvədir. Ölkə gənclərinin yüksək bilikli, savadlı, sağlam ruhda tərbiyə olunması və böyüməsi üçün Heydər Əliyev zaman-zaman lazımi tədbirlər görmüş, bu istiqamətdə mühüm qərarlar qəbul etmişdir. Ulu Öndər Heydər Əliyev hər zaman xalqına arxalanır, cəmiyyətin aparıcı qüvvəsi olan gəncliyə böyük ümidlər bəsləyirdi.

Bu gün də gənclərimiz Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dövlətçiliyimizin daha da möhkəmlənməsində çalışdıqları

ları sahələrdə uğurlar qazanırlar. Prezident İlham Əliyev gənclərə olan münasibətini belə ifadə etmişdir: "Mənim gənclərə xüsusi münasibətim var, mənim üroyim sizindir. Siz bütün işlərdə mənə arxalana bilərsiniz. Mən də sizə arxalanıram".

Dövlətin göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində Azərbaycan gənclərinin ölkənin ictimai-siyasi həyatındakı fəaliyyəti, rolu gündən-günə artır. Ölkəmizin evsahibliyi etdiyi beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə, istər ölkə daxilində, istərsə də xaricdə keçirilən forum və konfranslarda fəal iştirak edən gənclərimiz əməli işləri ilə bir daha göstərir ki, onlar vətənpərvərdirlər, dövlətin, xalqını sevirlər. Dövlətin gənclərə dəstək və diqqət göstərməsinin nəticəsidir ki, Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artır. Gənclər də dövlət qayğısını daim hiss edərək uğurları ilə onlara göstərilən etimadı doğrultmağa çalışırlar. Gənclərimizin bu çalışqanlıqı bütün sahələrdə hiss olunur.

Ölkəmizdə həyata keçirilən gənclər siyasətinin mərkəzində Azərbaycan gənclərinin Vətənə, doğma el-obaya sədaqət ruhunda tərbiyə edilməsi dayanır. 44 günlük Vətən müharibəsində gənclərimizin qəhrəmanlığı bir daha göstərdi ki, Azərbaycan Ordusunun zabıt və əsgərləri Şuşanın sıldırım qayalarından, Qarabağ torpaqlarından yazdıqları qəhrəmanlıq salnaməsinin bünövrəsində azərbaycançılıq ideologiyası ilə yanaşı, Vətənə, yurda sədaqət, torpağa dərin köklərlə bağlılıq amilləri də böyük rol oynayır. Yurduumuzun azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edən və böyük qəhrəmanlıq göstərən oğulların əksəriyyəti gənclər idi. Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev zabıt və əsgərlərimizin İkinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıqlardan danışarkən demişdir: "Bu gün Azərbaycan gəncləri cəmiyyətimizin fəal hissəsidir. Biz haqlı olaraq gənclərimizlə fəxr edə bilərik. Bizim gənclərimiz torpaq uğrunda, Vətən uğrunda vuruşurlar. Bizim şəhidlərimizin böyük əksəriyyəti gənclərimiz olub-

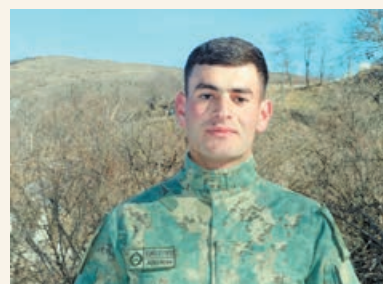
dur. Bizim gənclərimiz hərbi qələbələrimizi şərtləndiriblər".

Prezident İlham Əliyev daim gənclərə diqqət və qayğı göstərir. Ölkə gəncləri də Prezident İlham Əliyevin uğurla apardığı daxili və xarici siyasəti dəstəkləyir, onun həyata keçməsi, inkişaf etməsi üçün yorulmadan çalışırlar. Bu isə onları yeni uğurlara ruhlandırır.

Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində gənclərimiz başqa sahələrlə yanaşı, təhsildə də uğurlar qazanırlar. Onlar dərindən dərk edirlər ki, gələcək inkişafı təhsillə bağlıdır. Buna görə də daim öz üzərlərində çalışırlar. Qazandıqları bilikləri və təcrübələri ilə cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevrilirlər.

Qazanan uğurlar onu deməyə əsas verir ki, gənclərin cəmiyyətdə fəal iştirakını, elmli-bilikli, təhsilli olmağını təmin etmək məqsədilə dövlət tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər müsbət nəticələr verir. 2005-2009-cu, 2011-2015-ci və 2017-2021-ci illəri əhatə edən və bu gün də uğurla davam edən dövlət proqramları cəmiyyət üçün bilikli, peşəkar, istedadlı gənclərin yetişməsinə əlverişli təminat vardır. Uğurla həyata keçirilən dövlət proqramları gənclərimizin savadına, bacarığına, gələcəyinə böyük inam ifadə edərək demişdir: "Ona görə mən əminəm, gənclərimiz bunu yaxşı başa düşürlər ki, yaxşı bilik almaq, yaxşı savad almaq və istənilən sahədə peşəkar olmaq hər bir gəncin, hər bir insanın həyatda yaxşı yer tutmasına gətirib çıxaraçaqdır".

Bakıda və regionlarda istifadəyə verilən "Gənclər ev"ləri, olimpiya idman mərkəzləri gənclərin maraq dairəsini keyli genişləndirməklə yanaşı, həm də onların asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün yeni imkanlar açır. Bunun nəticəsidir ki, onların cəmiyyətdə, ictimai həyatda fəallığı daha da artır. Gənc idmançılarımız müntəzəm olaraq beynəlxalq yarışlarda ölkəmizi layiqincə təmsil edir, uğur qazanırlar.

rir. Famil Hüseynovun doğma yurda dönüşü əslində Şuşakəndin gələcəyinə atılan ümidli bir addımdır. Bu tarixi gün həm bir ailənin qurur, həm də azad Şuşakəndin yeni həyatının simvolu kimi yaddaşlara yazılır.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Yurdu yaşadan qəhrəmanlar

Cəsur oğullar elə bir tarix yazdılar ki...

Əsrlərdən bəridir ki, insanları yurdu qorumağa və onun uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərməyə sövq edən Vətən sevgisidir. İgidlikləri ilə adlarını tarixin səhifələrinə əbədi yazanlar zaman-zaman Vətən sevgisindən güc alıblar. Həmişə şücaətləri ilə öyündüyümüz, adlarını əzizləyə-əzizləyə çəkdiyimiz, qürur duyub fəxr etdiyimiz cəsur oğullar Vətən sevgisinin dupduru bu-lağından su içiblər.

Deməli, Vətən sevgisinə yüksək dəyər və rənələr yanımlayır. Vətən sevgisi ona görə müqəddəs və alidir ki, o, insanları qələbə əzmi ilə düşmən üzərinə aparır, zəfərlərə səsləyir və sonda uğurlara qovuşdurur. Bu çağırış hamımızı yurdu müdafiəsinə səfərbər edir, qələbələrə ruhlandırır.

Sərhədsizdir, hüdudsuzdur Vətən sevgisi

El qeyrəti çəkən oğul və qızlarımız həmişə Vətən sevgisindən ilhamlanaraq onun

Bugünkü nəsilə də daim Vətən sevgisindən güc alaraq İkinci Qarabağ müharibəsində sələflərinin döyüş yollarını şəərəflə davam etdirdilər, düşməni diz çökdürüb Zəfər qazandılar. Qəhrəmanlıqları və igidlikləri ilə həm Qarabağı, həm də işğal olunmuş başqa rayonlarımızı azad edərək tarix yazdılar. Elə bir tarix ki, həmişə xalqımıza baş-ucağı gətirəcək. Elə bir tarix ki, zaman-zaman onlar iftixarla xatırlanıb ehtiramla yad ediləcəklər, igidlikləri, cəsarətləri və qəhrəmanlıqları ilə gələcək nəsillərə nümunə olaçaqlar.

Bütün bunlar içində yaşadığımız zamanın tələbi idi. Qazanan Zəfər, yazılan tarix həm də gələcəkdə bizim yolumuzu cəsarətlə davam etdirəcək gənclərin qarşısına əbədi və müqəddəs borc qoyub.

Tarixin heç zaman pozulmayan ənənəsi

Yaşamaq, daim var olmaq üçün millətə Vətən lazımdır. Vətənə sevgi, məhəbbət heç vaxt qınına qoyulmayan qılınc kimidir. Həmişə ayaqdadır, həmişə döyüşə, savaşa hazır vəziyyətdədir. Olduqca iti və kəsərlidir.

Tarixin yaşanmış və sınaqlardan çıxmış təcrübəsi, pozulmayan ənənəsi var. Əgər bir məkanda bünövrə qazındsa, yer-yurd salındsa, həmin ərazini göz bəbəyi kimi qoruyulmuş. Qoruyulmuş ki, yağlar, yadellilər o yerlərə ayaq basa bilsinlər. "Vətən" deyib əzizlədiyin və üstündə yaşadığın o torpaqları əlindən almasınlar. Əgər döyüşdən geri çəkilib qəsblə barışsan, onda Vətən işğal altında qalıb yağmalanacaq, sərvətləri talanacaq. Buna görə də daim mövcud olmaq naminə torpaq qorunmalıdır. Bütün dövrlərdə Vətən sevgisi xalqı yumruq kimi birləşdirib. Tarixdə həmişə belə olub, xalq birləşəndə çox güclü və məğlubedilməz qüvvəyə çevrilir.

Necə ki, 44 günlük Vətən müharibəsində xalqımız yumruq kimi birləşərək erməni işğalçılarına qalib gəldi. 30 il yaxın düşmən işğalında qalmış torpaqlarını azad etdi.

V.MƏMMƏDQULUOĞLU,
"Azərbaycan"

Şuşakənd ilk əsgərini qarşılayıb

Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinə AZƏRTAC-a verilən məlumatla görə, kəndin ilk əsgəri Famil Hüseynov hərbi xidmətini başa vuraraq doğma yurda qayıdıb.

Bu əlamətdar hadisə Şuşakənd sakinləri üçün təkcə bir ailənin se-

vinci deyil, həm də illərlə həsrətində olduğu Vətənə qayıdışın, dirçəlişin və davamlı həyatın rəmzi kimi dəyərləndirilir.

Qeyd edək ki, əsgər Famil Hüseynov Ağcabədi rayonundan hərbi xidmətə yola düşüb. Xidmətini başa vurmuş Familin qarşılanması Şuşakənddə duyğulu anlarla yadda qalıb. Valideynlər üçün bu görüş həm övlad, həm də torpaq həsrətinin bitdiyi an olub. Bu hadisəni daha da mənalı edən maraqlı bir tarixi

xi paralel də var. Familin atası Kamal Hüseynov da 38 il əvvəl elə bugünkü tarixdə hərbi xidmətini başa vuraraq məhz bu kəndə qayıdıb. İllər sonra eyni yol oğul tərəfindən təkrarlanıb.

Şuşakənddə ilk əsgərin qarşılanması azad edilmis ərazilərdə həyatın bərpasının canlı göstəricisidir. Bu gün bu torpaqda dağalanan bayraq, yaşanan sevinc, insanların üzündəki təbəssüm sabahda da mənalı edən maraqlı bir tarixi

Gənc alim beynəlxalq reytingdə üçüncü yeri layiq görüldü

Azərbaycanlı gənc alim Sonə Quliyeva aerokosmik tədqiqatlar üzrə nüfuzlu beynəlxalq "Top 100 Women in Aerospace & Aviation 2025" reytingində üçüncü yeri layiq görüldü. O, dünya üzrə 200-dən artıq namizad arasından seçilərək aerokosmik və aviasiya sahəsində fəaliyyət göstərən qadın mütəxəssislər sırasında yer alıb.

Sonə Quliyeva beynəlxalq uğuru ilə bağlı AZƏRTAC-a bildirib: "Mənim üçün bu tanınma artıq nominasiyada iştirak və finalçının siyahısına düşməklə başlamışdır. Açıqı, üçüncü yeri la-

yıq görülməyimi gözlemirdim. Bu, dürüst və ardıcıl əməyin göstəricisi, seçilmiş yolum və görülən işin mənalı olduğunu bir daha təsdiqlədi. Mən bu nəticəni dərindən minnətdarlıq və məsuliyyət hissi ilə qəbul edirəm", - deyərək qeyd etdi.

Gənc alim reyting nəticələrini bayramın ilk günü şəhər saatlarında ailəsi ilə videoablaşdıraraq paylaşmışdır. "Bu sahədə fəaliyyətimə verilən yüksək qiymət təkcə mənə deyil, eyni zamanda mənə dəstək göstərən və yoluma davam etməyimi vacibliyi xatırladan hər kəsə aiddir", - deyərək Sonə Quliyeva vurğulayıb.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 16 iyun (Bazar ertəsi günü) tarixli 205-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

ELAN

1919[cu il] hazıranın 16-cı günü bazar ertəsi saat 11-də Azərbaycan Məclisi-Məbusan iclası olacağı elan olunur.

Müharibə meydanına göndərilmiş Azərbaycan əsgərləri üçün tərtib olunacaq cəmiyyətlər və xəstə və ki yaralı əsgərlərə müavinətlər xüsusunda məsləhət olunmaq üçün iyun 16 bazar ertəsi saat 10-da Birinci Ünəs [Qızlar] məktəbinə [Nijni Kladbişinski və Zavedenski küçələrin küncündə] ümumi müsəlman xanımları dəvət olunurlar.

T-150

diqqət

Bununla bildirməliyəm ki, Nikolayevski və Bazarnı caddələrin küncündə köhnə "Kaspi" idarəsi ilə rübərə [üzbəüz] təzə təmir edilmiş "Mübarək" lokantasında [yeməxanasında] məşhur aspaz Kazım vasitəsilə münasib qiymətə pak lazıv və pakizə yeməklər hazır olunur. Möhtəram qarein [oxucular] cənabları təşrif gətirib və məmnun olacaqlarına ümidvaram.

"Mübarək lokantası"
10238

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]

Qərarədi-məcəburi

Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin 1918 sənəsi 23 hazıranında verdiyi qərarına istinadən Daxiliyyə nazirinin Hərbiyyə naziri ilə biliftləf [razılıqlı, birgə] nəşr etdiyi məcburi qərarəddir.

1) Əsgərlikdən boyun qaçıranları gizlətməkdə müt-təhim edilən xüsusi şəxslərin olduğu kimi, əsgərlikdən qaçanları idadə eyləmənin [gəri qaytarmağın, təhvil ver-məyin] öhdələrinə tarəttüb etdiyi [öhdələrinə düşdüyü] köy idarələri məmurini-rəsmiyyəsi [rəsmi məmurları] daxi 10 min manata qədər cərimeyi-nəqdiyyə və 6 aya qədər həbsə məhkum olacaqlardır.

2) Əsgərlikdən qaçmış olanın kəndisi ilə bərabər götürmüş olduğu dövləti təslimat [dövlət əmanətləri] və əlbisə taqımının dəyəri ad olduğu qitəyi-əsgəriyyəsi ətrafından [hərbi hissə tərəfindən] onların qiyməti haqqında məlumat alın-alınmaz şı fuyatın iki misli ən əvvəla əsgərlikdən qaçana aid əmvaldan [mallardan], onun böylə bir mala malik bulunmadığında əqrəbasın-dan, əks təqdirdə məzkur [dəyilən] əsgəri gizlətmiş olanlardan, bunların da biçiz [yoxsull] bulunmuşlarında əsgərlikdən qaçanın gizlənməsi bulunmuşu köy əhalisi arasına təqsim edilər [böölünür] və alınır.

3) İşbu qərarədin birinci maddəsində göstərilən cərimə [cərimələrə]; xidməti-əsgəriyyəyə yarayıb-yaramadığını müayinə və tədqiq üçün Əxzi-əsgər [Hərbi çağırış] idarəsinə gəlməsi icab edib də, Əxzi-əsgər idarəsinə gəlməmiş olanın ailəsinin ən böyük üzvü daxi qədər olduğu kimi, əsgərlikdən boyun qaçıranları gizləyənlərlə xidməti-əsgəriyyə ilə müvə-zəf [mükəlləf] olanların Əxzi-əsgər idarəsinə mün-təzəmm gəlmələrində nəzarət etməyə müvəzzəf olan köy idarələri məmurunu-rəsmiyyəsi daxi qədər olurlar.

İşbu qərarədin mövqeyi-icraya qonulması Şuşa, Cəbrayıl, Zəngəzur və Cavanşir qəzaları general-qubernatoruna və Daxiliyyə Nəzarətinin Qazax qəbasında bulunan vəkili-xüsusi isə vilayəti-aidə [aidiyyətli vilayətlər] valiləri üzərinə tarəttüb edir. İşbu qərarəddə Bakı üçün "Azərbaycan" qəzetəsində elan olunduğu gündən və məhəlləti-aidəsi [aidiyyətli yerlər] üçün isə dəvairi-məhəlləiyyənin [yerli dairələrin] kəndi təsvi-blərinə [qərarlarına] nəzərən təyin etdikləri vəsatitlə [vasitələrə] elan olunduğu gündən etibarən qanun hökmünə daxil olur.

3 haziran 1919 sənə, Bakı
Daxiliyyə naziri

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Bolşeviklərin məlumatı

Lion - Fransada iğtişaş gətдикdə artır. Bu iğtişaş başında sosialistlər durmuşlardır. Parisdə dəmiryol halı çox böhranlıdır. Şəhərdə itibahnamələr [vərəqələr] yapıdırılmışdır. İtibahnamələrdə tətilçilər məzəmət edilərəcə deyilir ki, tətilçilər almanların nəfinə [xeyrinə] işləyib bilatəxir [dərhal] sülh əqd edilməsinə [bağlanmasına] mane olurlar.

Bolşevik cəbhələrində

Moskva - Şərq cəbhəsi. Novouzenski dairəsində bizim hissələr Aleksandrovkani işğal etmişlər. Ufa səmtində bizim qoşunlar Ufa nəhrinə yetmişlərdir. Bu nəhri Ufanın 20 verstliyindədir. Sarapul dairəsində biz Nadzori-Abrosov xəttinə çıxmışdıq. Bu yer Sarapulun 40 verstliyindədir.

- Petroqradd dairəsində bizim hissələrimiz müharibə ilə Krasnoqorkniki 10 verstliyində Ust-Ruditsanı işğal etmişlərdir. Cənub tərəfdə bizim qitəatımız Krasnoye Selonun 10 verstliyinə çəkilmişlərdir. Cənub cəb-həsində Mariupol səmtində bizim hissələr düşmənlərin güclü qüvvətlərinin təzyiqi ilə Berdyanski düşmənlərə tərəf etmişlərdir. Miller[ovo] səmtində bizim hissələr Çertkovo mövqi-fini [stansiyasını] tərəf etmişlərdir.

- Tsaritsin [Volqoqradd] cəbhəsində Krimomujdinski mövafiqinin qərb cəhətində, Tsaritsinin 55 verstliyində Çervlenni mövfiqinin cənub tərəfində şiddətli müharibə davam edir.

Daşkənd - Qırmızı qoşunlar tərəfindən Türküstanda Tecen şəhəri işğal edilmişdir. Tərəfimdən təqib edilən düşmənlər İran tərəfinə qaçmaqdadırlar.

T-145

(Royter acentaliyindən)

Rusiya kəndçiləri arasında üsyan

Royter ajansına mövsuq [etibarlı] mənbələrdən xəbər verilir ki, rus kəndçiləri hər yerdə bolşeviklərin əleyhinə qiyam edirlər. Xüsusən Volqa nəhri boyunca və Mərkəzi Rusiyada bu qiyam ciddiləşmişdir. Moskvada Şura hökuməti artıq andi-şayə [taşvişə] düşmüşdür. Hökumət əhaliyə təklif edir ki, Kolçakla mübarizəyə girişsinlər.

Polşa əsgərləri

Berlin - Erzberqer general Foşa bir nota göndərərək bəyan edir ki, Almaniya Hökumətinə bildirildiyinə görə, Polşa qoşunları istəyirlər ki, Poznan ilə Yuxarı Sileziyyə hücum etsinlər. Erzberqer notasında əlavə edir ki, hər-gah polyaklar bu planlarını vücuda gətirərsə, Almaniya hökuməti Almaniya-Polşa müahidə-naməsinin [sazişinin] saxlanacağına məsul ola bilməz və Almaniya hökuməti heç bir vaxt Polşa qoşunlarının irəliləməsinə müsaidə verəmməz.

Amerika drednotu

Nyu-Yorkdan xəbər verirlər ki, "Tennesi" dredno-tu suya salınmışdır. Bu gəmi 32 min ton həcmindədir. Gəminin qiyməti 50 milyon dollardır. Drednotda 12 ədəd 14 düymə [düyüm] top vardır.

Vilhelmin istidəsi [xahişi]

İmperator Vilhelm Almaniya hökumətinə müraciət edərək Qərbi Prussiyada olan mülkünə qaytmasını müsaidə istəyir.

Rusiya-Finlandiya sərhədi

Londondan xəbər verirlər ki, bolşeviklər Rusiya-Finlandiya sərhədini bağlamışlardır. Nəticədə finlər dəxi eyni təşəbbüsdə bulunmuşlardır. Bu gün rəsmi olaraq finlərin bəhri [donanma] bayrağı qaldırılmışdır.

Münhenin işğalı

Madriddən xəbər verirlər ki, qızğın müharibədən sonra hökumət qoşunları Münhen şəhərini işğal etmişlərdir.

SÜLH ƏTRAFINDA

Sülh Konfransında

Təsəvvür edildiyinə görə, Dördlər Şurası Almanıyanın əks-təklifinə cavab verdiyi münasibətilə müşkülata düşmüşdür. Bu təkliflər bir həftə müzakirə edildikdən sonra, mövsuq [etibarlı] mənbələrdən ver-ilən xəbərlərə görə, Klemanso bugünkü iclasda demişdir ki, o ancaq Almanıyaya verilən sülh şəraitinin az bir yerlərinin dəyişilməsinə razı ola bilər. Çünki Fransa Palatası, həmçinin Fransa əhalisi güzaştəda bulunmağın qəti surətdə əleyhinədir. Lloyd Corc güzaştəda bulunmağın lazım olduğunu göstərməkəddir. Onların arasında qalmış olan Vilson həmçinin Klemanso şəxsində münəniətə [çətinliyə, maneəyə] düşər olmuşdur. Lloyd Corcun rəyincə, hərğah sabahki iclasda ümumi saziş hüsulə gəlməzsə, sülh müahidə-naməsi [sazişi] bir çox münasibətlə təbdil edilmişdir [dəyişdirilmişdir]. Çox mümkündür ki, düşənbə [bazar ertəsi] gününə kimi ancaq cavab hazır olsun.

İtaliyanın Sülh Konfransına dəvəti

Üç dövlət nümayəndəsi Şurası İtaliyanı Sülh Konfransına dəvət etmişdir ki, yəna Sülh Konfransında öz mövqeyini tutsun. İtaliyanın Sülh Konfransına dəvət edilməsinə görə təsəvvür edilir ki, İtaliya bu təklifi qəbul edəcəkdir və sülh müahidənaməsi almanlara verilən kimi münasibət başlanacaqdır.

Şərqi Afrika müstəmləkəsi

Londondan xəbər verirlər ki, Belçika həyəti sədri Himans ilə Almanıyanın Şərqi Afrikadakı müstəmləkəsinin müqəddəratını müzakirə etmək üçün Milner Parisə dəvət edilmişdir. Belçika həyəti xəbər verir ki, Vilson və Himans Şərqi Afrika mandatı məsələsini Milner ilə bərabər müzakirə etməyi qərara almışlardır.

Almaniya və sülh

Iyunun 8-də Berлиндən xəbər verirlər ki, sülh müahidənaməsindən hasil olan təsira görə, üç gündür ki, birja bağlanmışdır. "Montaq çaytunc" qəzetisi xəbər verir ki, bütün Almanıya firqələri sülh müahidə-naməsini bu surətdə qəbulədlilməz bir şey hesab edirlər.

Sülh şəraitinə əlavə

London - Sülh şəraitinə olan əlavədə deyilir ki, mütərikə [atəşkəs] elan edildiyi andən Almanıya hökuməti istilə qoşunlarının məxaricini verməlidir. Birinci olaraq bu xərclər veriləməlidir. İkinci xərc isə müharibədən Müttəfiqlərə toxunan xəsarətlərin ödən-məsidir. Mal xaric etmək barəsində Müttəfiqlər lazım bildikləri şərtləri qoyacaqlar. Almanıya Bolqariyyə, Türkiyəyə, Avstriyaya və Macaristana müharibə zamanı müavinət olmaq üzrə verdiyi pulları Müttəfiqlərə ver-məlidir. Müharibədən qabaq Almanıyanın Türkiyə, Bolqariya və Avstriya-Macaristandan olan iddialarını və bu dövlətlərlə bağlanan müahidə haqlarını Müttəfiqlərə güzaşt edəcəkdir.

Belçika borc istəyir

London - Belçika dəvairində [dairələrində] deyirlər ki, hərğah bilatəxir [dərhal] Belçikaya 100 milyon lirə istiqraz [borc] verilməzsə, Belçikanı gözələnib bəd-baxtlıkdən mühafizət etmək olmaz. Əhvalın qayət kəskin olduğundan, Raisi-vükəla Delakruaya və sair Belçika nazirləri Parisə varid olmuşlardır [gəlmışlər]. Xəbər verilir ki, Paris Sülh Konfransında olan Belçika mürəxxəsləri [nümayəndələri] Fransaya məlum etmişlər ki, hərğah istənilən kredit Belçikaya buraxıl-mazsa, o zaman Belçika sülh müahidənaməsini [sazişi-ni] imza edə bilməyəcəkdir. Üçlər Şurası Belçikaya müavinət etməyə hazır olduqlarını izhar etmişdir [bildirmişdir]. Belçika nümayəndələri bu əhvali öz dövlətlərinə məlum etmişlərdir.

Macarıstan məsələsi

Paris - Bu gün Dövlətlər Şurası Macarıstan qoşun-larının Çex-Slovakiyaya soxulmalarının nə qədər dəhşətli bir iş olduğunu müzakirə etmişdir. Alınmış olan məlumatdan anlaşılr ki, hər iki tərəf vüsətili iqtəadmata [geniş təşəbbüsdə] bulunurlar. Bu işlərə Romaniya dəxi iştirak edir. Macarıstan məsələsi sülh əhədiə Müttəfiqlərin zəhmətini daha çox artırır.

Sülh Konfransında itxilaf

Paris - Lloyd Corc tərəfindən göstərilən maddələr barəsində sülh nümayəndələrinin arasında sazişlik olmadıgına görə, Dövlətlər Şurasında daima itxiləfi-ray [fikir ayrılığı] olur. Sülh Konfransının işləri tamamilə dayanmaq ehtimalı vardır. İşlər gətədikcə ciddiləşir. Zira nümayəndələr güzaştəda bulunmaq istəməyirlər. Bunlar özlərinin davada iştirak etdiklərini və dava üzündən xəsarət gördüklərini meydana qoyurlar.

İSTANBULDA HƏYƏCAN

Vilson prinsipinin haqqında tətbiiq olunacağını mütevəkkiləna [təvəkküllə, ümidini Allaha bağlayaraq] və saf bir türk etiqadı ilə bəkləyib duran Osmanlı türkləri Paris Konfransının Türkiyə haqqındakı haqsız və hələ İzmir xüsussundakı qansız qərarına qarşı, coşmuş məmləketin hər tərəfində qəlayan və həyəcənlərlə dolu mitinqlər, protesto nümayişləri icra etmişlərdir. Ən böyük nümayişlər İstanbulda vəqe olmuş. Aldığıımız türkcə qəzetələrdən "İzmir işğalı münasibətilə" vəqe olan nümayişlərin surəti-cərayanını əşağıya dərc edirik.

"Zaman" qəzetəsi yazır ki:

İzmirin işğalını protesto etmək üzrə Fateh parkında müəzzəm [böyük] bir mitinq əqd edilmiş və bu mitinqə minlərcə türk və müsəlman, erkək və qadın iştirak eyləmişdir. Mitinqin icrasından xəbərdar olan və əsasən üç gündən bəri qəlbələri qanayan türk və müsəl-manlar dün saat 1-dən etibarən Fateh parkında Bələdiyyə dairəsi önündə təcammə etməyə [toplaş-mağa] başlamış və pak qısa bir müddət zərfində mitin-qə iştirak edənlərin ədədi 40-50 min kişiyyə [nəfərə] bəliğ olmuşdur [çatmışdır].

Saat 3-ə doğru Bələdiyyə dairəsinin üst qatındakı balkonun tərəfində mövcud pəncərələrdə əy-ilirdi siyah birəş bayraq asılmış və bu lövhəyi-matəm [matəm lövhəsi] bütün hazırunu [orada olanları] ağlat-mışdır.

Bir az sonra balkonun qapısı açılmış və Hıuqç fakültisi namına iradi-niyyət edən [nitq söyləyən] [Əhməd] Salahəddin bəy, haqqımızda rəva görülen müəmmiləni [raftarı] bütün mövcudiyyəti-qəlbiiyyəmilə protesto etmək üzrə əqd olunan mitinqin xitamından sonra hər kasin dağılması lazım gəldiyini bəyan və əfra-di-millətin [millət fərdlərini] təzahürat və müstədəy-atını [tələb və istəklərini] xaki-payi-şahanəyə [padşaha] ərz etmək üzrə bir həyatın Sarayi-hümayuna [Padşah sarayına] ezam olunacağını təbliğ eyləmişdir.

Mütəaqibən [onun ardınca], Xəlidd Ədib [Adıvar] xanım möhtəz və müəssir [titrək və təsirli] bir sədə ilə bərvəchiati [aşğıdıkı kimi] bir nitq irad eyləmişdir:

"Türklər, müsəlmanlar!

Türk və müsəlmanlar bu gün ən qara gününü yaşayır. Gecə qaranlıq bir gecə. Fəqət insanın həyatın-da sabah olmayan gecə yoxdur. Yərin, bəlkə, müşə'sə' [dəbdəbali], parlaq bir sabah olacaqdır. Yalnız işiq gəldiyi vaxt gözümüzü günəşə qaranlığı gölən bayqışlar kimi çəmayalım. Millət eyi və fəna günlər gördü. Günah dağıqları və sanlı dağıqlar yaşadı. Fəqət, qardaşlar və qadınlar, o qədər qan axıtıldı ki, bu qan bütün dünyanın günahını yuyacaq qədər təmiz və məbzuldu [çoxdur]. (Həzirun arasında qəlayan [Camaat arasında həyacan].) O qan bizim vəzifəmizi təyin etdi, biza bir vəzifə buraxdı. Xanımlar, sizin əlin-izdə tüfəng, top yox, yalnız haqq və Allah var! [Alışqlar] Tüfəng və top düşər, haqq və Allah bağıdır [əbədidir, qalıcıdır]. Topun üzünə tükürəcəq qədar övlədlər, analar, qəlbimizdə eşq və iman və millət duyğusu var, heç qorxmayaçaqınız!

Xanımlar, türklər, müsəlmanlar, silahlə çalışma-mazsınız; haqq və Allah sizinlədir. Dünyada millət sifəti-nə layiq bir millət olduğumuzu erkək, qadın, hətta ictimə və çoculaqımızda qədar isbat etdik. Bu gün məmləkətimizi təqsim [parçalanmaq] təhlükəsi qarşısındadır. Addım-addım ədədən kəndi dunumuzdakı [sayca bızdan əsağıda olan] millətləri başımıza əfəndi [oğa] yapmaq istəyirlər. Bu gün İzmir, yərin Konya, o biri gün İstanbul. Sonra müsəlman dünyasının başı olan türk sursurulmuş, əsrlərcə Avropanın istadiyi şey hüsul bul-muş [əmələ gəlmiş] olacaqdır. Binaənileyh [ona görə], Avropaya qarşı mövcudiyyətimizi göstərmək və səsimizi, haqqımızı eşdirmək üçün bu gün qüvvətli və mətin bir millət halında bulunmaq lazımdır.

Arxadaşlar, müsəlmanlar, türklər! Bu gün buraya toplanan bizlərin bir vəzifəmiz var. Biz sözüümüzü onlara dindəmməyiz. Sözüümüzü padşahımıza dindəladız. Və

milləti ən çox təmsil edəcəq bir Kabina [Hökumət] istəriz. Zira istəyəcəyimiz basit və övli bir haqdır. Padşahımızca xalqın hissiiyyətini təbliğ edər və deriz ki, işta, qara bir gün yaşayınız. Bu gün harkas susmuşdur. Və türk müsəlman, padşahının ətrafına toplanmışdır.

Bütün ələmi-islam, həpimiz ruhumuzun ifinalını [həyacanını, coşmasını] burada izhar edirik. Hissə malik olan millətlər ölməzlər, öldürülməməzlər. Ölsələr, basübə'dəlmövta [öldümdən sonra dirlilişə] malik olarlar. Duyğusu, hissə olmayanların təkrar dirlidiyini görürüz. Nasil olur da, bu müəzzəz [əziz] hissə darılıfununda, burada izhar etmiş olan bir millət qaldırıla bilər?

Biz müsəlmanları Allahə etiqad və onun ədalətinə imanımız vardır. Zaman bizimlə bərabər olacaqdır və Cənabi-Həqq haqqımızı istəhsal edəcəkdir. Haqq kəlməsi həm hüququmuzu, həm Cənabi-Kibriyani [Allahı] ifadə edir. Hissiz qadın türk qadını deyildir."

Bədəhu [sonra] Təhsin Fəzil bəy bərvəchizir bir nitq irad etmişdir [aşğıdıkı kimi bir nitq söyləmişdir]:

"Qardaşlar!

Pak dərin hörmətlərlə təqdis etdiyimiz [müqəddəs-ləşdirdiyimiz] cəmələrimiz, mədrəsələrimiz, bütün müqəddəsətimiz [müqəddəs dəyərlərimiz], sevgili izmirimiz, həpsi, həpsi işta bu gün yolaqçı bir haqq və ədalət namına zorla əlimizdən alınır, boğazlanır, یرzimiz, namusumuz çünənin [tapdalanır], yaşamaq haqqımız qəsb olunur.

Ey türk!

700 sanalığ saltənətin qəlbina endirilmək istənan paslı xəncər sanı milli vəzifənə dəvət edir. Pak ələ biltirsən ki, izmir kədarlərinin qəhrəmanlığı ilə yoğrul-muş Anadoluumuzun bir beşiyi, bir yatağı, nəhayət, bir məzardır. Bu gün izmirisə bir Anadolu ruhsuz bir cəsəd-dir. Vətən bu gün üçün səndən sükunət, yərin üçün həyat və hərəkət bəkləyir.

Qardaş!

Bu gün düşmənlərin yayqaralarından [haykıyüündən] sağıq kədarlanma və bil ki, sanı fəlakətə, inqiraza [çöküşə] sürükləyəcəq kədarindir. Sağıq bəddin olma."

Mütəaqibən [onun ardınca] Hüseyn Rəqib bəy bir nitq irad etmiş və demişdir ki:

"Aydın efesi və onun əsəbiyyəti-qövmiyyəsi [milli təəssübkeşliyi, milli qeyratı] öylə bir ustura [ülgüc] məhiyyətinədir ki, onu uddmaq istəyənlərin qırtlağını yırtar. Bizimlə bərabər yaşamaq istəməyənlər üçün qapılarmız açıqdır. Gəldikləri yərə gədə birlər. Fəqət biz kəndi yurdumuzda heç bir millətin biza hakim, biza əfəndi olaraq yaşamasına təhammül etməməyiz [döza bilmərik]. Bizi qovmaq istəyənlərin haqqı satır və kötük olacaqdır."

Bunlardan sonra daha bir çox nitqlər irad edilmiş və təzahürəti-milliiyyədən [milli tələblərdən] zati-həzrətişəhriyarını [padşah həzrətlərini] xəbərdar etmək üzrə məbəyni-hümayuna bir həyət-i-məxsusə [xüsusi bir həyət] ezam edilməsi qərarğı olduqdan [qərarlaşdırıldıqdan] sonra mitinqə nəhayət ver-ilmişdir.

Miting həyəti Sarayi-hümayunda

Miting həyəti tərəfindən müntəxəb [seçilmiş] həyət dün Sarayi-hümayuna gedərək şərqərini-həzrəti-padşahı Yaver paşa tərəfindən böyük bir təəssürlə [mütəəssir, kədərli, duyğulu bir halda] istiqbal edilmişdir [qarşılanmışdır].

Həyat mitinq qərarını zati-həzrəti-şəhriyariyə iltəğ eyləmiş [bildirmiş] və tərəfi-şahanədən izhari-təəssürə buyurulmuşdur [padşahın mütəəssir olduğu, kədər-ləndiyi bildirilmişdir].

Həyət bədəhu [sonra] əzaz və ikram edilmiş [əzi-zlənmmiş və hörmət görmüş] və ərzi-şükran ilə övdət etmişdir [təşəkkürünü bildirməklə geri qaytılmışdır].

DAĞIŞTANDA

Şimali Qafqazıyanı dəbravollardan boşaltmaq əmri

(Küsü)

Cənubi Rusiyanı (Şimali Qafqazıyanı) Dəbravol ordusundan boşaldıb tezliklə Dəbravol ordusunu Rusiyaya çəkmək haqqında Yekaterinodarda olan Cənubi Rusiya Qüvəyi-müəssələhəsi [Silahlı qüvvələri] Baş komandanından 1073 nömrəli bir əmrnəmə alın-mışdır. Baş komandan elan edir ki, vətənin xilası vahid komandanlıqla, vahid və ali hökumətdən asılıdır. Baş komandan xəbər verir ki, o özü də Rusiya dövlətinin Baş hökmdarı və Rusiya ordularının Baş komandanı olan admiral Kolçaka təbə olur.

Butayevin həbsi

Dağıstan Hökumətinin sabiq naziri [Aslambek] Butayev öz işlərini bitirməkdən ötrü Tiflisdəki Zaqafqaziya Konfransından qayıtdıqda, iyunun 13-də Petrovsk mövqifində [stansiyasında] dəbravol [könüllü] əsgərləri tərəfindən həbs edilmişdir.

Teymurxanşurada

Teymurxanşurada [Buynakskdan] xəbər verirlər ki, mühimməti-hərbiyyənin [silah-sursatın] və qeyri lavazimatın kazaklara verilməsi haqqındakı xəbərlər əhalini həyəcəna salmışdır. Şeyx Əli Hacı [Akušinski] bu xəbərin doğru olmağını soruşub, Dağıstan əhalisinin müəllah [silahlı] surətdə hücum edəcəq ehtimalı olduğunu göstərir. General [Mikayıl] Xəlilov cavab məktubu və əmrnəmə nəşr edib, bu şayiələrin əsilsiz fikirlər olduğunu göstərmişdir. Əhali arasında müahidə edilən həyəcəna görə Teymurxanşuraya Dəbravol ordusu hissələri gəlmışdir. Hökuməti camaat tərəfindən itxəab edilmiş [seçilmiş] nümayəndələrə verməkdən ötrü Dağıstan hökmdarı ramazan ayının 5-

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalətin mükəfatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti:

Bakı üçün 1 aylığı 30 rubla, 2 aylığı 35 rubla, 3 aylığı 50 rubla. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rubla, 2 aylığı 45 rubla, 3 aylığı 60 rubladır.

Elan fiatı: birinci səhifədə sətri 4 rubla, axırncı səhifədə sətri 3 rubla, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rubla.

Admiral Kolçakın əks-təklifi Petrovskdan alınmış son xəbərlərə görə, şəhərdə admiral Kolçakın nımrəsini [yarı rəsmi] surətdə olan cavabı şəhərin divarlarına yapıdırılıb və ağızda da şayə olmaqdadır [şayie kimi danışmaqdadır]. Bu cavab bolşeviklərin başçısı olan Leninədir.

Admiral Kolçak şimdilikdə Rusiyada davam edən Vətəndaş müharibəsinin Rusiya üçün mühlilik [tah-lükəli, öldürücü] bir şey olduğunu etiraf edərək, firqa münəziəsindən [çəkişməsindən] nəşət etmək [irəli gəlmək] olan qan tökülmənin dayandırılmasını lazım bilir. Fəqət yalnız sosialist firqələri başçılarından hökumət təşkil edilməsinə razı olmayıb, Kolçakın rəy-inə görə, hökumətə yalnız firqələrdən deyil, hər bir siyasi cərayən nümayəndələri daxil olmalıdırlar. Sonra Kolçak tələb edir ki, bolşeviklər əllərində olan silahı təslim edərək bütün rus cəbhələrində hərəkəti-hərbiyyəni dayandırsinlər. Bundan əlavə, tələb olunur ki, ancaq edam cəzası tərkd edilib, bolşeviklər gələcəkdəki Məclisi-Müəssisəna müti olsunlar. Axırda Kolçak bunu da bəyan edir ki, hərğah bolşeviklər sazişə gəlməsələr, dəbravollərin şiddətli təcavüzlərinə düşər olacaqlar və gələcəkdə bolşeviklər Ümmurusiyanın Fövqəladə Divanına veriləcəkdirlər.

BAKIDA DÜNKÜ
QƏLƏYANI-HƏMİYYƏT

Azəri türkləri müqəddəratlarını əllərinə aldıqları gündən şimdiki qədər kəndi hakimiyyət və mil-lətlərinin, hürriyyəti və istiqlalıyyətlərinin bəhəqq [haqiqi] qiymətini təqdir və mühafizəyi-mövcudiyyətə malik olmaq haqqını da ehqəq [haqqını verən, o haqqa layiq olan] və əbədiyyən də haqq və hakimiyyət və istiqlalıyyətə layiq bir millət olduğunu mütaəddid [çoxsaylı] dəfələr göstərmiş, sırası gəldikcə yənə göstərəcəkdir.

Bundan məqsəd, Rusiya hökumətinin Qafqaz mil-lətlərinə qətiyyəni bir haqqı və millətlərin isə rus istib-dadına əsir olmağa dəxi heç bir məcburiyyətəli olmadiğı halda, o mənhus idarə bu millətlərin hüquqi-milliiyyə və hüquqi-sərihəllərin [açiq-aşkar hüquqlarını] qəsb və hər şeydən məhrum bir istibdad əsarətinə məhkum eyləmişdir. Bilərixə [sonra], şü millətlərin sələməti və hüquqi-mağsubəllərinin istirdadı [qəsb edilmiş hüquqlarının geri alınması] xüsussunda, səhiyyə-ədələtin isə o hələqeyi-mələnətdən təxlis ilə [o lənəti həlakədən xilas olmaqla] haqqı haqiqətdən təzahür yol-unda məhzən [məhiz] ələmi-mədəniyyət və ələmi-ınsaniyyətə bir xidmət olmağı 450 milyonlarca məhab-bətkəranın [məhəbbət bəsləyənlərin] xunrizanə [qanlı] çarşımalanı ilə meydana gələn rus inqilabı Qafqazda bulunan miləl və əvqama [millətlərə və tayfələrə] səltənət və mənavi bir səlahiyyət və sərbəstiyi-təmmə [tam bir sərbəstlik] bəxş eylədi.

İştə, bu səlahiyyət və sərbəstlik sayəsində hər mil-lət bulduğu mühit daxilində ha

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 16 iyun (Bazar ertəsi günü) tarixli 205-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Halbuki dağistanlılar, hüquqi-millisinin mühafizəsi uğrunda tə əvvəlcə rusun köklü istibdadında belə 25 sənə mütəmadiyə[n fasiləsiz] qan tökmüşdür. O vaxtlar belə mövcudiyyətini göstərmişdir. Hüququnun müdafiə və istirdadı [əldə edilməsi] üçün çalışan və çarpışan bir millətin haqqı heç bir vaxtda kətm edilməmişdir [gizlədilməmişdir, üstü örtülənməmişdir].

Hürr məmləkətlərə təkrar rus istibdadını soxacaq və kəndisina bir mövqə işğal edəcək demək, bir təqim ünsürü ətrafına toplayaraq əsasız bir məqsədin və məntiqsiz bir hərəkətin nəticəyi-əliməsindən mütəvəl-dil [əzablı nəticəsi səbəbindən] Qafqazda Denikinin xəyanəti rollarında tökülən qanların, sənən xaniman-ların səbəbi həp istibdadı diriltmək deyilmidir?

Hənzur vücuda gəlmiş gənc hökumətlərin saheyi-ələminə siyahlar [qaralar] və gəncineyi-həyatına xatimələr [hayat xəzinəsinə son vermək], tərəqqi və təfəyyüzünə [inkışafına və yüksəlməsinə] maneələr, iqbəl və istiqbāl [bəxti və gələcəyi] ilə hüriyyət və istiqlaliliyyətinə sədlər çəkmək və zərbələr vurmağa qalxışmaq söylə dursun, bunların müqəddəratları ilə pəncələşərək məhvina çalışmaqda ölmüş bir rus istib-dadına təkrar can verməkmə istəyirlər?

Lakin yenə Denikinin cinayəti olmadı. Denikinin bun-dakı istifadəsi ancaq bir cinayət hüriyyəti olmuş oldu. Denikin Dərbəndə qədr gəldi. Denikin gəlməmişdi. Denikini gətirdilər. Denikini gətirən əsəb [əbəblər] isə [Mikayil] Xəlilov və əmsali misillili [bənzərləri kimi] xaini-din və xaini-millət olan alçaqlardır. Bunu işə bilsinlər ki, Qafqazdakı 30-40 milyon islamın ağ ciyəri Azərbaycan isə, qaraciyəri Dağıstandır. Bu iki cüz heç bir vaxt bir-birindən ayrılmaz. Nətikəmdə də ayrılmadı. Dağıstanlılar o vaxt məğlub olmuşdular, faəq ruhları öləmişdi.

Bu Dağıstan məsələsi əhalimizdə o qədər bir qələyan [həyacan] həsulə gətirdi ki, hətta dünkü gün Bakıda bilümun [bütün, ümum] əhalimiz və bütün fəh-lələrimiz, ümumiyyətlə tətil və bir əhli-səlib [xaçlılar] kimi bir ordu təşkil edərəcəsinə əllərindəki hüriyyət və istiqlaliliyyətlərinin nümünəyi-müəssili [timsali, nişanı] olan rəngarəng bayraqlarla Bakı şəhərinin hər tərəfin[də – əvvəla ingilislər qarargahının, sonra da Parlamannın önündə Denikin və sayəsi olan xainlərin əyləhinə mitinqlər və nümayişlər əqd [təşkil edərək] və minlərcə zükür və ünəsin pişi-ənzarında [kişilər və qadınların gözü qarşısında] meydana bir atəspərəyi-cələdat [casarət qığılıcı] kimi atılan natiqlərin və o həmiyyət-məndənin [vətən və millət qeyratı çəkən-lərin] söyləməkdə olduqları atəşin və hərəratları nitqlərinin hər kəlmə və fəqərəsində [bəndində] təkrar-təkrar “Qəhr olsun Denikin”, “Qəhr olsun xain-lər” misilli təhriki-qələyan [təhrikedic, qızışdırıcı] kəlmələrinin südühdən [meydana çıxışında] həziru-nu yekəzəban və yekfikir [cəməatın bir ağzından və həmfikir olaraq] və mərbut [bir-birinə bağlı] bir qəlbə xalisənə olaraq [ürəkdan, səmimiyyətlə] “Qəhr olsun” nidərləri ilə təsdiq və iştiraki-amal və iştiraki-əfəl [niyyət və əməllərə qoşulması] və dəqiqlərəcə sürəkli davam edən şiddətli alışıqlar da bu millətin nəsil bir yaşamaq haqqına mühiqq [layiq] və nəsil bir mühafizəyi-mövcudiyyətə malik və hökumət və istiqlaliliyyətinə na kimi bir zəhır [dayaq] və müin [köməkçi] olduəunu bu kərə yenə göstərmiş olduğu əzm ilə mövcudiyyətini isəti əylədi.

Hökumətin və Parlamannın işə hakimiyyət və istiqlaliliyyətinin əmnü mühafizəsi [təmin edilməsi və qorunması] uğrunda nəsil bir köks gərəcəyi və nə dərəcə gərmiyyətədə bulunacağı [nə qədər hərərətlə çalısaçağı] keçənci Məclisi-Mabusədanə vermış olduqları vəd və təminatlarla qərarlarından anlaşılmış və bu vəd və təminatların da həqiqətin əmil [təsiri] olduqları təqib edilməkdə olan masai [səy] və ittixaz edilə gələn tədabir və təvəssül [dəimi surətdə həyata keçirilən tədbirlər və görünlər işlər], əsasən göstərir, demək ki, nə millətin hökumətə qarşı bir deyəcəyi qaldı və na də hökumətin millətə.

Hökumət millətinə hakim və millət isə hökumətinə köməkçi olunca, hər şeydə istəhsali-müvəffəqiyyət [müvəffəqiyyətin əldə edilməsi] Allahdandır.

Oyle isə, yaşasın mərbutiyət [bağlılıq, sədəqət]. Var olsun milliyət, həmiyyət. Qəhr olsun xain fikirlər.

Çubuqşadna Yusif Camal

QARABAĞ MƏSƏLƏSİ

Qarabağ məsələsinin sülh və asayişlə həll edilməsi xüsusundən na qədər qəzetlərdə məqalələr, nəsihətlər yazılısda da, siyasi məhfillərdə [dəirlərdə], məclislərdə və Parlamanda na qədər mübahisələr, sübut və dəlillər gətirilib Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz bir hissəsi olması dənişilisdə da, ağıl və məntiqlə işi həll etməkdən həmişə uzaq qaçan daşnaklar axırıləmr [axırda] gənə də yüzlərcə fəqir və bəğünəhlərin qanlarına bais olub, yüzlərcə uşaqları atasız qoyub, xanımanları viran qalmağa bais və səbəb oldular.

Qarabağ general-qubernator təyin edilmiş [Xosrov bəy] Sultanov cənabları budur təmam dörd aydır ki, gah Südsənə ingilis nümayəndələri ilə və gah bizzat [şəxsən] ermənilərin sərkərdə və nümayəndələri ilə müləqatda bulunub [danışılar aparıb], məsələnin qan tökülməksizin həll edilib qurtarmasına çalışmaqda idi. Dəfəatla [dəfələrlə] yığıncaqlar, iclaslar olub, ləəqəl [heç olmasa] ingilislərin özləri dedikləri kimi, Süli Konfransının axırına kimi Qarabağın hökuməti erməni və müsəlmanlardan müəssəkəkil bir idarənin əlinə tapşırılmasına da inadlı ermənilər gənə də razı olmayırdılar. Bu razı olmağaları bir tərəfə dursun, hətta Şuşada oturub bütün Qarabağın Ermanistanı [Qarabağın ermənilərini, ermənilər yaşayan yerlərini] çulğalayib, hər iki-üç həftədən bir milli qurtulayır qurub əhalini dinc və sakit öz işinə getməyə burax-mayırdılar. Bütün bu günəhlər həman beş-altı nəfər işxanyanlar ilə Şahnazaryanların inad və hissirlərinin nəticəyi-mənhusaləri [pis, nəhs nəticələri] idi ki, axırıləmr iyunun 5-dən başlayıb gənə Qarabağ səhralarını, dağlarını və meşələrini günəhsiz insan

qanına və ahü-naləyə boyadı.

Şuşada olan Milli Komitənin “siyasəti” nəticəsi olaraq bu axırlarda heç bir gün yox idi ki, Şuşanın ətraf kəndlərinin yavuvluğundan keçən Şuşa yollarında ermənilər müsəlmanlara hücum edib qətl-qarət etməmiş olsunlar. Böylə ayrı-ayrı ittifaqlar [hadisələr] çoxalıb axırda ümumi bir partizan davasına müəddəl olmuşdu [çevrilmişdi]. Ermənilərin hücumları, gündüz günorta çağı beş-altı nəfər yol ilə keçən müsəlmanların mal və atları ilə bir yerdə oğurlanması və hətta mey-itlərinin də verilməməsi hətta ingilisləri də heyrətə salmışdı. Bu axırlarda çöldə, yollarda olan hadisələr yavaş-yavaş şəhərə da sirayət etmişdi.

Iyunun 2-də üç nəfər müsəlmanlardan şəhərin erməni hissəsində tutulub tərk-i silah edilməsi camaatı bir az həyəcana salmışdı. Bu tərəfdən də şose ilə gedən köçrilərə erməni hissəsi tərəfindən daimi güllələr atılıb və hərdənbir hücumlar edilib at, qoyun oğurlan-ması da əfkəri-ümumiyyəyə [ictimaiyyətə] pək fəna təsir etməkdə idi.

Şuşanın erməni hissəsində müsəlmanlara olan hücumlar, hədələr o qədər artmışdı ki, poçta, dövləti xəzinə [dövlət xəzinəsi] və sair dövləti idarələrə müsəl-manların gediş-gəlişi kəsilmiş kimi idi. Hətta erməni hissəsində Azərbaycan hökumətinin tərəfindən nəşr edilmiş təzə pulları da qəbul etməyib, alış-veriş etməyirdilər.

Qarabağın və baxşus [xüsusilə] Şuşa şəhərinin əhvalını və həyati-ictimaiyyəsinə bilənlər özləri biləcəklər və təsəvvür edəcaqlar ki, iş bu məqamə yetişəndə həyati-ümumi hanki bir halətdə olar. Ermənilər qəsdən və əmdən [bila-bilə] get-gedə əfkəri [fikirləri] və ruhları həyəcana salıb, dəstə-dəstə bazarlarında və şəhərin kənarlarında gəzməklə özlərinin bir hücumə və ya davaya hazırlanmaqlarını sübut edirdilər.

Ayın 5-ci günündə müsəlman hissəsində olan bir neçə nəfər erməni sənətkarları, dərzilər, xərratlar, xəncər, tüfəng ustaları saat 10 tamam olan kimi qapılarını bağlayıb əcalə ilə öz məhəllələrinə getdilər. Bu əhvaldan yarıncə saat keçməmişdi ki, erməni hissəsindən əvvəlcə meydanqədən, sonra kazarma və Üçmıx tərəfindən tüfənglər açılıb, köçrilərə və müsəl-man hissələrinə güllələr yağdırılmağa başlanıldı. Dərhal ermənilər dəstələrə öz səngərlərinə çəkilməyə başladılar. Bununla bərabər, yüz nəfərə kimi müsəlləh [silahlı] ermənilər Zəstəv tərəfdə köçərlərin salamatliyi üçün və onları yola salmaq üçün qoyulmuş mühafizə dəstəsinə hücum edib onları tərk-i silah etməyə qəsd etmişlər. Bunların arasında bir az atışma olub, üç-dörd nəfər əsgər və bir nəfər də zəbit yaranalıb, axırda bir nəfər əsgər tərəfindən açılmış əl bombası ilə hücum edənlərdən bir neçəsi yaranalıb, yerdə qalanı da qaçmağa üz qoyublar.

İşin əvvəlində qarmaqarışıq düşən kimi ermənilər hücum edib köçərilərdən bir neçə nəfər kişi və övrət və bir qədər də malqaralarını tutub öz əralarına aparmışlar.

Bu əhvalat əhaliyə yetişən kimi dükən-bazar bağlanıb, hərə tüfəngini götürüb bir türfütüleydə [bir göz qırpımında] səngərləri tutub davaya amadə [həzır] oldular. Şuşadakı batalyonun cavan əsgərləri ildırım kimi hücum edib əhali ilə bir yerdə erməni hissəsinin qabağında olan, ermənilərin ən mühüm olan üç-mıx adlı səngərlərini işğal etdilər. O gün sübhədən başlan-mış atışma axşamadaq davam etdi.

Bu arada ingilislərin nümayəndələri gəlib general-qubernatora vədə verdilər ki, işi sühlə qurtarmaq üçün qubernator hanki tələbləri edərsə, onlar erməniləri məcbur edəcaqlar ki, tələbat qəbul edilsin. Bu əhvalatdan sonra əhalini sakit edib cuxkürşə gəlmiş milli qələyanı [aşıb-daşan milli həyəcanı] saxla-maq istəyən general-qubernator həzrətləri olmanın zəhmət və məşəqəqlərlə ancaq ikinci gündə atışmanı kəsib sakitlik sala bildi. Ermənilərin həyasızlıq dərəcəsinə çatmış qaba hərəkətləri, orada-burada namərdənə hücumları əhalini o qədər tənəgə gətirmiş-di ki, uşağdan böyüyə kimi hamı istəyirdi ki, bircəfəlik bu işə bir xitam çəksinlər.

General-qubernatorun ingilislər vasitəsilə erməni hissəsinə verdiyi ultimatumu hələlik bu iki mətbədən ibarət idi: Birisi, ermənilərin Mərkəzi Milli Komitəsi əzərlərinin [üzvlərinin] Azərbaycan dairəsindən nəfə [sürgün] edilmələri və ikincisi, Azərbaycan qoşunu ilə erməni hissəsindəki kazarmaların işğal edilməsi. Ultimatumun əvvəlcinci maddəsi həman gün əmələ gətirilib, ingilislər erməni Mərkəzi Komitəsinin 4 nəfər üzvlərini həbs edib general-qubernatorun idarə nümayəndəsi ilə Azərbaycan sərhədində kimi nəfə edilməyə göndərildi. İkinci maddə üçün iki gün vaxt istənildi ki, orada olan erməni qacınları oradan çıxarılıb kazarma təmir edilsin. Ancaq bu maddələr qəbul ediləndən sonra qubernatorun tərəfindən təyin edilmiş nümayəndə Səməd bəy Cəmilinski və bir neçə nəfər də ingilis zabitləri müsəlmanların səngərlərini gəzib qubernatorun hökmünü və atışmanın kəsilməsi-ni onlara elan etdilər.

Ayın 7-də sübh saat 6-da ultimatumun ikinci hissəsi də qövldən feilə gəldi [həyata keçdi]. Şuşada olan batalyon və general-qubernatorun xüsusi konvoyu (kürdlər) nizamlı batalyon komandirinin təhti-koman-dasında [komandası altında] olaraq erməni hissəsinə keçib kazarmaları işğal etdilər. Bu isə təmam şəhərin həy-ati-ümumisinin gənə də öz qaydasına keçməsinə bais oldu. Məlum oldu ki, şəhərdə olub daimi əhalini qarışdıran və Azərbaycan ziddinə gedən ermənilərdən bir çoxu həmin gecə şəhərdən çıxıb qaçıblar.

Bu intriqaçı və müfsidlərin [fitnəkarların] şeytənətkarənə halları nəticəsiz qalmadı. Həman o adamların təşviqləri ilə yol ilə keçən köçrilərə Qaybali kəndində hücum olubmuş. Əvvəlinci gündə Qaybali kəndlilər hücum edib köçərilərdən bir neçəsini öldürübmişlər. Üçüncü gündə köçərilərin dəlisi da gəlib güclənəndən sonra onlar özləri bir yerə yığılıb həman Qaybali kəndə hücum ediblər. Axırda ermənilər qaçıb, arvad-uşaqlarını qoyub meşələrdə gizləniblər. Köçərilərdən kəndə girib həman kəndi yandırmağa başlayıblar.

Bu əhvalat qubernatora çatan kimi filfövr [dərhal] öz adamlarını göndərib kəndi yanmaqdan saxlamaq istəmişsə də, amma iş işdən keçibmiş. Odur ki fövri [dərhal] həman kənddən qaçan arvad-uşaqları yüz nəfərə kimi qubernatorun adamları yığıb öz mənzilinə gətiriblər. Qubernator bunlara artıq mehribanlıq edib, dərhal çörəklərini verdirib istirahətlərinə çalışmışdır. Həmin tövr hücum edib köçərilərə dava başlayan Bəhlul, Kərkicahan və Daşaltı kəndləri da köçərlər tərəfindən əhatə edilib yandırılmaq istənilirdi zaman qubernator xəbər tutub bu kəndləri yanmaqdan xilas etmişdir.

İndi bu saat Şuşada sakitlikdir. Həyat öz ümumi qaydasına girmişdir. Lakin sayıa və rəvayətlər var ki, ermənilər dəstə bağlayıb Əsgərənə hücum etmək istəyirlər.

Təzədən vüqu bulacaq əhvalatı yazaram.
Məhəmməd Sadiq Axundzadə

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

“Xalq sözü”
Bu gün saat 2-də hər gün gündüzləri nəşr olunmaq üzrə türklində “Xalq sözü” adında yeni bir qəzetə nəşr ediləcəkdir.

Çay fabrikasının qapanması
Neçə vaxt bundan əqdəm [qabaq] Bakıda açılmış olan çay və qəhvə fabrikası gözələnən surətdə mal istehsal etmədiyi müayinə və təsdiq ediliyindən, Bakı qubernatoru sərəncamı ilə qapanmışdır. Fabrika məh-suləti Bələdiyyə İdarəsinin Tibb-səhiyyə şöbəsi tabeləri tərəfindən işlənməyə lüzumsuz və zərərli olduğu təhqiq edilmişdir.

Tacirlərin ərizəsi
Bakıda olan bir çox tacirlər ərizə ilə qubernatora məlum etmişlər ki, onlar Lənkərandə külli miqdarda meyvə və qeyri mallar almışlardır. İndi həman malları Bakıya gətirmək mümkün olmadığından zayə olur. Buna nəzərə alaraq tacirlər malların Bakıya gətir-ilməsindən ötrü gəmi verilməsini xahiş edirlər. Tacirlər Lənkərandə bir çox yerlərdə bağ və bostan aldıqlarını dəxi əlavə edirlər.

Həbsdən azad
Bakı qalabəyisi [komendantı] tərəfindən edilən binəgüzərlığə [sərəncamı] görə, Bakı sakini Hacı Vahab Bakı Abbas oğlu öz oğlanlarını əsgərlikdən qaçırmaq qəsdı ilə gizlətməkdə müttəhim ediliyindən həbsə alınmışdı. İndi məzkurun [adı çəkilən şəxsin] oğlanları gəlib əsgərliyə yazıldıqlarından, özü həbsdən azad edilmişdir.

Əsgərlikdən qaçmaq cəzası
- Pirsəği kəndi əhliləri Vəliməhəmməd Hacı Əbdüssalam oğlu oğlunu əsgərlikdən qaçırmaqda müttəhim ediliyindən altı ay müddətinə həbsə alınmışdır.
- Nardalan kəndi əhliləri Kərbəlayi Əbdülbaqi Hacı Qədir oğlu, Məşhədi Abutalıb Məhəmmədəli oğlu və Sadiq Əmənulla oğlu öz oğlanlarını əsgərlikdən qaçırmaq qəsdı ilə gizlətməkdə müttəhim və oğlanları gəlcincəyə qədər məhbus edilmışlardır.

- Hövsən kəndi əhli Məhəmmədrəhim Atakişi oğlu öz oğlunu gizlətməkdə müttəhim edilərək oğlu gəlcincəyə qədər həbsə alınmışdır.

Sürgün
Bakı qalabəyisinin binəgüzərlığına görə, Babacan Osipov, Andrey Kolesnikov, Qramov, Lavrentiyev, Babayev və Cahangir Qasim oğlu əsayiş-ümumiini poz-maqda müttəhim və müzirr [ziyankar] şəxslər olduqları üçün Bakıdan sürgün edirlilər.

10 000 manat mükafat
Neçə vaxt bundan qabaq Bakıdakı Azərbaycan qoşun hissələrindən neçə nəfər əsgər ilə zabıt Hacıəğa Qasimov əsilhə [silah] tutulan gəmini mühafizə üçün oraya təyin edilmışlərdi. Qasimov gəmidən bir çox şeylər oğurlayıb və tənbehdən qorxaraq 37 nəfər süvari əsgərləri özü ilə bərabər Bakıdan aparıb gızıl-mışdır. Qaçaqqlar gətdikləri yollarda bir çox qərtlərdə bulunmuşlardır. Onları axtarmaq üçün ciddi tədbirlər ittixaz edilmışsə [təbirlər görülmüşsə] də, nəticə ver-məmişdir. İndi Bakı qarnizon naçalnikı məlum edir ki, zabıt Qasimov na yerdə olduğunu bilən şəxsilər tezliklə naçalnikə xəbər verməlidir. Həmin xəbəri gətirən şəxsə hökumət tərəfindən 10 000 manat mükafat ver-iləcəkdir.

Saxta sənədlərlə pul almağa qəsd
Bakı təhərrı [xətarış] polis müdiri qubernatora məlum etmişdir ki, neçə gün bundan əqdəm [qabaq] neçə nəfər məmulum şəxsilər saxta sənədlər vasitəsilə xəzinədən külli miqdarda pul almaq istədikləri haqqın-da məlumat alaraq öz agentlərindən bir nəfərini orada növbəyə qoymuş və həman şəxsilər 550.400 manat pul alıb gətdikdə sənədlərinin saxta olduğunu kəşf və özlərini tövqif [həbs] etmişdir. Göstərilən məbləğ xəzinəyə qaytarılıb və şübhə üzrə orada qulluq edən bir nəfər dəxi tövqif edilmışdir [tutulmuşdur].

2 milyon manat qarat
Naberejni küçədə Dadaşovun dokunda sükunət edən Böyükkəxanım Dadaşovanın evinə 8 nəfər məmulum şəxsilər gəlib təhərrı [xətarış] polis məmurları adlanaraq xətarış icra edərək gətmişlərdir. Onlar gətdikdən sonra xanım evindən 2 milyon manatlıq cavahir-tə və pul qarat edilməsini kəşf etmişdir. Bədəfkarları tövqif etməkdən [cinayətkarları tutmaqdan] ötrü təhərrı polis müdiri tərəfindən ciddi tədbirlər ittixaz edilmışdir [tədbirlər görülmüşdür].
İkinci komitədən ev komitəsində
Bolşoy Krepostnoy küçədə, 47 nömrəli evdə olan ikinci uçastok ev komitəsi həman uçastokda yaşayan-

lara xəbər verir ki, ikinci uçastokda olan kor uşaqların siyahısı yazılmaqdadır. Ev komitələrinə təklif edilir ki, az bir zamanda kor uşaqların siyahısını uçastok komitəsinə göndərsinlər.

Türk Müəllimləri İttifaqında
- Türk Müəllimləri İttifaqının ümumi iclası, hazırlan-mış və idarə tərəfindən təsdiq olunmuş ibtidai mək-təblərin proqrammasını təsdiq etdi. İdarə şu proqram-marı Maarif Nəzarətinə göndərərək rica etmişdir ki, Nəzarət təsdiq edib tezliklə nəşr etsin, ta ki hər bir kitab təhvil edənlar [yazanlar] şu proqrammaya mütabiq [uyğun] kitab təlif etsinlər. Hər bir məktəb şu proqram-madan Nəzarətdən istəyə bilər. Deməli, gələn sənə ümum məktəblərdə tərtib olunmuş proqramma üzərinə tədris başlanıb, hər bir yerda bir qaydada mün-təzəm surətdə dars olacaqdır. Ali-ibtidai məktəblərin proqrammasının tərtibi müəllim əfəndilərin tətilindən dolayı Eylül [sentyabr] ayına kimi təxir edildi.

- Eylül ayından başlayaraq Türk Müəllimlər İttifaqı təlimə dair bir cəridə [qəzet] nəşrinə mübaşirət edəcaqdır [başlayacaq]. Binaənileyh [ona görə], hər bir müəllim şu cəridə üçün tətildən istifadə edərək məqalələr hazırlamalıdır, ta ki işə mübaşirət edən zaman məəttəqlik olmasın.
- Müəllimlərdən xahiş olunur ki, hər kəsin ərzaqdan artıq parası qalıbsa, bu gün saat 9-dan 11-dək gəlib aparsın.

- Türk Müəllimləri İttifaqına mürciat etmək istəyənlər[dan] təvəqə olunur ki, iyulun 1-dək Bakı Birinci Realni məktəbinin müəllimi Abdulla Şaiq Talıbzadə həzrətlərinə mürciat etsinlər. Çünki İttifaqın sədri Ağə bəy İsrəfilbəyazadə iki ay müddətinə məzu-niyyətdə bulunacaqdır və Bakıda olmayacaqdır.

Azərbaycan nümayəndəsi
Azərbaycan Cümhuriyyətinin Ukrayna siyasi nümayəndəsi [Yusif] Vəzirov cənabları bolşeviklər[in] Odessanı işğal[ın]dan sonra İstanbula azim olmuşdur [getmişdir]. Nümayəndə hal-həzirdə İstanbuldadır.

Doktorların hərbi xidmətə alınması
Aldığımız mövsuq [etibarlı] məlumata görə, yaxın zamanda Azərbaycan torpağında yaşayan bütün dok-torları siyahı edilərək hərbi xidmətə calb ediləcəklərdir.

Dabravolların həbsi
Sırağağın İnqilab Komitəsi acentələri tərəfindən iki nəfər Dabravol ordusuna [Könüllü orduya] mənsub şəxs tövqif edilmışlərdir [tutulmuşlar]. Onlarla bərabər yüz minə bəliğ [yaxın] Denikin qarşısı tutulmuşdur. Məzkurlar [deyilən şəxslər] həbsə alınmışlardır. Məqsədləri Azərbaycanda, xüsusən Bakıda Dabravol ordusu mənafehinə təbliğat və təşkilat yapmaq imiş.

“Yardım alay”nın pulemyotçu böliüyü
Könüllü ehtiyat “Yardım alay” cənbində [nəzində] 150 kişidən ibarət pulemyotçu böliüyü təşkil edilir. Həmin böliüyə 25 yaşından 45 yaşınadaq sağlām və salamat bədən sahibi şəxsilər qəbul olunurlar. Böliüyün qədəri 150 kişidən artıq olmayacaqdır. Yazılmaq istəyənlər hər gün səhər saat 9-2 və axşam 4-6 kimi “Fani” kontorunda “Yardım alay” Komitəsinin sədri İsmayıl Faniyə mürciat edə bilərlər.

AZƏRBAYCANDA

Şəkidən
Həmin həziran ayının 9-da Yevlaxdan Şəkiyə gedərkən Şəki ilə Yevlax arasında vəqə “Trud” nam məhəldə [yerdə] bədəfkarlar [cinayətkarlar] faytonçu-nun 100 min rubla qiymətində olan dörd atını, 10 min rubla nəğd pulunu, miniklərin hər əyasını və külli miq-darda para aparmışlardır. Bu kimi əhvalatlar ara-sıra vəqə olmaqdadır. Məhəlli [yerli] idarə isə bu xüsusdə gözəcərcəpan bir tədbirə girişməyir. Zamanın əhəmiyyə-tini nəzərə almayaraq böylə xəyanətlərlə vətən övladını bir-daha cəfa və bəlayə dücar edən xainlərə tədabiri-cədidən ittixazı [şiddətli tədbirlərin görülməsi] üçün hökumətin nəzarəti calb ediriz.

Əbürrəhim Ağakışızadə

İDARƏYİ MƏKTUB

“Azərbaycan” qəzetəsinin 13 həziran nömrəsində 4-cü dəirə müvəttəfiyyəti pristavı Karimbəyov və müavini Axundov əleyhinə Bakı polismeysterinə bir Məlisəv nəmin şikayət verməsi barəsində məlumat dərc edilmışdi. Üç ay bundan əvvəl, həqiqədən, Məlisəv imzası ilə Bakı polismeysterinə bizim əleyhimizdə bir donos verilmişdisə də, donosçu kəşf edilməyərək polismeysterliyə lazımi məlumat verilməklə iş ləğv edilmışdi. Məlisəvdən əlavə iki nəfər müsəlmanın imzası da vardı ki, onları axtardıqdan sonra kim olduqları və nəradə sakit olduqları belə məlum olmadı. Əlbəttə ki, donos qərəzi-şəxsiyyə [şəxsi qərəz] əsası üzrə verilərək yudurma imzalarla imza edilmışdi. Bu işdə və bizim bilkülliyyə [tamamən] töhmətdən ari [günahsız] və xidmətimizdə hüsn-əməl [yaxşı əməl] sahibi olduğumuz meydana çıxmaqla töhmətlər [itti-hamlar] rədd edildi.

Pristav Karimbəyov və müavini Axundov
“Azərbaycan” qəzetəsi idarəsi tərəfindən Piri Mürsəlzadəyə qəzetənin mühərriri olduğunu təsdiq

üçün verilmiş olan şəhadətnamə itibdir. Bununla həman şəhadətnamənin etibardan saqit olduğu [etibardan düşdüyü] elan edilir.

6.

Doktor Musa bəy Rəfiyev
Daxili əmrəza [xəstəliklərə] düçar olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armyanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Petroqraddan gəlmiş doktor İshaq Avetisoviç Atayans (professor Mixaylovun müavini)
Mamalıq, qadın və urologiya naxoşluğuna mübtəla olanları qəbul edir. (Bövl [idrar] yolu azarına, köhnə və təzə süzənəyə müalicə edir.) Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çəhərşənbə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir. Ünvan: Telefonni küçə, nömrə 6.

8798

Bəhri-Xəzər İstehlak Cəmiyyəti “Kooperatsiya” müləxcəxanası
Hər növ naxoşluqlar qəbul olunur. Müalicə haqqı üzvlərdən 4 rubla, qeyrilərdən isə 6 rubla. Bolşoy Morskoy küçə, Tərqovinin kücündə Həsənovun evin-də, yolu Bolşoy Morskoydan. Telefon nömrə 26-90.
Əmrəzi-daxiliyyə [daxili xəstəliklər] 9-11 Balayan Mədə naxoşluğu 12-2 Mejebovski; 4-6 A. Seyidov Əmrəzi-əsəbiyyə [əsəb xəstəlikləri] 12-2 Şmirqeld Cərrahiyyə 9-11 Sander Uşaq naxoşluğu 9-11 Rabinoviç; 4-6 Bron Arvad naxoşluğu və mamalıq 9-11 Pines; 12-2 arvad həkimi Şəpəro-Rotman; 4-6 S. Seyidov[a]
Dəri və zöhrəviyyə 9-11 O. Şəmkoryan; 12-2, 4-6 Pernik

Göz naxoşluğu 9-11 Cəfərov; 4-6 arvad həkimi Qeqamyan
Qulaq və boğaz ağrısı 12-2 B. K. Finkelşteyn; Diş ağrısı 9-11 Suşon-Sivkina; 4-6 İtkin Müləlcəxana müdiri bakteriololoq Lyubəşevskaya Müləlcəxanada konsultasiyalər icra olunur. Operasiya, konsultasiya razılıq ilə. Çiçək döyülür, şəhadətnamə verilir. Analiz qəbul olunur. 606 və 914 müləlcəsi.

10208

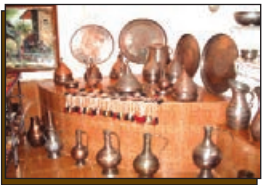
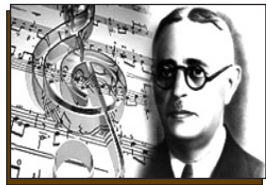
Xüsusi müsəlman təvəllüdxanası Gövhər xanım Qazızadə
Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edirlilər. Təvəllüdxanada əməliyyatı-cərrahiyyə (operasiya) icra edilib, doktor Tsentner konsultasiya yapır. Feldşeritsa-mama Vasserman çiçək döyür, yara bağlayır və iynə vurur. Adres: Armyanski küçə nömrə 13. Telefon nömrə 58-39.

T-321

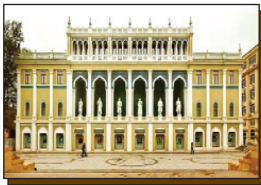
Arvad diş həkimləri Z. A. Şexter və xanım
Dişlər ağrısı çıxarılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayırma dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənardan gələnlər üçün tezliklə görürlər. Qiymətlər münasibdir.
Qəbul olunur səhər saat 9-dan 2-yədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Voronovski küçə 17 nömrəli evdə, paradni qapıdan.

8753

Moskvada təcürbə görmüş diş həkimi K. S. Kolandskaya-Sanuxat kabına açmışdır. Müalicə edir, dişləri doldurur, süni dişlər q

Mədəniyyət

● Ötən ilin uğurlu yekunları

Mədəniyyətin, ədəbiyyatın inkişafı dövlət siyasətində xüsusi yer tutur

Prezident İlham Əliyev daim mədəniyyət, ədəbiyyat və ictimai sahələrdə çalışanlara qayğı göstərir, onların əməyini yüksək qiymətləndirir. Dövlətimizin başçısının müvafiq sərəncamları ilə böyük tarixi şəxsiyyətlərin, mədəniyyət, elm və sənət adamlarının, yazıçı və şairlərin, ictimai-siyasi xadimlərin yubileyləri keçirilir, onların mədəniyyətimizin, ədəbiyyatımızın inkişafındakı xidmətləri orden və medallarla qiymətləndirilir. Təbii ki, bütün bunlar dövlətimizin bu istiqamətdə atdığı uğurlu addımların və mədəni irsimizə göstərdiyi qayğının bariz nümunəsidir.

Azərbaycanda mədəniyyətə, ədəbiyyata, sənət və elm adamlarına, yaradıcı insanlara belə yüksək səviyyədə diqqət və qayğı göstərilməsi siyasətinin bünövrəsinə Ümummilli Lider Heydər Əliyev qoymuşdur. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin əsasını qoyduğu bu siyasəti uğurla davam etdirərək sənət adamlarının fəaliyyətini, ədəbiyyat və ictimai-siyasi xadimlərin əməyini daim yüksək qiymətləndirir. Onların ədəbiyyat və mədəniyyətimizin inkişafındakı xidmətləri nəzərə alınaraq yubileylərinin keçirilməsi və müxtəlif orden və medallarla təltif olunmaları haqqında sərəncamlar imzalanır.

Məhz belə yüksək səviyyəli diqqətin, qayğının nəticəsidir ki, qədim və şərəfli tarixə, fəxr edisi ulu keçmişə, qürur duyulan zəngin irsə malik olan Azərbaycan mədəniyyəti, ədəbiyyatı Prezident İlham Əliyevin gələcəyə hesablanmış uzaqgörən siyasəti, diqqət və qayğısı nəticəsində yeni inkişaf yollarında uğurla addımlayır. Bunun da sayəsində indi milli-mənəvi dəyərlərimiz müasir dövrün tələbləri səviyyəsində həm qorunur, həm də mərhələ-mərhələ gələcək nəsillərə ötürülür. Bu istiqamətdə aparılan islahatlar bir daha sabahkı uğur və zəfərlərdən xəbər verir.

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Azərbaycan mədəniyyətinin və ədəbiyyatının inkişafına xidmət edən sərəncamları bir daha onu göstərir ki, bu sahə hər zaman dövlət başçısının diqqət mərkəzindədir.

Tarixdən məlumdur ki, 1926-cı ilin fevral ayında ölkəmizin paytaxtında I Türkoloji Qurultay keçirilib. Artıq bu qururverici tarixi günün 100 illiyinin tamam olmasına az qalıb. Prezident İlham Əliyev həmin əlamətlər günün qeyd olunması ilə bağlı 22 oktyabr 2025-ci ildə sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir ki, I Türkoloji Qurultay ortağ zəngin keçmişə və

qədim irsə malik türk xalqlarının mədəni inteqrasiyasında mərhələ yaratmış müstəsna əhəmiyyətli hadisələrdəndir.

Dövlət başçımızın sərəncamına uyğun olaraq hazırda I Türkoloji Qurultayın keçirilməsi 100 illiyi ilə bağlı müvafiq tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı təşkilati işlər görülür.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycanın mədəniyyətinin, ədəbiyyatının inkişafına böyük töhfə verən sənət adamlarının da əməyi müntəzəm olaraq layiqincə qiymətləndirilir. Həmişə olduğu kimi, 2025-ci ildə dövlət başçımızın mədəniyyətimizin, ədəbiyyatımızın inkişafında böyük xidmətləri olan sənət adamları müxtəlif orden və medallarla təltif olunmuşdur. Dövlətimizin başçısının 11 oktyabr 2025-ci il tarixli sərəncamı ilə bəstəkar Sevil Heydər qızı Əliyeva Azərbaycan musiqi sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə "Şərəf" ordeni ilə mükafatlandırılıb. Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlərinə görə Şəfiqə Həşim qızı Məmmədova Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29 mart 2025-ci il sərəncamı ilə "İstiqlal" ordeni ilə təltif edilmişdir. Azərbaycan kino sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Fəxrəddin Mənafoğlu Mənafov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir. Azərbaycan kino sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Fəxrəddin Mənafoğlu Mənafov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir. Azərbaycan kino sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Fəxrəddin Mənafoğlu Mənafov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir.

Görkəmli şair və yazıçıların, tanınmış ictimai-siyasi xadimlərin yubileylərinin keçirilməsi ölkəmizdə artıq ənənəyə çevrilmişdir. Belə yubileylərin keçirilməsi ziyalıların əməyinin dövlət tərəfindən qiymətləndirilməsi, onların yaradıcılığına yüksək dəyər verilməsi, gənc nəsillə tanışdırılması və təbliğ edilməsi kimi təqdir olunur.

2025-ci ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, Xalq yazıçısı, Dövlət mükafatı laureatı, tanınmış ictimai xadim Məqsəd Məmmədibrahim oğlu İbrahimbəyovun anadan olmasının 90, Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, Xalq şairi, dramaturq, ədəbiyyatşünas, pedaqoq və ictimai xadim, SSRİ və Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatları laureatı, akademik Bəxtiyar Mahmud oğlu Vahabzadənin anadan olmasının 100, Azərbaycanın Xalq şairi, Dövlət mükafatı laureatı Fikrət Qocanın (Fikrət Göyüş oğlu Qocayevin) anadan olmasının 90, Azərbaycan Respublikası El-

mlər Akademiyasının təsisçilərindən biri, görkəmli alim və tanınmış ictimai xadim, tibb elmləri doktoru, SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının həqiqi üzvü, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, akademik Mustafa Ağabəy oğlu Topçubaşovun anadan olmasının 130, görkəmli alim və ictimai xadim, Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasının təşkilatçılarından biri, SSRİ Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, kimya elmləri doktoru, akademik Yusif Heydər oğlu Məmmədliyevin anadan olmasının 120, Azərbaycanın görkəmli siyasi və dövlət xadimi, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərindən biri və ilk baş naziri Fətəli xan İsgəndər xan oğlu Xoyskının 150, Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, Xalq yazıçısı, tanınmış ictimai xadim Yusif Səmədoğlunun (Yusif Səməd oğlu Vəkilovun) 90 və başqa yazıçı, şair, dövlət xadimi, sənət adamlarının yubileylərinin keçirilməsi haqqında müvafiq sərəncamlar imzalanmışdır. Dövlət başçımızın imzaladığı bu sərəncamlar aidiyyətli nazirlik və yaradıcı təşkilatlar tərəfindən yüksək səviyyədə icra olunmuşdur.

Prezident İlham Əliyev yalnız müasir ədəbiyyatımızın deyil, klassik Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli yazıçı və şairlərinin yubileylərinin keçirilməsi haqqında da sərəncamlar imzalayıb. Bütün bunlar dövlətin ədəbiyyatımıza verdiyi dəstəyini, inkişafın bariz nümunəsidir.

Prezident İlham Əliyev 4 aprel 2025-ci ildə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, böyük maarifçilik ideyalarının banisi Seyid Əzim Şirvaninin anadan olmasının 190 illiyinin qeyd olunması ilə bağlı sərəncam imzalayıb.

Dövlət başçımızın mədəniyyətimizin, ədəbiyyatımızın inkişafına böyük töhfə verəcək bu sərəncamların uyğun olaraq respublikamızın hər bir guşəsində həm müasir, həm də klassik yazıçı və şairlərin yubileyləri keçirilir, yaradıcıları haqqında geniş söhbət açılır. Müntəzəm olaraq keçirilən bu tədbirlər ədəbi və mədəni dəyərlərimizin qorunması, gənc nəsillərə çatdırılması işində böyük rol oynayır. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı bu sərəncamlar dövlət başçımızın xalqımızın ədəbi-bədii xəzinəsinə, mədəniyyətimizə, ədəbiyyatımıza verdiyi ən yüksək önəmdir və yüksək dəyərini göstəricisidir.

V.MƏMMƏDQULUOĞLU,
"Azərbaycan"

Misirdə Şah İsmayıl Xətəinin sağlığında köçürülmüş "Divan"ı aşkar edilib

Şərq ölkələrinin kitabxana və muzeylərində Azərbaycan alim və ədəblərinin əsərlərindən ibarət zəngin əlyazma kolleksiyaları mühafizə olunur. Bu baxımdan, Qahirədə yerləşən Misir Milli Kitabxanası və Arxivlər Mərkəzi xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Bu barədə AZƏRTAC-ın açıqlamasında Şərqşünaslıq İnstitutunun Din və ictimai fikir şöbəsinin müdiri, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yanında İctimai Şuranın sədri Elnur Mustafayev bildirib. Onun sözlərinə görə, Misir Milli Kitabxanasında qorunan yüzlərlə Azərbaycan əlyazması arasında görkəmli dövlət xadimi və şair Şah İsmayıl Xətəinin indiyədək elmə məlum olmayan bir "Divan" nüsxəsinin tədqiqat zamanı aşkarlayıb.

O qeyd edib ki, Xətai irsinə aid əlyazmalar XVII-XVIII əsrlərdən etibarən tədqiq olunmağa başlanıb. XIX əsrdəək Yaxın

Şərq müəllifləri bu əlyazmalar haqqında əsasən səthi məlumatlarla kifayətləniblər. Sonrakı dövrdə Avropa və Rusiya şərqşünasları Xətai yaradıcılığının tədqiqində mühüm işlər görüblər. Xətəinin əlyazmaları hazırda Bakı, Sankt-Peterburq, Paris, London, Berlin, Vatikan, Daşkənd, İstanbul, Tehran və Təbriz kimi mərkəzlərdə qorunur. Lakin indiyədək şairin sağlığında köçürülmüş "Divan"-ının mövcudluğu elmə dəqiq məlum deyildi.

Elnur Mustafayev bildirib ki, Misirdə aşkarlanan "Divan"-ın Xətəinin sağlığında yazıya alındığını güman etməyə əsas verən ciddi əlamətlər mövcuddur: "Əlyazma dəri üzülükə çildənib, nəstəliq xətti ilə, zəngin təhiz və ornamentlərlə tərtib olunub. 39 vərəqdən ibarət nüsxədə Şah İsmayıl Xətəiyə aid 146

şəir yer alır. Əsərin katibi məşhur xəttat Sultan Əli Məşhədidir.

● Yusif Səmədoğlu - 90

Yazıçı, ssenarist, ictimai xadim

Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, əsərlərinə heç zaman oxucu marağı azalmayacaq Xalq yazıçısı, tanınmış ictimai xadim Yusif Səmədoğlunun 90 illiyi tamam olur. O, dөxsan il əvəl Azərbaycanın böyük şairi, şeirləri, poemaları dillər əzbəri olan Səməd Vurğunun ailəsində dünyaya göz açmışdı. Kiçik yaşlarından bədii yaradıcılığa maraq göstərmiş Yusif Səmədoğlu XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının nadir istedadı malik yazıçılardan biri idi.

Görkəmli yazıçı Yusif Səmədoğlunun mövzusu həyatdan götürülmüş, bədii dəyərinə heç vaxt itirməyəcək hekayələri, romanları bu gün də oxucuların diqqətini özünə cəlb edir, onları sehrinə salır. Çünki yazıçının təfəkküründən süzülmüş gələc, qələmindən çıxan bu əsərlər insanın daxili aləmini daha da zənginləşdirir, ona mənəvi zövq verir, kamilliyə, paklığa, sağlığa, haqq-ədalətə, mübarizəyə və qəhrəmanlığa səsləyir. Yusif Səmədoğlu yalnız nəsr əsərləri ilə deyil, həm də yüksək ustahqla yazılmış film ssenariləri ilə də ədəbi aləmdə pozulmaz izlər qoymuşdur. Ədəbin ssenarisi əsasında çəkilmiş filmlər bu gün də maraqla baxılır.

Oxucuların daim əsərlərinə sevgi-sevə müraciət etdiyi Yusif Səmədoğlu (Yusif Səməd oğlu Vəkilov) 1935-ci il dekabrın 25-də Bakı şəhərində anadan olub. Əslən Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndinin Vəkilovlar nəslindəndir. Ömrünün erkən çağlarından bədii yaradıcılığın seyrinə düşən Yusif Səmədoğlu 1953-cü ildə Moskvada SSRİ Yazıçılar İttifaqı nəzdində fəaliyyət göstərən M.Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutuna qəbul olub. Gənc yaşlarından ədəbiyyat dünyasına uğurlu addımlar atıb. 1957-ci ildə həmin institutun IV kursundan Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) Filologiya fakültəsinə keçib.

Təhsilini uğurla başa vurduqdan sonra 1960-1965-ci illərdə "Azərbaycan" jurnalı redaksiyasında ədəbi işçi, nəsr şöbəsinin müdiri vəzifələrində işləyib. 1965-1969-cu illərdə C.Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında kinostudiyanın ssenari redaksiya heyətinin üzvü olub. 1969-1976-cı illərdə "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının direktor müavini vəzifəsində çalışıb. 1976-1987-ci illərdə "Ulduz", 1987-ci ildən "Azərbaycan" jurnalının baş redaktoru vəzifələrində işləyib. 1991-ci ildə Azərbaycan Yazıçılar Birliyi katibliyi heyətinə (nəsr üzrə katib) seçilib. 26 noyabr 1991-ci ildə Azərbaycan Respublikası Ali Soveti Milli Şurasının üzvü olub.

Zaman-zaman rəhbərlik etdiyi ədəbi-bədii jurnallardan milli düşüncənin daha da geniş yayılması üçün tribuna kimi istifadə etmiş Yusif Səmədoğlu insanpərvorliyi ilə seçilmiş və sevilmişdir. Sovet hökumətinin süquta uğradığı, ölkədə milli azadlıq hərəkatının və müstəqillik uğrunda mübarizənin əlverişli zamanlarında həmişə ön sıralarda dayanmışdır. Buna görə də xalqın böyük hörmət və nüfuzu qazanmışdır.

Tarixən həmişə belə olub. Xalq çətinə, dara düşəndə ziyalıları sinəsinə qabağa verərək millətinin önündə gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlıq arzularının qarşısında gedir. Övladı olduğu xalqını düşdüylə balalardan qurtarmaq üçün dünyaya səs salır, haray qoparı, haqşizliyə qarşı etirazını bildirir, çəkinmədən mübarizə aparır. Bütün sülhsevər insanları, dövlətləri ədalətli müdafiə etməyə səsləyir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə artıq tarixin səhnəsindən silinmiş Sovet İttifaqının qoşunları xalqımızın milli azadlı

Şəhid ailəsi Yeni ili yeni mənzildə qarşıladı

Xalqımız və dövlətimiz böyük Zəfərin sevincini bizə doya-doya yaşadan, canları bahasına ərazi bütövlüyümüzü təmin edən, mübarək adlarını tarixə qızıl hərfklərlə yazan şəhidlərin xatirəsini hər zaman uca tutur, məhəbbət və ehtiramla xatırlayır.

Prezident İlham Əliyev şəhid ailələrinə qayğı və diqqətin dövlətin sosial siyasətində prioritet istiqamət olduğunu dəfələrlə bəyan etmiş, bu siyasətin uğurla həyata keçirilməsi üçün əlaqədar qurumlara konkret tapşırıq və tövsiyələr vermişdir. Bu istiqamətdə Mingəçevir şəhərində görülən işlər məmnunluq doğurur.

Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlham İsmayilov şəhid Əli Nəsim oğlu Rzayevin anası Kamilə xanımına yeni mənzilin açarını təqdim etmişdir. Şəhərin M.Rəsulzadə küçəsindəki binada yerləşən təmirli mənzil istilik sistemi ilə təmin olunub, lazımı avadanlıq və mebellə təchiz edilib. İl

mayilov yeni mənzilin ilk qonağı olaraq Kamilə xanıma təbrik etmiş, ona xoş arzularını çatdırmışdır. Məişət rahatlığına qovuşan Kamilə xanım əhatə olunduqları qayğı və diq-

qətə görə dövlətimizə, onun rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirmişdir.

*Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"*

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

**“AZƏRBAYCAN” qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!**

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
“Azərmatbuat yayımı” ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
“Səma-M” MMC	(012) 594-09-59
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
“City press” MMC	(055) 819-09-26

1 illik -156 (yüz əlli altı) manat
6 aylıq - 78 (yetmiş səkkiz) manat
3 aylıq - 39 (otuz doqquz) manat
1 aylıq - 13 (on üç) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan qazı Avropanın enerji təhlükəsizliyində strateji dayağa çevrilir

"Azərbaycanın təbii qaz ixracının Avropa bölgəsində areal son illərdə davamlı şəkildə genişlənməkdədir. Son 5 il əhatə edən dövrdə Trans-Adriatik Boru Kəməri (TAP) vasitəsilə Avropaya 50 milyard kubmetrdən artıq Azərbaycan təbii qazı ixrac olunub. Xüsusilə Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra Avropa Birliyinin Rusiya qazına qarşı tətbiq etdiyi məhdudiyyətlər bu bazarda Azərbaycan qazının strateji əhəmiyyətini daha da artırır".

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Ankara Yıldırım Beyazıt Universitetinin Beynəlxalq İqtisadi İntegrasiya kafedrasının əməkdaşı Kənan Aslanlı bildirib.

Ekspert qeyd edib ki, 2023-2025-ci illərdə Azərbaycan orta hesabla illik 25-26 milyard kubmetr təbii qaz ixrac edib ki, bunun da təxminən yarısı Avropa ölkələrinin payına düşüb. 2025-ci ilin sonuna olan məlumatlara əsasən, 8-i Avropa Birliyinin üzvü olmaqla, ümumilikdə 14 ölkə Azərbaycan qazını idxal edir. Bu göstərici ilə Azərbaycan boru kəməri

vasitəsilə dünyada ən çox ölkəyə təbii qaz ixrac edən dövlətlərdən biridir.

"2024-cü ilin sonuna olan statistikaya görə, Azərbaycan Avropa Birliyinin illik ümumi qaz idxalının 4 faizindən çoxunu təmin edib və bu göstərici ilə ənənəvi olaraq AB bazarına qaz ixrac edən Böyük Britaniya və Qətər kimi ölkələrlə qısa müddətdə eyni səviyyəyə çatıb. Xüsusən də ciddi enerji çatışmazlığı ilə üzləşən ayrı-ayrı Şərqi, Cənubi və Mərkəzi Avropa ölkələrinin enerji balansında Azərbaycan qazı kritik rol oynayır. Hazırda Bolqa-

ristanın ümumi qaz idxalının 55-60 faizi Azərbaycan hesabına təmin olunur", - deyər K.Aslanlı bildirib.

Ekspert əlavə edib ki, Ukrayna üzərindən tranzit olaraq Rusiya qazını ala bilməyən Slovakiya kritik həddə çataraq qaz tələbatının ödənilməsi məqsədilə 2025-ci ilin dekabr ayından etibarən Azərbaycan qazının idxalına başlayıb. Bu fakt Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində artan rolunun bariz göstəricisidir.

Kenan Aslanlı bildirib ki, Avropa ölkələrinin ərazisində yeni interkonnektorların inşası, əlavə kompressor stansiyalarının yaradılması ilə TAP boru kəmərinin illik ötürücülük gücünün planlaşdırılan 20 milyard kubmetrə çatdırılması və ölkənin qaz hasilatının qarşdakı illərdə artım dinamikasını qoruyacağına dair proqnozlar Azərbaycan qazının Avropa bazarında strateji əhəmiyyətinin daha da yüksələcəyinə ciddi əsas yaradır: "Avropa Birliyinin ümumi qaz tələbatının və təbii qaz qiymətlərinin trayektoriyasının necə dəyişəcəyi də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu amillər təbii qaz ixrac edən ölkələrin ixrac gəlirləri və enerji diplomatiyasının effektivliyi baxımından qaz ixrac infrastrukturunu və hasilat həcmi qədər mühüm parametrlər sırasında yer alır", - deyər ekspert vurğulayıb.

"AtaSığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarlarının nəzərinə

22 yanvar 2026-cı il saat 15:00-a "AtaSığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (Bakı şəhəri, Ş.Bədəlbəyli küçəsi, 102) səhmdarlarının növbədənəknar Ümumi Yığıncağı çağırılır. Növbədənəknar Ümumi Yığıncaq Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Süleyman Rüstəm, 9 ünvanında keçiriləcəkdir.

Cəmiyyətin səhmdarlarının növbədənəknar Ümumi Yığıncağının gündəliyi:

- "AtaSığorta" ASC-nin maliyyə vəziyyətinin müzakirəsi.
- Digər məsələlər.

Səhmdarların Ümumi Yığıncağının gündəliyi üzrə materiallarla Bakı şəhəri, Süleyman Rüstəm, 9 ünvanında tanış oluna bilər.

Əlaqə telefonu: (+994 12) 936; E-mail: office@atasigorta.az

"AtaSığorta" ASC

Ankara YÜCE məktəblərində yanvar tematik ayı Azərbaycana həsr olunub

Türkiyədəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi Ankara özəl YÜCE məktəbləri ilə Azərbaycan mədəniyyəti, tarixi və dilinin təbliği məqsədilə ortaqlayihə həyata keçirilir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu məqsədlə Ankara özəl YÜCE məktəblərində yanvar tematik ayı qardaş Azərbaycana həsr edilib və "Qafqazların incisi - qardaş ölkə Azərbaycan" adlandırılıb.

Bununla bağlı Ankara özəl YÜCE Məktəblərinin rəsmi sahifəsində paylaşım edilib. Paylaşmada bu ayın qəlbərimizi və qapılarımızı qardaş xalqımız olan Azərbaycana açırıq deyər qeyd edilib, birlikdə bu qədim torpaqların sirri, yerin altından yüksələn əbədi odların hekayəsi, Xəzər dənizinin sahilində inci kimi parlayan paytaxt Bakının əsrarəngiz gözəllikləri, Qafqazların incisi gözəl Azərbaycana həsr ediləcəyi bildirilir.

Qeyd edək ki, tematik ay zamanı Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi tərəfindən məktəblərdə bir aylıq milli mədəniyyətimiz və incəsənətimizi özümdə əks etdirən "Azərbaycan stendi" təşkil olunacaq. Həmçinin Azərbaycan haqqında dərslər, müsabiqələr, viktorinalar, video təqdimatlar, sənədli film və bədii film nümayişləri, rəsm və foto sərginin təşkili, məktəbin kitabxanası üçün Azərbaycana dair zəngin kitab kolleksiyasının hədiyyə olunması nəzərdə tutulur. Eyni zamanda Azərbaycan na-

"Kafkasların incisi - Qardaş Ülke Azerbaijan"

ğıllarını təbliğ etmək üçün "Masal-Masal Türkiyə: türk dünyası, Azərbaycan" mobil telefonlar üçün onlayn tətbiq proqramının təqdimatı, Azərbaycan milli rəqslərindən ibarət konsert proqramının təşkili planlaşdırılır.

Məktəblilər bu ayda Qafqazın incisi Azərbaycanın zəngin mədəniyyəti, ədəbiyyatı, möhtəşəm abidələri, memarlığı, əsrarəngiz turizm imkanları, habelə müstəqil Azərbaycanın qazandığı böyük nailiyyətlərlə tanış olmaq imkanı əldə edəcəklər.

**«AZƏRBAYCAN»
qəzetinin reklam xidməti
539-49-20**

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının kollektivi Ali Attestasiya Komissiyasının Rəyasət Heyətinin üzvü, texnika elmləri doktoru, professor

BAĞIR SÜLEYMANOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektivi Nazirlər Kabineti Aparatı rəhbərinin müavini Natiq Məmmədova qardaşı

İLQAR MƏMMƏDOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Çinar-2016" MTK tərəfindən Günel Firudin qızı Mustafayevanın adına verilmiş Sumqayıt şəhər Yeni Bulvar ərazisi ünvanında yerləşən giriş 1, 8-ci mərtəbə, 3 otaqlı, ümumi sahəsi 107.12 kv.m olan 38 nömrəli mənzilə dair 15.06.2023 tarixli, 023/310 nömrəli Maliyyə arayışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat nazirinin müavini Səməd Bəşirliyə əzizi

MƏLƏK VƏKİLOVANIN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının rəhbərinin müavini Natiq Məmmədova qardaşı

İLQAR MƏMMƏDOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Paris məhkəməsi 10 nəfəri (8-i kişi və 2-si qadın) Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun həyat yoldaşı Bricit Makronu təqib etməkdə təqsirli bilib. Təqsirləndirilən şəxslərin əksəriyyəti 8 aya qədər şərti həbs cəzası alıb. Bir nəfər məhkəməyə gəlmədiyinə görə tutulub və həbsxanaya göndərilib.

Cəza alanların hamısı Fransanın birinci xanımının cinsi haqqında yalan xəbərlər, eləcə də Makronlar arasındakı 24 yaş fərqi haqqında "zərərli ifadələr" yaymaqda təqsirli bilinib. Hakim bildirib ki, bütün təqsirləndirilən şəxslər internetdə alçalıcı və təhqiramiz şərhlər yazmaqda Bricit Makrona zərər vermək üçün açıq niyyətlə həərəkət ediblər.

Bricit Makrona qarşı feyk məlumatlar yayan 10 nəfərin arasında müxtəlif peşə sahibləri var. Təqsirləndirilən şəxslərin yaşları 41 ilə 65 arasındadır. Onlardan biri seçkilərdə çalışmış məmur, digərləri qalereya sahibi, müəllim və onlayn fəal, habelə sosial şəbəkələrdə Amandin Rua kimi tanınan 51 yaşlı Delfin J.-dir. Xatırladaq ki, Amandin Rua, özünü müstəqil jurnalist adlandıran Nataşa Rey ilə birlikdə, keçən il Bricit Makrona qarşı böhtan atmaqda ittiham olunmuşdu. 2021-ci ildə Rua və Rey "Yutub"-da Bricit Makron adlı adamın heç vaxt mövcud olmadığını və əslində, onun "cinsi dəyişdirilmiş" qardaşı Jan-Mişel Tronyo olduğunu iddia etdikləri bir şəbət yayımlamışlar. Rey və Rua da-

ha sonra apellyasiyalarını udmuş və onların barəsində çıxarılmış ilkin hökmərlər ləğv edilmişdir. Lakin bəzi məlumatlara görə, Bricit Makron bu qərardan daha yüksək məhkəmə instansiyasına şikayət vermişdir.

Məlumat üçün bildirək ki, Bricit Makronun transgəndər olduğuna dair konspiroloji nəzəriyyələr 2017-ci ildə əri Emmanuel Makron Fransa Prezidenti olandan bəri yayılır. Bricit Makron gələcək əri ilə onun oxuduğu orta məktəbdə dərslər deyərək tanış olub. Cütlük 2007-ci ildə - gələcək Fransa Prezidentinin 29, xanımının 53 yaşı olduğu zaman evlənib.

*Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"*

BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar
SADIQOV**

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavini	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib müavini	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərəcə üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

**Tiraj 2723
Sifariş 2**

Qiyəməti 60 qəpik